

รูปแบบการเล่านิทานทางโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟัง
และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ปริญญานิพนธ์
ของ
ภารดี ศรีประยูร

2 - น.ศ. 2542

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา
พฤษภาคม 2542
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษม บุญส่ง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยฤทธิ์ คงคาเพชร)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษม บุญส่ง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยฤทธิ์ คงคาเพชร)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์สมหวัง กุรรัตนะ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ เจียมทะวงษ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศวลาภรณ์)

วันที่...๙...เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2542

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งจาก อาจารย์หลายท่าน โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษม บุญส่ง ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยฤทธิ์ คงคาเพชร กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาชี้แนะแก้ไข งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จเป็นรูปเล่มอย่างสมบูรณ์ รวมทั้งรองศาสตราจารย์สมหวัง คุรุรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ เจียมทะวงษ์ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบที่แต่งตั้งเพิ่ม ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำวิธีการทางสถิติ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุธี พลพงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์โอฬาร วงศ์บ้านคู่ อาจารย์บุญเสริม เนตรเก่ง จากคณะนิเทศศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข อาจารย์อุดมศักดิ์ นาคี อาจารย์สุนทร โง้วธนะวัฒน์ สิกขานิเทศก์ สำนักการศึกษา อาจารย์นพพร อนันทวัน อาจารย์กิ่ง ปรีชาวงษ์ และอาจารย์วัฒนา ใจสุภาพ จาก โรงเรียนวัดประดิษฐาราม ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือในการสร้างเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนก้นดทหาราราม อาจารย์และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือเป็นอย่างดี ในการทดลอง (try – out) เครื่องมือการวิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดประดิษฐาราม อาจารย์และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองครั้งนี้เป็นอย่างดี

ด้วยความสำเร็จและสมบูรณ์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นผลจากคุณูปการของคุณแม่ระเบียบ ศรีประยูร คุณพ่อภิรมย์ ศรีประยูรที่ล่วงลับไปแล้ว ครูบาอาจารย์ คุณสุรินทร์ อารมย์สว่าง ตลอดจนทุก ๆ ท่านที่เกี่ยวข้องให้ความสนับสนุนส่งเสริมในการทำวิจัยครั้งนี้ด้วยดี ผู้วิจัยขอน้อมระลึกในพระคุณและขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

การดี ศรีประยูร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	7
2 เอกสารและงานวิจัย.....	8
เอกสารที่เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์.....	8
งานวิจัยที่เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์.....	23
✓ เอกสารที่เกี่ยวกับการเล่นิทาน.....	28
✓ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเล่นิทาน.....	37
✓ เอกสารที่เกี่ยวกับความสามารถในการฟัง.....	39
✓ งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสามารถในการฟัง.....	46
เอกสารที่เกี่ยวกับความคงทนในการจำ.....	49
งานวิจัยเกี่ยวกับความคงทนในการจำ.....	52
3 วิธีดำเนินการทดลอง.....	55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	56
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	56
การดำเนินการทดลอง.....	59
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	84
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	84
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	84
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	84
สรุปผลของการศึกษาค้นคว้า.....	86
อภิปรายผล.....	87
ข้อเสนอแนะ.....	89
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย.....	89
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	101
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	148

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงคุณภาพของแบบทดสอบ.....	59
2	ค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถในการฟังของกลุ่มตัวอย่าง เรื่อง นกเขากับมด.....	62
3	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถในการฟัง เรื่อง นกเขากับมด.....	63
4	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความสามารถในการฟัง เรื่อง นกเขากับมดเป็นรายคู่.....	64
5	ค่าสถิติพื้นฐานของความคงทนในการจำของกลุ่มตัวอย่าง เรื่อง นกเขากับมด	65
6	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคงทนในการจำ เรื่อง นกเขากับมด.....	66
7	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคงทนในการจำ เรื่อง นกเขากับมดเป็นรายคู่.....	67
8	ค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถในการฟังของกลุ่มตัวอย่าง เรื่อง นกกระสาจับปู.....	68
9	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถในการฟัง เรื่อง นกกระสาจับปู.....	69
10	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความสามารถในการฟัง เรื่อง นกกระสาจับปู.....	70
11	ค่าสถิติพื้นฐานของความคงทนในการจำของกลุ่มตัวอย่าง เรื่อง นกกระสาจับปู	71
12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคงทนในการจำ เรื่อง นกกระสาจับปู	72
13	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคงทนในการจำ เรื่อง นกกระสาจับปู.....	73

14	ค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถในการฟังของกลุ่มตัวอย่าง เรื่อง นกกระเจา	74
15	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถในการฟัง เรื่อง นกกระเจา	75
16	ค่าสถิติพื้นฐานของความคงทนในการจำของกลุ่มตัวอย่าง เรื่อง นกกระเจา	76
17	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคงทนในการจำ เรื่อง นกกระเจา	77
18	ค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถในการฟังโดยรวม	78
19	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถในการฟัง โดยรวม	79
20	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความสามารถในการฟัง โดยรวม	80
21	ค่าสถิติพื้นฐานของความคงทนในการจำโดยรวม	81
22	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคงทนในการจำ โดยรวม	82
23	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคงทนในการจำ โดยรวม	83
24	แสดงค่า p และค่า r ที่ได้จากการวิเคราะห์แบบทดสอบ	103

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันเทคโนโลยีทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษา โดยการประยุกต์เอาเทคนิค แนวความคิด อุปกรณ์และเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาด้าน การศึกษาทั้งในด้านการขยายงานและด้านการปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ 3 ด้าน คือ การนำเอาเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน การผลิตวัสดุ การสอนแนวใหม่ และการใช้เทคนิค วิธีการใหม่ ๆ (วิจิตร ศรีสอาน. 2517 : 120-121) ในวงการศึกษานั้นจะเน้นในด้านสื่อการสอน ที่มีบทบาทอย่างมากในการเรียนการสอน นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากสื่อการสอน ทำให้เกิดการเรียนรู้ง่ายขึ้น ประหยัดเวลา เพราะสื่อการสอนจะ ช่วยถ่ายทอดความคิดระหว่างครูกับนักเรียน ช่วยสร้างความเข้าใจอย่างรวดเร็ว ในเรื่องราวที่ครู จะสอนที่จะเป็นรากฐานให้เกิดความเข้าใจอย่างถาวร ลิมซก (Hass. 1955 : 369) ทั้งยังช่วยให้ผู้ สอนได้ประสบผลสำเร็จในการสอน ทำให้ผู้เรียนพอใจ สนใจและสนุกสนาน สื่อการสอนจะ เป็นสื่อกลางที่จะทำให้บทเรียนที่ซับซ้อนชัดเจนขึ้น (สุนันท์ ปัทมาคม. 2520 : 150) ครูผู้สอนจึง ควรนำอุปกรณ์ใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี เพราะ การเรียนการสอนในปัจจุบันมีการพัฒนาไปอย่างมาก มีการนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยี ใหม่ ๆ มาใช้เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษา ซึ่งครูจะต้องจัดเตรียมอุปกรณ์ไว้ให้ พร้อมและใช้ได้เหมาะสม จะทำให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

สื่อการสอนที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟัง และใช้กันอย่างแพร่หลาย คือ นิทาน เพราะการใช้นิทานเป็นสื่อนำไปสู่การเรียนการสอนนั้นนับว่าเป็นเทคนิคที่ดี นิทานเป็นมรดก และสมบัติวัฒนธรรมที่ล้ำค่า สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ แม้ในปัจจุบันเนื้อหาของนิทาน อาจเปลี่ยนไปตามยุคสมัย แต่นิทานยังคงใช้เป็นส่วนสำคัญยิ่งของการสอน เพื่อพัฒนาทักษะใน ด้านการใช้ภาษา การฟัง พูด คิด ถาม สังเกต (กรมวิชาการ. 2534: 244) และช่วยส่งเสริมความ สามารถในการฟังและความคงทนในการจำให้กับเด็ก (พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข. 2525 : 58-60) ซึ่ง ธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กนั้นเด็กสามารถเรียนรู้การฟังมากกว่าการพูด การฟังจึงเป็นทักษะ เบื้องต้นที่เป็นพื้นฐานในการใช้ภาษาด้านอื่น ๆ ต่อไป (Machado. 1980 : 71) ปัจจุบันทักษะการ

ฟังเป็นทักษะที่มีความสำคัญมากในการศึกษาและใช้มากที่สุดในชีวิตประจำวัน เพราะโลกในปัจจุบัน เป็นโลกแห่งยุคข้อมูลข่าวสาร มีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ทั้งทางเทคโนโลยีและสื่อสารมวลชน ทำให้การสื่อสารและสื่อสารมวลชนได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของเรา ถึงกับมีคำกล่าวว่า ผู้ที่มีข่าวสารข้อมูลอยู่ในมือย่อมได้เปรียบในการดำรงชีวิต (กองวิชาการ. 2540 : 6-7)

การฟังเป็นสิ่งที่สามารถฝึกฝนได้ เช่นเดียวกับการเขียน การอ่าน และการพูด (ผะอบ โปษะกฤษณะ. 2521 : 21) ถ้าผู้ฟังได้รับการฝึกฝนอย่างถูกต้อง ก็จะสามารถในการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่า การฟังยังเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการใช้ภาษาได้ผลสมบูรณ์ ถ้าการฟังผิดอาจจะส่งผลให้พูดผิด เขียนผิด และอ่านผิดได้ ซึ่งนักการศึกษาวิชาการวาทนิเทศ (วิรัช ลภีรัตนกุล. 2526 : 128) พบว่า ความล้มเหลวของการสื่อสารด้วยถ้อยคำ (Verbal Communication) เกิดจากการล้มเหลวในการฟังมากที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ฟัง หากเป็นผู้ฟังที่ดีมีความพร้อมความสนใจมีสมาธิและสติปัญญา สามารถเข้าใจความหมายของเรื่องราวได้ต่อเนื่อง ตลอดจนการใช้ความคิดและเหตุผลประเมินข้อความที่ได้ฟังมาอย่างพิถีพิถันและมีการตอบสนองการฟังก็จะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะฝึกเขียนมากกว่าอ่าน ฝึกอ่านมากกว่าพูด และสิ่งที่ถูกละเลยทอดทิ้งก็คือการฟัง (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ. 2520 : 13) ซึ่งสอดคล้องกับการค้นคว้าของแบลงเคนชิพ (Blankenship. 1982 : 41) กล่าวว่า มีครูถึงร้อยละ 71 ที่ละเลยการฟังมีครูเพียงร้อยละ 20 เท่านั้น ที่เน้นการสอนการฟังซึ่งพจนีย์ วิริยะสุนทรภาพร (2530 : 3) ได้กล่าวว่า จากการสัมภาษณ์ครูสอนภาษาไทยทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด จำนวน 15 คน ครูทุกคนให้ความเห็นว่าการฟังเป็นสิ่งที่สอนยาก เพราะขาดเทคนิควิธีสอนและอุปกรณ์ ทั้งยังเป็นทักษะที่วัดผลได้ยาก จึงมุ่งสอนเฉพาะการอ่านและการเขียน เพราะสามารถวัดผลได้ง่าย อุปกรณ์ในการสอนมีมาก ผู้สอนจึงจำเป็นต้องหาวิธีหรือเทคนิคต่าง ๆ มาใช้พัฒนาทักษะการฟัง ซึ่ง บันลือ พฤกษ์วัน (2522 : 50-51) กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอนด้านทักษะการฟังจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จำเป็นต้องปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงวิธีสอนเป็นแบบใหม่ให้ต่างไปจากเดิม ด้วยการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการฟังจึงควรใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ มาประกอบการเรียนการสอนในด้านการฟัง เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการฟังและมีความคงทนในการจำทั้งการอ่านและการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนใช้ทักษะการฟังเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองได้ตรงตามจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 ที่ระบุไว้ว่า ควรเน้นกิจกรรมการฟังเป็นสำคัญ เพราะการฟังจะเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่จะช่วยทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นการช่วยให้นักเรียนสามารถ

รับสารได้ดี และช่วยพัฒนาสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่า การเพิ่มความสามารถในการฟังของเด็กจะส่งผลให้ความสามารถในการเรียนวิชาอื่น ๆ ดีขึ้นด้วย (รัตนศิริพานิช, 2507 : 69) อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับผู้เรียนอีกด้วย

การเล่านิทานนับเป็นการฝึกทักษะการฟังที่ดีอย่างหนึ่ง ยังทำให้สนุกสนานเบิกบานแก่ผู้อ่านและผู้ฟังและสามารถสอดแทรกวิชาการต่าง ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ฯลฯ ตลอดจนสอนจริยธรรมการปรับตัวและส่งเสริมการจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ให้กับเยาวชนและเป็นการปลูกฝังคุณธรรมในจิตใจเด็กได้อย่างดี นักวิชาการหลายท่านต่างก็ยอมรับว่าการเล่านิทานมีความสำคัญต่อเด็ก โดยเฉพาะเด็กในระดับประถมศึกษาตอนต้น เพราะเด็กเรียนรู้ด้วยการฟัง ได้ดีกว่าวิธีการอื่น ๆ (Armstrongy, 1960 : 373) ซึ่งลัดดา นีละมณี (2527 : 248) ได้ให้ความหมายของการเล่านิทานไว้ว่า การเล่านิทานหมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่นำมาเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ ประสบการณ์ ทักษะคติ และค่านิยมที่เหมาะสมสำหรับเด็กมาใช้เล่านิทานหรือเป็นการแสดงชนิดหนึ่ง ที่ใช้น้ำเสียงและท่าทางของผู้เล่าประกอบการเล่าเรื่อง การเล่านิทานจะมีคุณภาพได้นั้นย่อมขึ้นอยู่กับผู้เล่า ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีน้ำเสียงดี ภาษาดี มีความคิดสร้างสรรค์ มีอารมณ์ขันเลียนเสียงต่าง ๆ ได้เข้าใจจิตวิทยาและพัฒนาการของเด็ก ตลอดจนมีบุคลิกภาพที่ดี (ไพพรรณ อินทนิล, 2534 : 49) การเล่านิทานโดยทั่วไปมี 2 แบบ คือ การเล่าแบบปากเปล่า และการเล่าแบบที่มีสื่อประกอบ ปัจจุบันการเล่านิทานได้พัฒนาให้น่าสนใจยิ่งขึ้นกว่าสมัยก่อน โดยใช้เครื่องมือประกอบการเล่านิทาน เพื่อให้สมจริงสมจังและน่าสนใจ เพลิดเพลินยิ่งขึ้น เครื่องมือที่นิยมนำมาใช้ในการเล่านิทาน ได้แก่ ภาพ, หุ่น, ของจริง, หนังสือ โดยเฉพาะภาพนั้นมีลักษณะเป็นภาษาสากลทำสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม มีความหมายและเป็นที่เข้าใจกันได้ (Lanler, 1951 : 9-30) ทั้งยังเป็นสิ่งจูงใจทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย และมีชีวิตชีวา (Kinder, 1959 : 29-30) ซึ่ง ฟลอเรนซ์ (Florence, 1924 : 119-126) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพอใจของเด็กที่มีต่อรูปภาพพบว่า การเล่าเรื่องที่มีรูปภาพประกอบจะเพิ่มความสนใจได้มาก นอกจากการใช้ภาพประกอบการเล่านิทานแล้ว ยังมีเครื่องมือประเภทสื่อดิจิทัลที่ทันสมัย ได้แก่ วิดีโอ โทรทัศน์ แลบบันทึกลำโพง สไลด์ ภาพนิ่ง ฯลฯ นอกจากนั้นอาจนำเครื่องมือหลายชนิดมาใช้ร่วมกัน เช่น ภาพ ของจริง คนตรี เพลง มาประกอบการเล่านิทาน ซึ่งการนำเครื่องมือมาประกอบในการเล่านิทาน นับเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้เรื่องราวที่เล่าเข้าใจง่ายและน่าสนใจดีกว่าการเล่านิทานปากเปล่า ดังนั้นเครื่องมือที่นำมาประกอบการเล่านิทาน ที่เหมาะสมสำหรับเด็กในระดับประถมศึกษาตอนต้น คือ โทรทัศน์

โทรทัศน์นับเป็นสื่อที่มีอิทธิพลโดยตรงและค่อนข้างมากสำหรับเด็ก โดยมีทั้งเสียงและภาพที่เคลื่อนไหว จึงสร้างความสนใจได้มากกว่า และสามารถที่จะให้ความรู้ได้ทุกรูปแบบ

ตั้งแต่ความง่าย ๆ จนถึงขบวนการที่ซับซ้อนได้ จึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้ทุกระดับ คือ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา และการศึกษานอกระบบ (ชม ภูมิภาค. 2515 : 50) และยังเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ ในรูปแบบต่าง ๆ เช่นเดียวกับวิทยุ สไลด์ ภาพยนตร์ ฟิล์ม สตรีป รูปภาพ นิทรรศการ ภาพโฆษณา และการสาธิต เป็นต้น (ลัดดา สุขปริศิ. 2523 : 104) โฮเวล (Howell. 1970 : 6-7) ได้กล่าวถึง โทรทัศน์ว่ามีคุณสมบัติครบถ้วน ในทางโสตทัศนศึกษา คือ ให้ข่าวสารแก่ผู้รับ ทั้งในด้านประสาทสัมผัสทางตาและทางหู สามารถสร้างประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมได้ดี จึงควรศึกษาถึงองค์ประกอบบางประการในการผลิตรายการและวิธีนำเสนอ (คณิง กายสอน. 2524 : 22) ซึ่งผู้ผลิตรายการจึงต้องพิถีพิถันในการเสนอรายการแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหา ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (Handcock. 1973 : 7) โดยเฉพาะรูปแบบรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก จึงมักนำเสนอในรูปแบบง่าย ๆ ตรงไปตรงมา เนื้อหาจะเน้นความตื่นเต้น เร้าใจ และตรงตามความต้องการของเด็กแต่ละวัย ขุมพล รอดคำดี (2525) ได้ให้แนวคิดว่า เด็กที่อยู่ในวัย 6-9 ปี ชอบรายการที่เกี่ยวกับธรรมชาติ เนื้อเรื่องง่าย ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะชอบเรื่องอภินิหาร และนิทานต่าง ๆ ไม่ชอบดูเรื่องยาวมาก ๆ การผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก จึงควรผลิตให้ตรงกับความต้องการและเหมาะสมกับวัยแต่ละวัยของเด็ก เพราะเด็กมีความใกล้ชิดกับโทรทัศน์มากและเป็นที่ยอมรับกันว่า เด็กคืออนาคตของชาติ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาให้มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถพึ่งตนเองได้ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและมีคุณธรรม

สื่อโทรทัศน์จึงนับได้ว่ามีคุณค่าต่อการเรียนการสอนมากและเป็นสิ่งที่ใกล้ชิดกับเด็กมาก จากรายงานการศึกษาวิจัย ตามโครงการส่งเสริมสื่อมวลชนเพื่อเด็กของมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก พบว่า เด็กใช้เวลาดูโทรทัศน์มากพอ ๆ กับการใช้เวลาในห้องเรียน และอาจจะมากกว่าด้วย (กองวิชาการ. 2540 : 8-9) จึงนำมาใช้เป็นเครื่องมือประกอบการสอนเล่านิทาน ในกลุ่มทักษะภาษาไทย ด้านทักษะการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตรงตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษารูปแบบการเล่านิทานโดยใช้รายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอต่างกัน 3 แบบ คือ

1. การเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและมีเสียงประกอบ
2. การเล่านิทานประกอบภาพนิทาน และมีเสียงประกอบ
3. การเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทาน และมีเสียงประกอบ

ซึ่งยังไม่มีการศึกษาวิจัยว่า รูปแบบการเล่านิทาน โดยใช้รายการทางโทรทัศน์ที่เหมาะสมนั้นเป็นอย่างไร และรูปแบบการเล่านิทานแบบใดที่จะส่งผลต่อความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ดีที่สุด เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนว

ทางในการผลิตรายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กระดับประถมศึกษาตอนต้น และสามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษารูปแบบการเล่านิทานโดยใช้รายการทางโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อศึกษารูปแบบการเล่านิทานโดยใช้รายการทางโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นการส่งเสริมและเป็นแนวทางสำหรับครู ที่จะเลือกรูปแบบการเล่านิทานแบบใดแบบหนึ่งที่เหมาะสม และส่งผลต่อความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำ
2. เพื่อเป็นแนวทางในการผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานให้มีประสิทธิภาพไว้ใช้ในการเรียนการสอน
3. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการสร้างสื่อการสอนในเนื้อหาวิชาอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนวัดประดิษฐาราม เขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เรียนวิชากลุ่มทักษะภาษาไทย (การฟัง) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 2 ห้องเรียน
2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดประดิษฐาราม เขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เรียนวิชากลุ่มทักษะภาษาไทย (การฟัง) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 มาทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากมาจำนวน 42 และแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 14 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่รูปแบบการเล่านิทานโดยใช้รายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอ 3 แบบ คือ

3.1.1 การเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า และมีเสียงประกอบ

3.1.2 การเล่านิทานประกอบภาพนิทาน และมีเสียงประกอบ

3.1.3 การเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทาน และมีเสียงประกอบ

3.2 ตัวแปรตาม

3.2.1 ความสามารถในการฟัง

3.2.2 ความคงทนในการจำ

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อเรื่องที่ใช้ในการทดลองเป็นนิทานที่อยู่ในแผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 เรื่อง คือ 1. เรื่องนกเขากับมด 2. เรื่องนกกระสาจับปู 3. เรื่องนกกระเจาบ ของศูนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยี กองวิชาการ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. รายการทางโทรทัศน์ หมายถึง รายการโทรทัศน์ที่มีบันทึกลงเทประบบ PAL แบบ VHS ซึ่งมีการนำเสนอผู้เล่า ภาพนิทาน เสียงบรรยายและเสียงประกอบตั้งแต่ต้นจนจบ

2. รูปแบบการเล่านิทาน แบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ

2.1 การเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและมีเสียงประกอบคือการเล่านิทานโดยมีผู้เล่าแสดงท่าทางประกอบการเล่าและมีเสียงประกอบ -

2.2 การเล่านิทานประกอบภาพนิทานและมีเสียงประกอบ คือ การเล่านิทานและแสดงภาพนิทานประกอบการเล่า ซึ่งภาพนิทานจะดำเนินตามเนื้อหาของนิทานและมีเสียงประกอบ

2.3 การเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทาน หมายถึง การเล่านิทานโดยผู้เล่าแสดงท่าทางประกอบกับภาพนิทาน ซึ่งเป็นภาพสี ลักษณะของภาพจะสามารถเคลื่อนไหวตามอธิบายต่าง ๆ ตามเนื้อหานิทาน ในแผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของศูนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยี สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร และมีเสียงประกอบ

3. ผู้เล่านิทาน หมายถึง ผู้ที่ได้คัดเลือกตรงตามเกณฑ์ของคุณสมบัติผู้เล่านิทาน

4. ภาพนิทาน หมายถึง ภาพสี่ ลักษณะของภาพมีการเคลื่อนไหวตามอิริยาบถต่าง ๆ ตามเนื้อหาของนิทานในแผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของศูนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยี สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

5. ความสามารถในการฟัง หมายถึง ความเข้าใจเรื่องที่ฟัง สามารถจับใจความสำคัญ และตอบคำถามได้จากการฟังนิทานซึ่งมีรูปแบบการเล่านิทานที่มีการนำเสนอโดยใช้รายการทางโทรทัศน์ต่างกัน การศึกษาครั้งนี้วัดจากคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง

6. ความคงทนในการจำ หมายถึง ความสามารถในการเก็บสะสมข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากการฟังนิทานที่มีรูปแบบการเล่านิทาน โดยใช้รายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอต่างกัน และสามารถที่จะระลึกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากรูปแบบการเล่านิทานต่าง ๆ นั้น หลังจากเว้นช่วงเวลาผ่านไประยะหนึ่ง ในการศึกษาครั้งนี้ วัดจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังหลังจากทำการทดลองเสร็จไปแล้ว 2 สัปดาห์

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. รูปแบบการเล่านิทานโดยใช้รายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานต่างกัน ที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังของนักเรียนแตกต่างกัน

2. รูปแบบการเล่านิทานโดยใช้รายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานต่างกัน ที่ส่งผลต่อความคงทนในการจำของนักเรียนแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์
2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์
3. เอกสารที่เกี่ยวกับการเล่นิทาน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเล่นิทาน
5. เอกสารที่เกี่ยวกับความสามารถในการฟัง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสามารถในการฟัง
7. เอกสารที่เกี่ยวกับความคงทนในการจำ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวกับความคงทนในการจำ

เอกสารที่เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์

โลกที่เราอาศัยอยู่นี้ได้ก้าวเข้าสู่ยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร จึงทำให้การสื่อสารและสื่อมวลชน ได้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของคนเราอย่างใกล้ชิด โทรทัศน์นับว่าเป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่มีบทบาทอย่างยิ่งในขณะนี้ เพราะโทรทัศน์มีความสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมด้านศึกษา การปลูกฝังเจตคติ และการเป็นแบบอย่างที่ดีก่อนข้างมากสำหรับเด็ก จึงอาจสรุปได้ว่า โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่มีคุณลักษณะที่ดี ดังนี้

1. เป็นสื่อในการนำข่าวสารและความรู้ไปสู่มวลชนได้โดยง่ายและประหยัด
2. โทรทัศน์ ได้รวมเอา คุณค่าที่ดีของ ภาพยนตร์ และวิทยุเข้าไว้รวมกัน
3. โทรทัศน์ เป็นเครื่องมือที่ดีในการปรับปรุงสังคม
4. โทรทัศน์ เป็นเครื่องมือสื่อสารที่สามารถ ถ่ายทอดเหตุการณ์ ที่กำลังเกิดขึ้นให้ผู้

ชมได้เห็นภาพ และได้ยินเสียงเหมือนเข้าร่วมอยู่ในเหตุการณ์นั้น ๆ ซึ่งความรู้สึกเช่นนี้มีความสำคัญมาก ในการถ่ายทอดความรู้และแนวความคิด (ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2518 : 227-228)

นับว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีคุณลักษณะที่ดี ดังนั้นการนำโทรทัศน์มาใช้ในการศึกษาสามารถใช้ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในแง่ของการเรียนรู้และปริมาณของผู้เรียนสามารถใช้ได้กับผู้เรียนตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถม มัธยม อุดมศึกษา และการศึกษานอกโรงเรียน (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2530 : 255) และโทรทัศน์ยังเป็นสื่อที่ดึงดูดความสนใจของเด็กได้ จึงทำให้เด็กเรียนด้วยความพอใจและมีเจตคติที่ดีต่อโทรทัศน์ ฮูเบเนอร์ (Huebener. 1960 : 59-62)

บทบาทของโทรทัศน์ในการให้การศึกษา

ปัจจุบันได้มีการนำเอาสื่อโทรทัศน์มาใช้ในการสอนมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนไม่ว่าจะอยู่ในวัยใดจะแตกต่างไปจากผู้เรียนในสมัยก่อน เพราะผู้เรียนสัมผัสและมีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันอย่างใกล้ชิด ให้ประสบการณ์อันเป็นพื้นฐานของความคิดและความเข้าใจของผู้เรียน ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ สามารถประกอบกิจการงานในภายหน้า (บำรุง สุขพรรณ. 2526) ซึ่งสอดคล้องกับเบอร์ก (Burke. 1971 : 5-21) กล่าวว่าถ้ามีการนำเอาโทรทัศน์เข้ามาใช้ในการเรียนการสอน ผู้เรียนก็จะสามารถเรียนรู้ได้มากขึ้น และโฮเวลล์ (Howell. 1960 : 6-7) กล่าวว่า โทรทัศน์เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษามากขึ้น เพราะ

1. โทรทัศน์มีคุณสมบัติครบถ้วนในด้านโสตทัศนศึกษา คือ ให้ข่าวสารแก่ผู้รับทั้งในด้านประสาทสัมผัสทางตาและทางหู สามารถสร้างประสบการณ์ให้เป็นรูปธรรมได้ดี
2. ให้ประสบการณ์ต่าง ๆ แก่ผู้รับได้มาก ทำให้เกิดประสบการณ์อย่างกว้างขวาง เกิดความรู้ทั้งในด้านการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และความรู้ในด้านวิชาชีพเพิ่มเติม
3. สามารถสื่อสารไปยังประชาชนกลุ่มใหญ่ ๆ ที่กระจัดกระจายกันอยู่ในที่ต่าง ๆ ทั้งใกล้และห่างไกลโดยไม่จำกัดจำนวนพร้อม ๆ กันในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้ยังสามารถสื่อสารได้ไกลอีกด้วย

สาเหตุที่โทรทัศน์เข้ามามีบทบาทแพร่หลายทั่วไปโดยเฉพาะในด้านการศึกษานั้น เพราะ (สุโขทัยธรรมาธิราช. 2523 : 327-328)

1. เป็นสื่อการเรียนการสอนที่สามารถนำเอาสื่อการเรียนการสอนหลายอย่างมาใช้ร่วมกันอย่างสะดวกเป็นการใช้สื่อที่เรียกว่า สื่อผสมทำให้การเรียนรู้ที่สมบูรณ์สื่อผสมที่นำมาใช้ เช่น ภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป เทปบันทึกเสียง รูปภาพ แผ่นสถิติ ของจริง หุ่นจำลอง หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ร่วมกับการสอนทางโทรทัศน์ได้เป็นอย่างดี

2. โทรทัศน์เป็นอุปกรณ์การสอนที่สำคัญในการสอนและการเรียนของนักเรียน โดยใช้ได้กับผู้เรียนทุกระดับชั้น ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา
3. เป็นแหล่งวิทยาการอันสมบูรณ์ โทรทัศน์เป็นแหล่งเผยแพร่ภาพการสอนไปได้ไกลและกว้างขวาง นักเรียนมีโอกาสรับประสบการณ์จากบทเรียนที่ครูได้เลือกสรรแล้วเป็นอย่างดี
4. ช่วยปรับปรุงการสอนของครูประจำชั้น ครูประจำการสามารถจดจำตัวอย่างหรือกลวิธีในการสอนที่ดีหรือในแขนงวิชาที่ตนไม่ถนัดจากครูที่สอนในโทรทัศน์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาเหล่านั้น แล้วนำไปปรับปรุงการสอนของตนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น ทำให้เกิดผลดีแก่นักเรียนอีกทางหนึ่งด้วย
5. ใช้ในการสาธิตอย่างได้ผลในบทเรียนที่มีการแสดงเป็นตัวอย่าง วิชาที่มีการปฏิบัติจริง เช่น การทดลองใช้วิชาวิทยาศาสตร์ ชีววิทยา เคมี ศิลปะ ขับร้อง ดนตรี ละคร หรือการแสดงกิจกรรมในวิชาอื่น ๆ ผู้เรียนจากโทรทัศน์สามารถเรียนได้ดี เช่นเดียวกับการเรียนจากครู
6. สามารถบันทึกเป็นเทปโทรทัศน์ในการออกรายการทางโทรทัศน์นั้นสามารถทำการสอนล่วงหน้า แล้วบันทึกเป็นเทปโทรทัศน์ออกรายการภายหลังได้ สามารถจัดข้อผิดพลาดของการสอนโดยลบทิ้งแล้วบันทึกใหม่
7. สามารถผลิตรายการทั้งในและนอกห้องได้
8. สามารถใช้สอนกับนักเรียนจำนวนมากได้เป็นการประหยัดเวลา อุปกรณ์ จำนวนครูผู้สอน และด้านการเงินเป็นอย่างมาก

ไลแลนด์ (Leiland, 1972) แห่งมหาวิทยาลัยโอเรกอน ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้โทรทัศน์เพื่อกิจกรรมการสอน สรุปได้ว่า รายการโทรทัศน์ทั่ว ๆ ไปถูกนำไปใช้เพื่อกิจกรรมการสอน มีประโยชน์ในวิชาสังคมศึกษาร้อยละ 18.5 วิชาศิลปะ และภาษาร้อยละ 15.4 วิชาพลศึกษาร้อยละ 12.5 และวิชาวิทยาศาสตร์ร้อยละ 11.5 จะเห็นได้ว่ารายการโทรทัศน์ต่าง ๆ แม้จะไม่ได้จัดเตรียมเพื่อการสอนหรือการศึกษาโดยตรงก็ตาม ก็สามารถให้ความรู้และเพิ่มพูนสติปัญญา และช่วยในการดำรงชีวิต ได้ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือนำมาดัดแปลงเพื่อใช้ประกอบการสอนในชั้นเรียนก็ได้ (Heimich, 1982)

แฮนค็อก (Handcock, 1973: 65) ได้ศึกษาค้นคว้าว่ากลุ่มวิชาใดที่เอื้ออำนวยต่อการกำหนดสื่อรายการวิทยุโทรทัศน์เข้าใช้ในหลักสูตรได้ดี บ้างมีข้อมูลที่ศึกษาพบที่ผู้จัดรายการจะมีความมั่นใจนำไปพิจารณาได้โดยไม่ผิดพลาด (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531 : 174) ดังนี้ คือ

1. ระดับประถมศึกษา เหมาะกับกลุ่มวิชากิจกรรมความพร้อมในการอ่าน ตัวเลข นิทาน คณิตศาสตร์ ศิลปะและการฝีมือ สิ่งแวดล้อม
2. ระดับประถมศึกษา เหมาะกับกลุ่มวิชาละครและนิทาน คณิตศาสตร์ ศิลปะและการ ฝีมือ วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม คณิตศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์
3. ระดับมัธยมศึกษาเหมาะกับ วิชาละครและวรรณคดี วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สังคมศาสตร์ เหตุการณ์ปัจจุบันและศิลปศาสตร์ คณิตศาสตร์และการฝีมือ การงานและอาชีพ
4. ระดับฝึกหัดครู เหมาะกับกลุ่มวิชา วิธีสอน ประสบการณ์วิชาชีพครู
5. ระดับอุดมศึกษา เหมาะกับกลุ่มวิชาอักษรศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณิตศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ธุรกิจ พหุวิทยาการ

คุณค่าของโทรทัศน์

โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทมากกว่าสื่ออื่น ๆ สามารถแพร่ได้ทั้งภาพและเสียง ในขณะเดียวกัน ทำให้เกิดความสนใจ เพลิดเพลิน ผู้ชมสามารถรับรู้ได้โดยไม่ต้องอาศัยความ ตั้งใจหรือสมาธิมากนัก ก็สามารถรับรู้ข่าวสารได้โดยตลอด และสามารถเข้าถึงผู้ชมได้ทุกหน ทุกแห่งพอ ๆ กับวิทยุกระจายเสียง ปัจจุบันเทคโนโลยีทางโทรทัศน์ก้าวหน้ามากขึ้นสามารถ ผลิตจอภาพขนาดจืด 1 นิ้ว หรือใหญ่โตตั้ง 20 เมตรได้ รูปร่างก็มีขนาดต่าง ๆ กัน สามารถใช้ งานหลายประเภทมากขึ้น ราคาถูกลงกว่าเดิมมาก ดังนั้นสื่อโทรทัศน์จึงได้รับความนิยมสูงกว่า สื่ออื่น ๆ (ดวงพร นิ่มมา. 2535 : 233)

ชม ภูมิภาค (2515 : 50-51) ได้สรุปคุณค่าพิเศษของโทรทัศน์ที่มีต่อการศึกษาไว้หลาย ประการดังนี้

1. เป็นเครื่องมือที่จะเข้าถึงคนหมู่มากได้พร้อม ๆ กันโดยสะดวก และประหยัด
2. เป็นการผสมผสานส่วนที่ดีที่สุดของวิทยุและโทรทัศน์เข้าด้วยกัน
3. เป็นเครื่องมือที่สามารถเอาชนะอุปสรรคของการเรียนรู้หลายประการ เพราะ สามารถที่จะเสนอความคิดสำคัญสร้างทัศนคติให้ข่าวสารสำคัญ โดยไม่จำเป็นต้องมี ความสามารถทางภาษาสูงหรือต้องอยู่ ณ สถานที่ เหตุการณ์นั้น ๆ ด้วย
4. เป็นการขยายความสัมพันธ์ส่วนตัวของครูที่เก่ง ๆ หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้าน ในด้านหนึ่งโดยเฉพาะให้ถึงผู้รับมาก ๆ

5. โทรศัพท์จะช่วยให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาการทางสังคมที่สำคัญ
6. มีความปัจจุบันทันด่วน ทำให้ผู้รับสนใจมากและขอมก่ให้เกิดการเรียนรู้สูง
7. โทรศัพท์สามารถนำเอาอุปกรณ์การศึกษาอื่น ๆ เช่น ของจริง รูปภาพ ภาพยนตร์ และอื่น ๆ เข้ามาใช้ร่วมด้วยความสะดวกการใช้อุปกรณ์การศึกษาหลายอย่างรวมกันเช่นนี้ ขอมทำให้ผู้เรียนเข้าใจดี
8. การวิจัยพบว่า โทรศัพท์ใช้สอนหลักการ ความคิดรวบยอด และกฎเกณฑ์ได้ผลดีที่สุด

วนิดา (นัมเสมอ) จึงประสิทธิ์ (2526 : 285) กล่าวถึงคุณค่าของโทรศัพท์ไว้ว่า

1. นักเรียนศึกษาด้วยตนเองได้ ทำให้สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดี และยังใช้ได้กับการศึกษาระบบเปิด (Open Learning System)
2. ช่วยแก้ปัญหาการเรียนที่เรียนไม่ทันตามความก้าวหน้าของวิชาการ ถ้าใช้เวลาจากห้องเรียนแต่เพียงอย่างเดียว
3. ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูทั้งปริมาณและคุณภาพ
4. สามารถถ่ายทอดรายการสดมายังผู้เรียนได้ จึงช่วยให้เกิดเป็นความจริงมากยิ่งขึ้น

ภาววิดา สัมมาสดี (2527 : 44) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสื่อมวลชนประเภทโทรศัพท์ก่อให้เกิดผลดังนี้

1. ขณะที่ออกอากาศจะได้รับความนิยมมากกว่าสื่ออื่น ๆ
2. โทรศัพท์เป็นทั้งภาพยนตร์ วิทูกระจายเสียงและหนังสือพิมพ์
3. โทรศัพท์เข้าถึงผู้ดูในบ้านและมีอิทธิพลมากขึ้นทุกที
4. ผู้ปกครองมีโอกาสอธิบายและชี้แจง ตลอดจนควบคุมการดูแลของเด็ก

วาสนา ชาวหา (2533 : 203) กล่าวถึงคุณค่าของโทรศัพท์ไว้ว่า

1. เป็นสื่อที่สามารถดึงดูดความสนใจได้เป็นอย่างดี เนื่องจากให้ทั้งภาพ และเสียง มีสีสันเหมือนธรรมชาติ
2. ช่วยแก้ปัญหาจำนวนผู้เรียนมากแต่ผู้สอนมีจำนวนจำกัด เพราะสามารถแพร่ภาพ และเสียงไปยังห้องเรียนต่าง ๆ หรือในที่พักอาศัยได้ในเวลาเดียวกัน
3. สามารถแสดงสิ่งที่สำคัญ ๆ เพื่อให้ทุกคนได้เห็นอย่างชัดเจน โดยใช้เทคนิคการถ่ายใกล้ (Close Up) ซึ่งในสภาพความเป็นจริงไม่สามารถกระทำได้ ถ้าจำนวนผู้เรียนมีจำนวนมาก และสิ่งที่ต้องการแสดงมีขนาดเล็ก จึงควรใช้โทรศัพท์เป็นสื่อเพื่อการสาธิต

วิภา อุตมพันธ์ (2538 : 4) กล่าวถึงคุณค่าของโทรทัศน์ไว้ว่า

1. นอกเหนือจากการเป็นสื่อใกล้ชิด และมียุทธพลกว้างไกลซึ่งเป็นคุณลักษณะร่วมกันกับสื่อวิทยุแล้วโทรทัศน์และวิดีโอทัศน์ยังเป็นสื่อที่ให้ทั้งภาพและเสียง
2. การนำเสนอด้วยโสตทัศนูปกรณ์แบบเก่าเกือบทั้งหมด เช่น หุ่นจำลอง กราฟ ภาพถ่าย ภาพยนตร์ วิทยุ ล้วนสามารถนำเสนอได้ด้วยโทรทัศน์และวิดีโอทัศน์ กล่าวคือการนำเสนอด้วยภาพ และเสียง ได้พัฒนาถึงจุดสูงสุดในรูปของสื่อโทรทัศน์ และวิดีโอทัศน์นั่นเอง
3. โทรทัศน์ และวิดีโอทัศน์เปิดใช้อย่างง่ายไม่ต้องปิดห้องมืด เพียงการปรับปุ่มสองหรือสามปุ่มก็สามารถเริ่มต้นการรับชมได้
4. โทรทัศน์และวิดีโอทัศน์กระตุ้นให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกใกล้ชิดเสมือนหนึ่งเป็นส่วนร่วมด้วย

ดวงเดือน เทศวานิช (2530 : 173-176) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของโทรทัศน์โรงเรียนว่า

1. ช่วยูงใจให้เกิดการเรียนรู้ และจำได้นาน เพราะโทรทัศน์ให้ผู้เรียนได้สัมผัสทั้งทางหู และทางตา
2. โทรทัศน์เป็นสื่อกลางในการสาธิตที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น
3. ทำให้ผู้เรียนได้เรียนจากครูที่มีความชำนาญในเนื้อหาวิชานั้นจริง ๆ และทำให้ครูได้เห็นตัวอย่างการสอนที่ดี และสามารถปรับปรุงวิธีสอนของตนเองให้ดีขึ้น
4. ช่วยให้ครูสามารถสอนนักเรียนพร้อม ๆ กันได้ทุกห้องเรียน ทำให้นักเรียนได้เห็นเนื้อหาเหมือน ๆ กัน จากครูคนเดียว ซึ่งช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายและแรงงานของครูได้เป็นอย่างมาก
5. สามารถนำมาใช้สอนได้ทุกวิชาและทุกระดับชั้นทำให้นักเรียนมีความรู้ในวิชาต่าง ๆ และมีความรู้ทั่วไปอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น
6. ช่วยฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม และความรู้บางอย่าง เช่น การเล่นดนตรีบางชนิดซึ่งหาคนเล่นได้ยาก การละเล่นพื้นเมืองของไทย เป็นต้น
7. เปิดโอกาสให้ผู้ใหญ่ได้เห็นสภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน
8. ช่วยให้นักเรียนที่ฉลาดมากและฉลาดน้อยได้มีโอกาสเรียนรู้ตามระดับหรือขีดความสามารถของตน เนื่องจากโทรทัศน์เป็นแหล่งความรู้อย่างหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้ขวนขวายหาความรู้ตามความถนัดและความสนใจ

ข้อดีและข้อจำกัดของโทรทัศน์

ราชัน (Rajan. M.S. 1986) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อจำกัดของโทรทัศน์เพื่อการศึกษาไว้ซึ่งข้อดีมีดังนี้

1. โทรทัศน์เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาสังคมมากที่สุด เพราะสามารถนำเหตุการณ์สิ่งที่น่าสนใจจากทุกหนทุกแห่งมาเสนอได้อย่างเป็นจริง รวดเร็ว ทำให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางมากกว่าสื่อมวลชนชนิดอื่น

2. นักการศึกษาจำนวนมากตระหนักว่า การใช้โทรทัศน์ในการศึกษาเพื่อสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นความพุ่มเพิบและสิ้นเปลือง ถ้าใช้ได้ดีโทรทัศน์ก็มีประสิทธิภาพเหมือนครูที่ดี และถ้าใช้ไม่ได้ไม่ดีโทรทัศน์ก็เป็นเพียงครูที่ไม่มีประสิทธิภาพคนหนึ่ง แต่ "ในที่สุดทั้งสถาบันการศึกษาและชุมชนโดยทั่วไปเริ่มตระหนักความจริงว่าโทรทัศน์ไม่ได้เหมาะสมสำหรับการให้ความบันเทิงเท่านั้น แต่เป็นสื่อที่มีความสำคัญต่อการศึกษามากกว่าสื่อสิ่งพิมพ์" (Rajan, อ้างอิงจาก Greig, 1984) นอกจากนี้การใช้สื่อประสม ประกอบด้วยโทรทัศน์กับคอมพิวเตอร์จะเป็นงานพัฒนาที่น่าสนใจในอนาคตอีกรูปแบบหนึ่ง

3. นักจิตวิทยาการศึกษาเชื่อว่าคนจะเรียนรู้ และจำได้จากสิ่งที่ได้เห็นมากกว่าสิ่งที่ได้ยิน อันเป็นลักษณะเด่นของโทรทัศน์ที่ให้ทั้งภาพและเสียง และนักการศึกษาก็เชื่อว่าโทรทัศน์มีประสิทธิภาพในเชิงการสอน

4. โทรทัศน์เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ระบบการศึกษาทางไกลมีชีวิตชีวา ผู้เรียนได้เห็นผู้สอนทางโทรทัศน์เป็นการสร้างบรรยากาศของสื่อมวลชนที่ส่งข่าวข้อมูลถึงแต่ละบุคคล

5. โทรทัศน์สร้างความรู้สึกร่วมของความเป็นเจ้าของให้กับผู้เรียน ในระบบการศึกษาทางไกล สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วมของมวลชนในรายการเดียวกัน

6. นักการศึกษามีความเห็นว่างรูปแบบของรายการโทรทัศน์ไม่ได้มีความสำคัญมากไปกว่าเนื้อหา รายการโทรทัศน์จึงสามารถใช้แทนงานที่มีลักษณะซ้ำ ๆ รูปแบบคงที่การสอนหรือทบทวนเนื้อหาวิชาการที่เป็นข้อเท็จจริง เช่น คณิตศาสตร์ ได้

ส่วนข้อจำกัดของโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (Rajan, M.S. 1986) ได้กล่าวไว้ คือ

1. โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างยอดเยี่ยม แต่หลายคนยังติดใจในความเชื่อว่า รูปแบบของโทรทัศน์เหมาะสำหรับการบันเทิงมากกว่าการให้การศึกษา

2. ธรรมชาติของสื่อโทรทัศน์จะแสดงให้เห็นทุกสิ่งทุกอย่างตามภาพที่ปรากฏ และผู้ดูก็มีอิสระที่จะคิดแปลความและเข้าใจตามที่ตนเองเข้าใจ

3. ธรรมชาติของรายการโทรทัศน์ต้องเสนอเนื้อหา แนวคิด เรื่องราวที่เป็นหลัก ๆ หรือใจความสำคัญ แต่จะไม่สามารถให้รายละเอียดได้ทั้งหมดเหมือนสิ่งพิมพ์

4. ธรรมชาติของรายการโทรทัศน์ต้องเสนอเนื้อหา หรือแนวคิดให้สอดคล้องกับภาพที่ต้องการให้ปรากฏ

5. สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ผู้ชมมีส่วนร่วมน้อยมาก นักเรียนจะไม่ได้ทำอะไรมากไปกว่าการดูภาพ และการฟังเสียง

6. ปัจจุบันคำว่า “โทรทัศน์” เป็นสัญลักษณ์ของการบันเทิงและการค้า ยังเป็นการยากที่จะสร้างโทรทัศน์ให้มีความรู้สึกรู้ว่าเป็นการเรียนรู้

7. นักการศึกษาอาจมีแนวความคิดในการสอนอย่างขบถเข็ญ แต่ต้องปรับให้เหมาะกับธรรมชาติของโทรทัศน์

คุณค่าและข้อดีข้อจำกัดของโทรทัศน์ดังกล่าวมานับว่าโทรทัศน์เป็นครูที่เสนอพฤติกรรมที่เหมาะสมเป็นสื่อที่ขยายความรู้และประสบการณ์ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์จึงควรเสนอสิ่งที่เป็นประโยชน์และให้สิ่งที่ถูกต้อง เพราะโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีความสำคัญกับชีวิตประจำวันอย่างใกล้ชิด และเข้าถึงเด็กได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากเด็กเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากความเจริญทางกาย ทางอารมณ์ ทางสติปัญญาและทางสังคมที่ยังพัฒนาไปเต็มที่ วัยนี้จึงมักรับเอาแบบอย่างสิ่งที่พบเห็นหรือผ่านเข้ามาในชีวิตได้ง่าย นอกจากนั้นยังชอบเลียนแบบและทำตามอย่างผู้ที่ตนสนใจและนิยมชมชอบ จึงมักทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ขึ้น (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2531)

การผลิตรายการโทรทัศน์

การผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพนั้นขึ้นอยู่กับ การดำเนินขั้นตอนการผลิตที่ดีซึ่ง สุรชัย สิกขามันจิต (2528 : 25-29) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานในการผลิตรายการโทรทัศน์ ซึ่งแยกออก ได้เป็น 3 ขั้นตอนดังนี้คือ

1. การวางแผนการผลิตรายการ เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากเพราะการวางแผนที่ดีย่อมส่งผลถึงรายการที่จะผลิตออกมาด้วย ขั้นตอนการผลิตรายการมีดังนี้คือ

1.1 ศึกษาจุดมุ่งหมายและเป้าหมายจากเนื้อหาแล้วนำเนื้อหามาวิเคราะห์ กำหนดกลุ่มเป้าหมาย (target group) และจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม (behavioral objective) เพื่อให้สามารถวัดได้ และควรกำหนดวิธีการนำไปใช้ด้วยว่าจะนำไปใช้ในการสอนในลักษณะใด เช่น นำบทเรียน อธิบายเนื้อหาในบทเรียน หรือสรุปบทเรียน

1.2 รวบรวมทรัพยากรและศึกษาข้อขัดข้องในการผลิตทั้งสองสิ่งนี้จะต้องทำควบคู่กันไป โดยจะต้องศึกษาว่ามีแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในกระบวนการผลิตอะไรบ้าง มีเพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่มีจะหาได้จากแหล่งใด ถ้าหากไม่ได้จะทำอย่างไร เช่น เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ บุคลากรงบประมาณ ปัญหาสิทธิทางกฎหมาย ทรัพยากร และข้อขัดข้องที่ต้องรวบรวมและศึกษามีดังนี้

1.3 การเขียนหัวข้อเนื้อหาและการเลือกแบบการนำเสนอ ผู้ผลิตรายการจะต้องนำเนื้อหานั้นมาเขียนเป็นแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับลักษณะสื่อโทรทัศน์รูปแบบการ

นำเสนอทางโทรทัศน์ที่เป็นที่นิยม ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบอภิปราย แบบบรรยาย แบบนาฏการ และแบบบรรยาย (โดยไม่ให้เห็นตัวผู้บรรยาย) (Off-camera narration)

2. การเตรียมการผลิตรายการซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1 เขียนบท (Script) เป็นการวางโครงสร้างของรายการ ควรเขียนเพื่อให้สนองจุดมุ่งหมายของการศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย

2.2 เตรียมบุคลากร ในขั้นนี้ผู้ผลิตรายการจะต้องติดต่อกับบุคคลผู้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ได้แก่ ผู้เขียนบท ผู้กำกับรายการ ฝ่ายเทคนิค และผู้แสดง เพื่อกำหนดและซักซ้อมความเข้าใจให้เป็นที่ตรงกัน

2.3 เตรียมงานศิลปะที่จำเป็นจะต้องใช้ในการผลิตรายการ ซึ่งการเตรียมงานศิลปะจะต้องอยู่ภายใต้คำแนะนำของผู้ผลิตรายการและผู้กำกับ เพื่อให้งานศิลปะสนองจุดมุ่งหมายของรายการ อีกทั้งมีความเหมาะสม กับการสื่อความหมายทางโทรทัศน์

2.4 เตรียมฉากและอุปกรณ์

2.5 เตรียมสิ่งอื่น ๆ เช่น เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายผู้แสดง คนตรี เสียงประกอบ

2.6 การซักซ้อมเป็นขั้นสุดท้าย ซึ่งจะต้องซักซ้อมทั้งฝ่ายเทคนิคและผู้แสดงต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วอย่างเคร่งครัด ความผิดพลาดของการผลิตรายการที่มีขึ้นในขั้นนี้ก็มีน้อยนั้นย่อมหมายถึงรายการที่ได้จะมีคุณภาพดีติดตามไปด้วย ซึ่งความสำเร็จของการดำเนินรายการขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้กำกับรายการและคณะผู้ร่วมงานทุกคน ในขั้นนี้ก็จะเริ่มถ่ายทำตามบทที่ได้เขียนไว้ จากนั้นจึงมาตัดต่อเพื่อเรียบเรียงภาพให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้วจึงบันทึกเสียงบรรยายเสียง คนตรีและเสียงประกอบต่าง ๆ

พินิต วัฒนโธ(2520 : 9-10) ได้กล่าวถึงขบวนการผลิตบทเรียนโทรทัศน์ตามหลักสูตรนั้น จะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างฝ่ายผลิตหรือฝ่ายเทคนิคกับฝ่ายหลักสูตรหรือฝ่ายวิชาการในขั้นต้นการวางแผนซึ่งทางฝ่ายหลักสูตรจะต้องวิเคราะห์และกำหนด คือ

1. กำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนของบทเรียนที่จะทำให้ชัดเจนว่า เมื่อนักเรียนเรียนจบแล้ว นักเรียนจะได้อะไร หรือทำอะไรบ้างตามเป้าหมาย

2. กำหนดเนื้อหาวิชาของบทเรียนว่าครอบคลุมสิ่งใด และจะสนองจุดมุ่งหมายของบทเรียนเพียงใด และจะเรียบเรียงเนื้อหาวิชาในลักษณะอย่างไร จึงพร้อมที่จะถ่ายทอดออกมาเป็นภาพและเสียงหรือรายการบนจอโทรทัศน์ได้

3. วิเคราะห์นักเรียนในกลุ่มและวัยที่จะเป็นผู้รับบทเรียนทางโทรทัศน์ เช่น วิเคราะห์ความสามารถ ความรู้พิเศษ ความสนใจ พื้นฐานทางวัฒนธรรม และอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการผลิตบทเรียนให้เหมาะสม

4. การเลือกครูจะต้องทำอย่างพิถีพิถัน โดยปกติเรามักเลือกครูที่สอนเก่งแต่ก็ต้องระวังในเรื่องนี้ เพราะครูที่สอนตามปกติเก่ง แต่เมื่อออกหน้ากล้องอาจทำอะไรไม่ได้ หรือไม่ดีเหมือนอยู่ในชั้นปกติ ครูจะต้องมีคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับของผู้เรียนว่าเหมาะสมกับลักษณะวิชาที่เขาสอนด้วยการคัดเลือกและกำหนดครูที่จะสอนบทเรียนทางโทรทัศน์จึงนับว่าเป็นสิ่งจำเป็น

เมื่อได้กำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา ศึกษาผู้เรียนและคัดเลือกครูแล้วจะต้องดำเนินการด้านวิธีสอน คือ

1. วางวิธีสอน ลำดับขั้นตอน
2. ผลิตและจัดอุปกรณ์การสอนสำหรับบทเรียน
3. จัดเอกสารและตำราประกอบบทเรียน รวมทั้งคู่มือครูและนักเรียน

ตลอดเวลาของการเตรียมการทั้งหมดนี้ ฝ่ายผลิตรายการจะต้องให้คำแนะนำชี้แจงเพื่อให้สะดวกและความแน่นอนในการเขียนบทโทรทัศน์เมื่อลงมือถ่ายทำได้ เพื่อให้รายการออกมาดี ควรจะได้ซ้อมสอนเสียก่อน จนได้ทีแล้วจะดำเนินการถ่ายทำและบันทึกหลังการถ่ายทำและบันทึกแล้ว ควรจะประเมินผล หากพบว่ามีส่วนบกพร่องในส่วนใดก็สมควรแก้ไขปรับปรุงใหม่เมื่อทำบทเรียนใหม่หลังจากแก้ไขแล้ว ควรนำออกไปทดสอบประสิทธิภาพในสถานการณ์การเรียนของผู้เรียนจริง ๆ เป็นการทดสอบภาคสนามแล้วประเมินผลทั้งทางวิชาการและเทคนิคบทเรียนนั้นควรจะเก็บไว้เป็นต้นฉบับ สำหรับบันทึกซ้ำเป็นเทปโทรทัศน์เพื่อถ่ายทอดรายการเมื่อต้องการต่อไป บทเรียนนี้เมื่อนาน ๆ ไปอาจล้าสมัยเช่นเดียวกับหนังสือ ตำรา ควรแก้ไขหรือปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ

การวางแผนเพื่อการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมาก ไพโรจน์ ติธรานากุล และนิพนธ์ ชุกศรี (2528 : 76-78) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการวางแผนการผลิตรายการโทรทัศน์ไว้ 13 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน ต้องรู้จุดประสงค์ของเรื่องที่ต้องการรู้ประเภทผู้ชม และรู้วิธีการที่จะใช้สอนในห้องเรียนด้วย
2. รวบรวมข้อมูลและเอกสารที่จำเป็นสำหรับการจัดทำรายการโทรทัศน์ ตรวจสอบความถูกต้อง รวมทั้งคุณภาพและปริมาณด้วยซึ่งขั้นนี้มีความสำคัญมาก
3. คัดเลือกข้อมูลและเอกสาร หลังจากรวบรวมแล้วตรวจสอบข้อมูลและเอกสารทั้งหมดแล้วนำมาคัดเลือกเฉพาะที่เหมาะสม ใช้ในการทำรายการเท่านั้น
4. การเขียนบทโทรทัศน์ ขั้นนี้เป็นการเรียบเรียง และจัดเนื้อหารายการซึ่งควรจะมีการทำตั้งแต่เนิ่น ๆ
5. การเตรียมบันทึกเทปโทรทัศน์ จัดทำตารางในการบันทึกและจัดเจ้าหน้าที่ประจำแต่ละงาน และต้องแน่ใจว่าเจ้าหน้าที่แต่ละคนทราบงานในหน้าที่ดี

6. งานศิลป์ เตรียมงานศิลป์สำหรับหัวเรื่องแผ่นภาพพลิก ฉาก และอุปกรณ์อื่น ๆ
7. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสาธิตการทดลอง (ถ้ามี) ก่อนการบันทึกเทป ต้องแน่ใจว่าสิ่งต่าง ๆ ที่จะใช้ในการสาธิตจะต้องมีพร้อม
8. การบันทึกโทรทัศน์ ก่อนการบันทึกเทปควรตรวจสอบเครื่องมือ และการต่อสาย ทั้งหมดให้เรียบร้อย โดยเฉพาะเมื่อมีการบันทึกนอกสถานที่ด้วย เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้
9. การตัดต่อ หลังจากบันทึกเทปแล้วนำมาเรียบเรียงตัดต่อ เพื่อให้เรื่องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเหมาะสมตามที่กำหนดไว้ ไม่ก่อความรำคาญให้กับผู้ชม
10. การบันทึกเสียง ขั้นนี้เป็นการบันทึกเสียงเกี่ยวกับการบรรยาย คนตรี และเสียงประกอบอื่น ๆ
11. การตรวจแก้ไขก่อนนำไปใช้ เป็นการตรวจแก้ไขเล็ก ๆ น้อย ๆ
12. การนำรายการไปใช้เป็นการเสนอรายการให้ผู้ชมดู
13. การประเมินผลรายการ รายการที่จัดทำขึ้นต้องมีการประเมินผลบ่อย ๆ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรายการ

ดังนั้นการผลิตรายการโทรทัศน์ดีมีคุณภาพตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ขึ้นอยู่กับ การวางแผนและเตรียมการเป็นอย่างดี รวมทั้งบทโทรทัศน์ซึ่งมีความสำคัญต่อการผลิตรายการโทรทัศน์เป็นอย่างมาก เพราะจะเป็นสื่อกลางที่แสดงให้ทราบรายละเอียด เนื้อหาสาระและ รูปแบบรายการที่เหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ และกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเป็นเกณฑ์ในการเลือกรูปแบบรายการที่มีความเหมาะสม และสื่อสารเนื้อหาไปยังผู้ชมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สิ่งสำคัญในการผลิตรายการโทรทัศน์ควรคำนึงถึงองค์ประกอบของการรับรู้ของผู้ชมรายการโทรทัศน์ถือเป็นสิ่งสำคัญรายการที่ผลิตจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญมีดังนี้ (จุฬพล รอดคำดี. 2519 : 112-122)

1. อายุ (Age) อายุนับเป็นองค์ประกอบสำคัญอันดับแรกในการรับรู้ (Perception) จากการวิจัยพบว่า ผู้ชมจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากโทรทัศน์และภาพยนตร์เรื่อยมา จนกระทั่งอายุประมาณ 20 ปีไปแล้ว ความสนใจของเขาจะเริ่มลดลงนอกจากนี้ก็ยังมียุคประเด็นหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับอายุ คือ ความยาวของรายการโทรทัศน์ จะมีความสัมพันธ์กับอายุในแง่ของการดึงดูดความสนใจ
2. เพศ (Sex) ผู้หญิงและผู้ชายจะมีปฏิกิริยาได้ตอบต่อรายการโทรทัศน์ต่างกัน ผู้หญิงอาจชอบดูรายการโทรทัศน์ที่เป็นรายการเกี่ยวกับการทำอาหาร เย็บปักถักร้อย สนใจรายการแฟชั่น ส่วนผู้ชายอาจสนใจรายการข่าว รายการการศึกษา การเมือง เป็นต้น ควรคำนึงถึงปัญหาระหว่างเพศหญิงและเพศชายซึ่งให้ความสนใจเรื่องราวต่าง ๆ แตกต่างกัน

3. ความฉลาดหลักแหลมและมีไหวพริบ (Intelligence) เชื่อว่าคนที่ฉลาดน้อยก็มักจะเลือกเปรียบคนที่ฉลาดมาก คนที่ฉลาดมากจะเรียนรู้และรับรู้สิ่งต่าง ๆ ได้รวดเร็วกว่า ข้อสังเกตจากการชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา นักเรียนที่สมองทึบจะเข้าใจเนื้อหาของรายการได้ช้ามากแต่เทคนิคของการทำรายการก็อาจจะช่วยเด็กสมองทึบได้ทั้งนี้เพราะอุปกรณ์โทรทัศน์หรือภาพยนตร์เอื้ออำนวยในการที่ขยอความคิดหรือเนื้อหาที่เข้าใจยากให้เป็นเรื่องราวที่ง่าย ๆ

4. ระดับการศึกษา (Level of Education) เรื่องระดับการศึกษาและความฉลาดมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดทีเดียว สิ่งสำคัญคือต้องเน้นหนักในเรื่องเนื้อหาสำหรับผู้ชมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งจะง่ายในการผลิตรายการและจะต้องเข้าถึงผู้ชมได้อย่างแท้จริง

5. เจตคติและความคิดเห็นร่วมกัน (Social Attitude and Opinions) เรื่องความคิดเห็นและเจตคติแต่ละบุคคลนั้นมีผลมาจากสังคมเหมือนกัน แต่ว่าคนนั้นอยู่ในสังคมกลุ่มไหน เพราะคนทั่วไปจะอยู่ในกลุ่มที่มองเห็นปัญหาต่าง ๆ คล้ายคลึงกันมีความคิดเห็นและเจตคติคล้าย ๆ กัน และถ้ามีสิ่งใดสิ่งหนึ่งเข้ามากระทบต่อความคิดเห็นหรือเจตคติของกลุ่มในทางตรงกันข้ามหรือไม่เห็นด้วย คนในกลุ่มนั้นก็จะต้องต้าน และพยายามปกป้องความเชื่อของตนเอง โดยหาเหตุผลต่าง ๆ มาสนับสนุน ซึ่งเรื่องนี้มีความสัมพันธ์กับการเลือกรายการโทรทัศน์ด้วย ถ้ามองในแง่ของผู้จัดรายการจึงจำเป็นต้องมองถึงกลุ่มบุคคลในเป้าหมาย (Target Group) ไว้ด้วยว่า ถ้าจะให้รายการของตนประสบความสำเร็จก็ควรจะบรรจุเนื้อหาที่มีความคิดเห็นและเจตคติคล้ายคลึงของตนในกลุ่มนั้นด้วย

6. ความคิดฝันที่เกี่ยวข้องกับความจำเป็นและความต้องการในชีวิต (Life Space and Subjectivity) การผลิตรายการใด ๆ ก็ตาม ถ้ามีผลกระทบกระเทือนทั้งทางตรงและทางอ้อม “ชีวิต” (Life Space) ของเขาด้วย ย่อมจะได้ผลมากกว่าไม่เกี่ยวข้องอะไรเลยหรือเกี่ยวข้องน้อยมาก Life Space ในที่นี้หมายถึง ความต้องการความจำเป็นในชีวิตซึ่งย่อมมีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคนนั่นเอง เพราะฉะนั้นผู้ทำรายการจะทำอย่างไรถึงจะจัดรายการให้ตรงกับความต้องการหรือความจำเป็น อันเป็นเป้าหมายในชีวิตของเขาให้ได้

นอกจากนี้สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือความยาวของรายการโทรทัศน์ นับเป็นองค์ประกอบสำคัญเกี่ยวกับความพอเหมาะกับผู้ชมแต่ละวัย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2531 : 21-25) ซึ่งกล่าวไว้ดังนี้

1. เด็กอายุระหว่าง 3-6 ขวบ เวลาของรายการที่นำเสนอ 5-15 นาที
2. เด็กโตอายุระหว่าง 7-12 ความยาวของรายการที่นำเสนอ 15-30 นาที
3. เด็กวัยรุ่น ความยาวของรายการที่นำเสนอ 30 นาที หรือมากกว่านี้

เช่นเดียวกับ จุมพล รอดคำดี (2519 : 109-125) ได้กล่าวถึงความยาวของรายการโทรทัศน์ไว้ดังนี้

1. ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ความยาวของรายการที่นำมาเสนออยู่ระหว่าง 5-10 นาที
 2. ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ความยาวของรายการประมาณ 12-14 นาที
 3. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ควรจะมีความยาวรายการ 20-22 นาที
- ดังนั้นความยาวของรายการโทรทัศน์จึงนับได้ว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการผลิตรายการโทรทัศน์ซึ่งจะต้องคำนึงถึงและนำเสนอให้เหมาะสมกับผู้ชมแต่ละวัย

การจัดรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

การจัดรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กเป็นสิ่งจำเป็นต้องใช้ความรู้ทางจิตวิทยาและสังคมวิทยาเข้าไปเป็นพื้นฐานในการจัด การจัดรายการโทรทัศน์จึงจำเป็นต้องให้ความสนใจต่อสภาพการรับรู้ให้เหมาะสมกับวัยโดยจะต้องคำนึงถึง

1. วัตถุประสงค์ของการจัดรายการสำหรับเด็ก เนื่องด้วยวัยนี้เป็นวัยที่พร้อมจะก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ต้องเตรียมพร้อมทั้งทางสติปัญญาและอารมณ์ ดังนั้นการจัดรายการคือการให้ทั้งความรู้ ข่าวสารและความบันเทิง
2. เนื้อหาของรายการจะต้องเสนอเนื้อหาเพื่อให้สาระประโยชน์คือ ความรู้ ข่าวสาร และความบันเทิงปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติโดยไม่จำเป็นต้องแสดงรูปธรรมให้เห็นก็สามารถเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ เนื้อหาที่เสนอได้แก่สาระด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สังคมศาสตร์ ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น
3. รูปแบบการนำเสนอรายการ ควรเป็นรูปแบบที่มีความหลากหลาย และให้ทั้งความรู้ ความเพลิดเพลินไปพร้อม ๆ กัน การสนใจสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ จึงเหมาะแก่การเสนอรายการข่าว ส่วนรูปแบบบันเทิงได้แก่รายการเพลง รายการละคร รายการตลาด รายการโชว์ รายการนิตยสาร เพื่อเป็นการสนองตอบความอยากรู้อยากเห็นและการยอมรับในความสามารถของวัยนี้ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางกาย และอารมณ์

4. ในการนำเสนอรายการ ช่วงระยะเวลาการนำเสนอแต่ละรายการมักอยู่ในช่วง 30 นาที หรืออาจยาวกว่านี้ถ้าสนใจตรงกับความต้องการ เวลาในการนำเสนอจะเป็นซ้ำ สายบ่ายค่ำไม่ใช่สิ่งสำคัญ แต่เนื้อหาที่เสนอต้องให้สอดคล้องกับระยะเวลาในการเสนอ (สุโขทัยธรรมาธิราช, 2531)

การจัดรายการโทรทัศน์ที่คืบหน้าขึ้นอยู่กับการนำเทคนิคและวิธีการเสนอรายการ แต่ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย และองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนั้นผู้จัดจะต้องพิจารณาให้รอบคอบที่สุด อย่างเช่นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็ก ซึ่งเป็นวัยช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตที่จะก้าวเข้าสู่

วัยผู้ใหญ่ รายการโทรทัศน์นับว่ามีอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อ ทักษะคติของเด็กอย่างมาก และ การทำตามอย่างรายการโทรทัศน์อยู่ตลอดเวลา

รูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษา

รูปแบบรายการ (Format) หมายถึง วิธีการในการนำเสนอรายการ ที่แตกต่างกันไป ซึ่ง ได้มีการแบ่งรูปแบบรายการไว้หลากหลายด้วยกัน สามารถสรุปได้เป็น 11 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบรายการการ์ตูน
2. รูปแบบรายการสอนโดยตรง
3. รูปแบบรายการบรรยายประกอบเรื่อง
4. รูปแบบรายการสนทนา อภิปราย
5. รูปแบบรายการมิวสิควิดีโอ
6. รูปแบบรายการแสดงหรือการเล่นพื้นบ้าน
7. รูปแบบรายการละคร
8. รูปแบบรายการสารคดี ทดลอง
9. รูปแบบรายการเกม และการตอบปัญหา
10. รูปแบบรายการสารคดี
11. รูปแบบรายการกึ่งสารคดี

1. รูปแบบรายการการ์ตูน คือ รายการที่เสนอเนื้อหาในลักษณะของภาพการ์ตูนทำให้เกิดความน่าสนใจ ติดตามชม การนำภาพการ์ตูนไปใช้ในการเรียนการสอนทำให้เกิดความน่าสนใจ การ์ตูนจึงมีคุณค่าทางการศึกษาในแง่ของความกระชับและดึงดูดความสนใจ เช่น การ์ตูนเรื่องณรน้อยเจ้าปัญญาที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และคติสอนใจต่าง ๆ

2. รูปแบบรายการการสอนตรง คือ รายการที่เสนอการเรียนการสอนแบบหน้าชั้นเรียน หรือการบรรยายต่อหน้ากลุ่มคนในแต่ละเนื้อหาวิชา โดยมีผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายหลักของรายการ รายการในลักษณะการสอนโดยตรง ซึ่งอาจแบ่งวิธีการนำเสนอได้ 3 วิธี คือ

2.1 ถ่ายทอดรายการสดด้วยระบบวงจรปิด อาจจะใช้ในห้องเรียนขนาดใหญ่ หรือการถ่ายทอดไปยังห้องเรียนต่าง ๆ ในบริเวณใกล้เคียง ทำให้สอนผู้เรียนได้เป็นจำนวนมาก ๆ และผู้เรียนสามารถเห็นเหตุการณ์การสอนได้ชัดเจนเหมือนในห้องเรียนขนาดเล็กปกติ

2.2 ถ่ายทอดสดออกอากาศไปยังโรงเรียน สถาบันการศึกษาต่าง ๆ

2.3 บันทึกเทปโทรทัศน์ ซึ่งจะลดความบกพร่องต่าง ๆ ได้อย่างดี ก่อนที่จะนำไปสู่ผู้ชมหรือผู้เรียน อาจนำไปถ่ายทอดระบบวงจรปิดหรือวงจรเปิดก็ได้

3. รูปแบบรายการบรรยายประกอบเรื่อง คือ รายการที่มีผู้มาปรากฏตัวพูดคุยกับผู้ชมเพียงหนึ่งคน ส่วนมากจะมีภาพประกอบเพื่อมิให้เห็นหน้าผู้พูดตลอดเวลา เช่น รายการพบโลกที่พิชัช วาสนาส่ง มาพูดคุยให้ผู้ชมฟังเกี่ยวกับข่าวคราวความเคลื่อนไหวของโลกในประเด็นต่าง ๆ ที่จะได้หยิบยกมาแต่ละครั้ง รูปแบบการบรรยายประกอบเรื่องจะน่าสนใจเมื่อผู้ดำเนินรายการมีความรู้ และมีความสามารถในการพูดและเสนอเนื้อหาสาระ และต้องมีภาพ วิทัศน์หรือภาพยนตร์ประกอบ

4. รูปแบบรายการสนทนา อภิปราย คือ รายการที่มีการพูดคุยกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยมีผู้ดำเนินการอภิปรายคอยป้อนประเด็น หรือคำถามให้ผู้ร่วมรายการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่าง ๆ เช่น รายการสนทนาปัญหาบ้านเมือง ในรายการสนทนา อภิปราย ควรมีภาพประกอบเช่นเดียวกัน

5. รูปแบบรายการมิวสิกวิดีโอ คือ รายการที่เสนอภาพ หรือการแสดงประกอบเพลง เพลงที่ใช้บรรเลงส่วนใหญ่ หรือทั้งหมดเป็นเพลงไทยสากลที่บรรเลงด้วยเครื่องดนตรีประเภทสาย ประกอบด้วยวิวัฒนาการทางด้านดนตรี จังหวะของเพลงจึงเป็นจังหวะที่ร้อนแรง ช่วยให้เกิดเสียงเพลงเร้าใจยิ่งขึ้น

6. รูปแบบรายการแสดงหรือการละเล่นพื้นบ้าน คือ การใช้สื่อพื้นบ้านประเภทต่าง ๆ นำมาเสนอในรายการ ประโยชน์ของสื่อพื้นบ้านในการให้การศึกษาและการพัฒนา จะเห็นได้ว่าสื่อพื้นบ้านมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ คตินิยม ค่านิยม และคุณธรรม จริยธรรมอันดีงามโดยผ่านเทคนิควิธีการแสดงของตัวละครต่าง ๆ ที่เข้าร่วมในการแสดงโดยมีบุคคลหลายฝ่ายที่นำเอาสื่อพื้นบ้านมาใช้กิจกรรมการศึกษาและการพัฒนา

7. รูปแบบรายการละคร คือ รายการที่เสนอเรื่องราวต่าง ๆ ด้วยการจำลองสถานการณ์เป็นละคร มีการกำหนดผู้แสดง จัดสร้างฉาก แต่งตัวและแต่งหน้าให้สมจริงสมจัง และใช้เทคนิคการละครเพื่อเสนอเรื่องราวให้เหมือนจริงมากที่สุด ใช้ได้ทั้งรายการบันเทิงและรายการเพื่อการศึกษา

8. รูปแบบรายการสาธิต ทดลอง คือ รายการที่เสนอ “วิธีทำ” สิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้ผู้ชมได้แนวทางนำไปปฏิบัติจริง เช่น รายการประดิษฐ์งานฝีมือต่าง ๆ รายการปรุงอาหาร เป็นต้น

9. รูปแบบรายการเกม และการตอบปัญหา คือ รายการที่จัดให้มีการแข่งขันระหว่างกลุ่มที่ร่วมรายการให้มีการเล่นเกม หรือตอบปัญหา สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ร่วมรายการด้วยดี เพราะมีส่วนร่วมในการกระทำและเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าเป็นฝ่ายดู (Varenhorst, 1973) และทำให้เกิดทักษะต่าง ๆ ในการเล่นเกมระหว่างคนหลายคนจะทำให้เกิดบรรยากาศของ

สังคม เป็นการฝึกให้รู้จักตัดสินใจ แก้ปัญหา และช่วยลดความขัดแย้งระหว่างบุคคลได้ (Kane, 1971)

10. รูปแบบรายการสารคดี คือ รายการที่เสนอเรื่องราวโดยการบันทึกภาพตามความเป็นจริง หรือโดยการสร้างสรรค์ขึ้นใหม่อย่างเหมาะสม เพื่อที่จะดึงดูดใจทางด้านเหตุผลและอารมณ์ รวมทั้งเป็นการขยายความรู้ ความเข้าใจ โดยเสนอวิธีการตั้งปัญหา และแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง

11. รูปแบบรายการกึ่งสารคดี คือ รายการที่มีผู้ดำเนินรายการทำหน้าที่เดินเรื่องพูดคุยกับผู้ชม และให้เสียงบรรยายตลอดรายการ โดยมีผู้ดำเนินรายการปรากฏตัวตอนต้น ตอนกลาง เท่าที่จำเป็น และตอนสรุปรายการ นอกนั้นเป็นภาพแสดงเรื่องราว หรือกระบวนการตามธรรมชาติ อาจมีตัวแทนไปสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามาแทรกเพื่อเสริมความคิดเห็นได้ ผู้ดำเนินรายการอาจพูดในห้องส่ง หรือพูดในสถานที่ถ่ายทำจริง(คัติยา เพชรชูช่วย. 2537 : 26-32)

ในการเลือกรูปแบบรายการที่มีความเหมาะสม และสามารถสื่อสารเนื้อหาไปยังผู้ชมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด คณะนิสิตปริญญาโท (2528 : 9-10) กล่าวว่ารูปแบบและการผลิตรายการโทรทัศน์ที่ดีมีคุณภาพขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เป็นต้นว่า ความพร้อมของอุปกรณ์เทคนิควิธีการต่าง ๆ ความรู้ ความชำนาญของบุคลากร งบประมาณ เวลาที่ใช้ในการผลิต รวมทั้งการนำเสนอในรูปแบบที่เหมาะสมด้วย ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์จำเป็นจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายของรายการ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการเลือกรูปแบบจึงจะได้รายการโทรทัศน์ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

งานวิจัยเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์

งานวิจัยในประเทศ

ปราโมทย์ เทพพัลลภ (2521 : 30-32) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น โดยวิธีเรียนด้วยตนเองจากเทปโทรทัศน์ สไลด์เทป และการเรียนในชั้นตามปกติกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมแบบประสม 3 โรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยปรากฏว่าการเรียนรู้ทั้ง 3 วิธีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วิภาวี ตูลยานนท์ (2524 : 115) ทำการศึกษาเกี่ยวกับโครงการจัดตั้งหน่วยเทปโทรทัศน์เคลื่อนที่เพื่อการศึกษานอกโรงเรียน และสรุปได้ว่าเทปโทรทัศน์มีคุณสมบัติของโสตทัศนศึกษาอย่างครบถ้วน คือ ให้ข่าวสารแก่ผู้รับทั้งทางประสาทตา หู รวมกันได้มากขึ้น นับว่าเทปโทรทัศน์สะดวก และมีประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์ทางการศึกษามาก

พร เจริญสุข (2527 : 66-67) ได้ศึกษาวิจัยความคิดเห็นของกลุ่มผู้ผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอ และเทคนิคในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งศึกษากลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักวิชาการด้านเนื้อหา นักเทคโนโลยีการศึกษาและนายช่างเทคนิค จำนวน 155 คน พบว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ควรเลือกรูปแบบรายการดังนี้ ถ้าวัตถุประสงค์เพื่อที่จะขยายความในประเด็นที่ยากต่อความเข้าใจ รูปแบบที่เหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ รายการสารละคร และเพื่อให้เกิดความจำ ได้แก่ รายการสารละคร และรายการสารคดี

วรพงศ์ ตติยะวรรณ (2528 : 31) ได้ทำการวิจัยโดยทดลองสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรี หลักสูตรครุศาสตร์ของวิทยาลัยครูจันทระเกษม วิชาเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษา เรื่องของจริง และหุ่นจำลอง โดยวิธีสอนแบบปกติเปรียบเทียบกับวิธีสอนโดยใช้รายการโทรทัศน์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการทดลองปรากฏว่า นักศึกษาที่เรียนจากรายการโทรทัศน์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า นักศึกษาที่เรียนจากการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วีรยุทธ บุญยะไวโรจน์ (2528 : 68) ได้ศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ที่มีต่อสื่อเสริมในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ผลวิจัยส่วนหนึ่งพบว่า รูปแบบรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่บัณฑิตวิชาศึกษาศาสตร์ให้ความสนใจมากที่สุด คือ การสาธิตประกอบอธิบาย การผสมหลาย ๆ รูปแบบในการเสนอเนื้อหาข่าว และรายการตอบปัญหาและรายการละครที่มีการสรุปตอนท้ายรายการตามลำดับ ควรมีการสรุปสาระสำคัญตอนท้ายรายการด้วย และควรหลีกเลี่ยงรูปแบบบรรยายล้วนเพราะมีผู้ให้ความสนใจน้อย

หนูม้วน ร่มแก้ว (2528 : 25-26) ได้ทำการวิจัยเพื่อผลิตและหาประสิทธิภาพของรายการโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดชลบุรีและจังหวัด

สุพรรณบุรี แบ่งเป็นกลุ่มทดลองให้เรียนจากรายการโทรทัศน์ และกลุ่มควบคุมให้เรียนจากการสอนปกติ พบว่าราย การโทรทัศน์ที่ผลิตขึ้นมาให้ผลการเรียนรู้สูงกว่าการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ครั้น มณีโชติ (2529 : 51) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ รูปแบบต่างกัน กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยปรากฏว่ากลุ่มที่เรียนจากรายการโทรทัศน์การสอนที่เสนอภาพจากผู้สอน ประกอบการตัดต่อแทรกภาพตามเนื้อหาสูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากรายการโทรทัศน์การสอนที่เสนอภาพ โดยการตัดต่อแทรกภาพตามเนื้อหาประกอบเสียงผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุกัญญา ตีระวนิช และนันทริกา ชุ่มไพโรจน์ (2529) ได้วิจัยเรื่อง อิทธิพลของสื่อต่อเด็กในกรุงเทพมหานคร พบว่า โทรทัศน์เป็นสื่อที่เด็กทุกระดับชั้นทุกเพศชอบมาก เด็กเล็กชอบการ์ตูน เด็กอายุปานกลางชอบข่าวและเพลง เด็กหญิงชอบภาพยนตร์ สารคดี และละคร ส่วนเด็กชายชอบกีฬาและเกม

หทัยรัตน์ เทียนศรี (2532 : 48) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้รายการละครโทรทัศน์ที่ใช้ละครเสนอสาระสำคัญด้วยวิธีการต่าง ๆ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 60 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เรียนจากรายการสารละครโทรทัศน์ที่ใช้ละครเสนอสาระสำคัญนำเรื่องกลุ่มที่ 2 ใช้ละครเสนอสาระสำคัญสรุปท้ายเรื่อง ผลการเรียนรู้ที่ใช้ละครนำเรื่องสูงกว่าการใช้ละครสรุปท้ายเรื่องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กัตติยา เพชรชูช่วย (2537 : 122) ได้ศึกษารูปแบบรายการโทรทัศน์ การศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบรายการสนทนาอภิปรายทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่า เหมาะสมสำหรับการสอนให้เกิดการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยในลำดับขั้นกลาง แต่ทั้ง 3 กลุ่มนี้ความเห็นแตกต่างกันในด้านเจตพิสัย
2. รูปแบบการสาธิตทดลองทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่าเหมาะสมสำหรับการสอนให้เกิดการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยและทักษะพิสัยในลำดับขั้นกลาง
3. รูปแบบรายการสารคดีและรายการกึ่งสารคดีทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่าเหมาะสมสำหรับการสอนให้เกิดการเรียนรู้ด้านเจตพิสัยในลำดับขั้นกลาง

4. รูปแบบรายการเกมการตอบปัญหาทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันด้านพุทธิพิสัย

5. รูปแบบรายการอื่น ๆ เหมาะสมสำหรับการสอนให้เกิดการเรียนรู้ในขั้นต่ำ

งานวิจัยต่างประเทศ

เคล (Dale. 1956 : 43) จัดเปรียบเทียบสื่อโทรทัศน์กับสื่ออื่น ๆ ไว้เป็นอันดับที่ 7 ของกรวยประสบการณ์ เป็นการแสดงให้เห็นว่า โทรทัศน์มีความเป็นรูปธรรมสูงกว่าภาพยนตร์และสไลด์

เบลสัน (Belson. 1959 : 1450-1580) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องผลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อความสนใจ ความคิดริเริ่มของชาวลอนดอนพบว่า โทรทัศน์สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้ และสามารถสร้างความคิดริเริ่มในตัวผู้ชมให้สูงขึ้นได้

โฮล์ม (Holmes. 1960 : 54) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนทางโทรทัศน์ กับการเรียนกับครูในชั้นเรียน เพื่อศึกษาว่าการสอนทางโทรทัศน์จะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้เพียงไร ผลการวิจัยพบว่า 90% ของนักเรียนที่เรียนทางโทรทัศน์กับนักเรียนที่เรียนในชั้นธรรมดา มีผลการเรียนไม่แตกต่างกัน และสรุปว่าสามารถนำโทรทัศน์มาช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูที่มีความสามารถได้

เอนเดอร์ (Endere. 1960 : 131) ได้เปรียบเทียบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สองกลุ่ม ซึ่งให้ดูรายการโทรทัศน์วิทยาศาสตร์ชุดหนึ่งเปรียบเทียบกับนักเรียนกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้ดูรายการโทรทัศน์ ผลการทดสอบปรากฏว่านักเรียนที่ได้ดูรายการโทรทัศน์มีนัยสำคัญของคะแนนพัฒนาการมากกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ดูรายการโทรทัศน์

เลมเลอร์ (Lemler. 1961 : 10-11) ได้รวบรวมผลการวิจัยการสอนโดยโทรทัศน์ของไฮเดยา คูมาตะ (Hadeya Kumata) สรุปว่า

1. นักเรียนกลุ่มที่เรียนจากโทรทัศน์ เรียนได้ดีพอๆ กันกับนักเรียนที่เรียนในชั้นตามปกติ
2. บางกรณีกลุ่มที่เรียนจากโทรทัศน์ได้ผลดีกว่ากลุ่มที่เรียนตามปกติ

3. เกี่ยวกับความจำ ปรากฏว่ากลุ่มที่เรียนจากโทรทัศน์จำได้ดีพอ ๆ กับกลุ่มที่เรียนตามปกติ
4. การสอนโดยโทรทัศน์ได้ผลดีว่าการสอนตามปกติ ถ้าลักษณะของเนื้อหาวิชาจัดเป็นหน่วยย่อย ๆ
5. การสอนโดยโทรทัศน์ได้ผลดีพอ ๆ กับการสอนแบบปาฐกถาหรือแบบตัวต่อตัว
6. การเรียนจากภาพยนตร์ที่ถ่ายจากรายการโทรทัศน์โดยตรงได้ผลดีพอ ๆ กับการเรียนจากรายการโทรทัศน์
7. การสอนทางโทรทัศน์มีประโยชน์ต่อผลการเรียนเกี่ยวกับทักษะมากกว่าวิธีอื่น ๆ
8. การฝึกครูโทรทัศน์ที่ดีสามารถทำได้ในระยะเวลาอันสั้น

โคนิก และฮิลล์ (Koenig and Hill. 1967 : 12) ได้สรุปผลการวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนการสอน โดยใช้เทปโทรทัศน์กับการเรียนการสอนจากครูในห้องเรียนว่า การวิจัยส่วนมากพบว่า การเรียนการสอนโดยใช้โทรทัศน์มีผลดีว่าการเรียนการสอนโดยครูในห้องเรียน และได้แสดงความเห็นไว้ตอนท้ายว่า อาจเป็นเพราะการสอนทางโทรทัศน์มีการเตรียมตัวที่ดีกว่า

กุสตาฟส์สัน (Gustavsson. 1969 : 59-62) ได้ทดลองใช้โทรทัศน์สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาในประเทศสวีเดน (Sodertalje Vocational School) พบว่าโทรทัศน์เป็นนิมิตใหม่ที่จะใช้เป็นสื่อได้อย่างดีในการให้ความรู้ ทำให้นักเรียนสนใจ และประหยัดเวลาในการสอน เพิ่มเปอร์เซ็นต์ในการรับรู้แก่นักเรียนถึง 25-30 เปอร์เซ็นต์ นอกจากนี้ยังสามารถแสดงเทคนิคต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนและ ทำให้ประสิทธิภาพการสอนของครูเพิ่มขึ้น

เบอร์ก (Burke. 1971 : 12) ได้ทำการทดลองและสังเกตการณ์การเรียนการสอนโดยใช้โทรทัศน์ พบว่า คุณภาพการเรียนการสอนโดยใช้โทรทัศน์ดีว่าการเรียนการสอนโดยใช้ครูในห้องเรียน เพราะมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพดีกว่าครูในห้องเรียน นอกจากนี้โทรทัศน์ยังสามารถแสดงให้นักเรียนมองเห็นได้ทั่วถึงทุกคน ไม่ว่าจะเป็นการสอนแบบสาริต ทดลอง หรือการสอนด้วยภาษา

ฮิลล์ลาร์ด (Hilliard. 1974 : 4-6) พบว่า โทรทัศน์มีอิทธิพลต่อสังคมเป็นอย่างมากเป็นสถานที่ให้การศึกษาแก่สังคม เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ ช่วยในการขยายตัวทางวัฒนธรรมและเป็นโรงเรียนที่ไม่มีขีดจำกัด เป็นอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนในโรงเรียน

บราวน์และคนอื่น ๆ. (Brown and other. 1983 : 266) ทำการวิจัยเรื่อง อัตราส่วนของ เวลาที่เด็กอายุระหว่าง 5-18 ปี ใช้ในการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ เทปบันทึกเสียง และแผ่นเสียง กับ การเรียนในห้องเรียนพบว่า เด็กใช้เวลา 11,500 ชั่วโมง สำหรับการเรียนในห้องเรียนใช้เวลาถึง 15,000 ชั่วโมง ในการดูโทรทัศน์ และหากรวมเวลาที่ใช้ในการฟังวิทยุ เทปบันทึกเสียง และ แผ่นเสียงเข้าไปด้วยจะใช้เวลาถึง 20,000 ชั่วโมง

จากผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีคุณค่าต่อการเรียนการสอนช่วย ทำให้การเรียนการสอน มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเหลือ ทองเอี่ยมและ สุวรรณ นาฏ (2530 : 172) ได้ทำการรวบรวมผลของการวิจัยการสอนด้วยโทรทัศน์สรุปไว้ดังนี้

1. นักเรียนเรียนได้พอ ๆ กันกับการเรียนปกติ
2. บางเรื่องการเรียนทางโทรทัศน์เรียนได้ดีกว่าการเรียนปกติ
3. ความจำของนักเรียนได้ดีพอ ๆ กับการเรียนปกติ
4. การสอนโดยใช้โทรทัศน์นั้น ได้ผลดีกว่าเรียนปกติเมื่อเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับส่วน

ย่อย ๆ

5. ได้ผลดีพอ ๆ กับปาฐกถา
6. เรียนจากภาพยนตร์ที่ถ่ายจากรายการโทรทัศน์นั้น ได้ผลดีพอ ๆ กับการเรียน

โทรทัศน์โดยตรง

7. ในด้านทักษะนั้นสามารถฝึกฝนได้ผลดีกว่าการสอนโดยปกติ
8. ครูโทรทัศน์นั้นสามารถฝึกฝนได้ดีในระยะเวลาอันสั้น

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเล่นิทาน

ความหมายของการเล่นิทาน

การเล่นิทานเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กเพราะนิทานเป็นเรื่องของความบันเทิง เด็กฟัง แล้วเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้รู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่แปลกและใหม่ ให้ข้อคิดและคติเตือนใจ จุดมุ่งหมายของการเล่นิทานเพื่อพัฒนาทักษะในด้านการใช้ภาษาและการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ (ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ . 2538 : 64) ซึ่งสอดคล้องกับ ไฟท์เทลสัน , คีทา และโกลสไตน์ (Feitelson, Kita & Goldstein, 1986) กล่าวว่า การเล่นิทานเป็นกิจกรรมที่สำคัญซึ่งช่วยพัฒนาภาษามากกว่ากิจกรรมในรูปแบบอื่น ๆ เพราะนิทานช่วยให้เด็กได้ใช้ภาษาพูดที่หลากหลายใช้คำที่หลากหลายและแตกต่างกัน ใช้ประโยคที่ซับซ้อนมากกว่าในการพูดสื่อ ความหมายทั่ว ๆ ไป นอกจากนี้ แบล็คและเชลดอน (Blank & Sheldon, 1971) ได้กล่าวว่า การเล่นิทานให้เด็กฟังช่วย

พัฒนาความสามารถในการจับใจความและความสามารถในการใช้ภาษาพูดสื่อความหมาย เพราะเด็กจะใช้ความรู้เดิมทำความเข้าใจกับประสบการณ์ใหม่จากสิ่งที่ฟังและจับประเด็นจากเรื่องที่ฟัง โบเวอร์ (Bower, 1976)

คุณค่าของนิทาน

ประสบการณ์ที่เด็กจะได้รับจากการฟังนิทาน (ม.ล.จ้อย นันทวิชรินทร์. 2526 : 1-3)

1. เกิดการเร้าทางสื่อภาษา การเล่านิทานทำให้เด็กได้เข้าใจรูปแบบการใช้ภาษาในการเล่าเรื่อง ในบทสนทนาต่าง ๆ

2. เกิดการเร้าทางสำเนียง การเล่านิทานที่มีบทบรรยาย บทสนทนาที่มีเสียง มีจังหวะที่แปรเปลี่ยนไปจะช่วยให้เด็กตั้งใจฟังและสามารถจับความหมายในน้ำเสียงนั้นได้

3. เกิดการเร้าทางจักษุ ซึ่งได้แก่รายการนิทานที่ใช้ภาพประกอบ หนังสือภาพ ภาพยนตร์ หุ่นของจริงและสื่อทางจักษุอื่น และยังรวมถึงตัวผู้เล่าเอง โดยเด็กมองเห็นสีหน้าท่าทาง อากัปกิริยาที่แสดงออกเป็นสิ่งเร้า ให้เกิดการรับรู้ในเรื่องนิทานที่เล่าทั้งสิ้น

4. เกิดการรับรู้เกี่ยวกับสังคม นิทานนำเด็กให้รับรู้ และเข้าใจเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมของชนแต่ละหมู่ ศีลธรรม รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนในสังคม แม้แต่บรรยากาศขณะรายการนิทานดำเนินไป เด็กก็ได้มีปฏิสัมพันธ์กันกับผู้เล่าด้วย ทำให้เรียนรู้ถึงการปฏิบัติตนในสังคมเข้าใจบทบาทของตนและมีความพร้อมในการคบหาสมาคมกับผู้อื่นด้วย

การเล่านิทานยังมีบทบาทสำคัญต่อการเสริมบุคลิกภาพและส่งเสริมพัฒนาทางด้านอารมณ์ให้แก่เด็ก คือ

1. ช่วยให้เด็กเกิดความอบอุ่น มีที่พึ่งทางใจรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
2. ทำให้เด็กเกิดจินตนาการจากเรื่องราวที่ได้ฟัง
3. ช่วยให้เด็กได้รู้จักโลกในแง่มุมเล็ก ๆ น้อย ๆ จากนิทานที่ได้ฟัง ทำให้ตัดสินใจและสนองตอบต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

4. ทำให้เด็กได้พักผ่อนคลายความเครียดได้รับความเพลิดเพลิน ความสดชื่น (ศิริกาญจน์ โกสุนทร. 2520 : 37-39)

การเล่านิทานให้เด็กในระดับประถมศึกษาฟังจัดได้ว่ามีคุณค่าอย่างมากมาย ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521 : 81) ได้กล่าวถึงคุณค่าของการเล่านิทานของเด็กประถมศึกษาไว้ว่า

1. ช่วยชดเชยประสบการณ์ทางภาษาแก่เด็กในชนบทให้เท่าเทียมเด็กในเมือง เพราะบิดา มารดาของเด็กตามชนบทไม่มีเวลาหรือไม่เห็นคุณค่าในการเล่าเรื่องให้เด็กฟังเท่าที่ควร

2. ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษา ทางความคิด และช่วยให้มีจินตนาการสดสวย
งดงาม

3. ฝึกเด็กให้เป็นนักฟังที่ดี เก็บความเรื่องที่ฟังคนอื่นเล่า หรือจากวิทยุเรื่องที่ได้เห็น
จากภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ ได้ตามควรแก่วัย

4. สร้างความเพลิดเพลินให้กับเด็ก เพื่อความสนุกสนาน

จะเห็นได้ว่า นิทานมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาศึกษามากดังนี้ คือ

1. ให้ความบันเทิงใจกับเด็ก ๆ ทำให้เด็กได้ผ่อนคลายอารมณ์ ได้รับความสนุกสนาน
เพลิดเพลิน ทำให้เด็ก ๆ ร่าเริงแจ่มใสสมวัย (ไพพรรณ อินทนิล. 2534 : 49)

2. ใช้นิทานเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน

3. นิทานช่วยเปลี่ยนทัศนคติที่ไม่ดีหรือผิดบางประการของเด็ก เกี่ยวกับความเชื่อ
ความกลัว และสอนจริยธรรมแก่เด็ก

4. นิทานจะทำให้เด็ก ๆ หรือผู้ฟังสามารถใช้กระบวนการคิดในการพิจารณาแก้
ปัญหาได้ (เกริก ยุ้นพันธ์. 2539 : 56)

5. ใช้นิทานเป็นเครื่องมือฝึกทักษะทางภาษาและทักษะการคิด

6. ฝึกให้เด็กเป็นผู้รู้จักฟัง มีสมาธิ รู้จักสำรวจอิริยาบถของตนเอง (วรรณิ ศิริสุนทร.
2532 : 31)

7. ใช้นิทานส่งเสริมการอ่าน

8. ใช้นิทานเพื่อสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเด็ก ซึ่งจะส่งผลไปถึงการปก
ครองเด็ก (ศ. ศุภนิมิตร. 2522 : 28-32)

จุดประสงค์ของการเล่านิทาน

ก่อนเล่านิทานทุกครั้งจะต้องกำหนดจุดประสงค์ก่อนว่าจะสอนหรือปลูกฝังอะไรแก่
เด็ก เช่น

1. เพื่อให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน
2. เพื่อให้เด็กได้แนวคิดเป็นคติสอนใจ
3. เพื่อกระตุ้นให้เด็กพัฒนาการทางด้านอารมณ์
4. เพื่อให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมกับการเล่านิทาน
5. เพื่อฝึกให้เด็กได้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล
6. เพื่อให้เด็กได้รับความรู้ (สนิท สัตโตะภาส. 2532 : 77)

จุดประสงค์ของการเล่านิทานในปัจจุบันได้เปลี่ยนไปจากเดิม ซึ่งแต่เดิมการเล่าจะเน้นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน สอดแทรกคติธรรมเท่านั้น แต่ปัจจุบันการเล่านิทานได้เปลี่ยนเป็นเครื่องมือช่วยในการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ระดับประถมศึกษาโดยเฉพาะในด้านฝึกทักษะภาษาสามารถปลูกฝังพัฒนาการทางภาษาได้เป็นอย่างดี และผู้เรียนยังเพิ่มความสนใจในการเรียนมากขึ้น

ประเภทของนิทาน

การแบ่งประเภทของนิทาน มีวิธีกำหนดต่าง ๆ กัน ที่นิยมกันมากคือ การแบ่งนิทานออกเป็นประเภทตามรูปแบบของนิทาน มี 5 ประเภท (จิระประภา บุญชนิดย์, 2525 : 15-19) คือ

1. นิทานปรัมปรา (Fairly Tale) เป็นนิทานที่มีเรื่องค่อนข้างยาว เป็นเรื่องสมมติว่าเกิดขึ้นในที่ใดที่หนึ่ง ไม่กำหนดชัดเจนว่าที่ไหน ตัวเอกของเรื่องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติพิเศษประการใดประการหนึ่ง เช่น เป็นผู้มียานพาหนะ มีบุญ มีฤทธิ์เดช ทำให้ศัตรูพ่ายแพ้ได้ ถ้าเป็นหญิงมักได้แต่งงานกับชายสูงศักดิ์ เช่น ปลาบู่ทอง สโนไวท์ และซินเดอเรลลา

2. นิทานท้องถิ่น (Legend) เป็นนิทานที่มีเรื่องราวสั้นกว่านิทานปรัมปรา มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ใจกลาง หรือคตินิยม แต่เชื่อว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง มีบุคคลจริง ๆ มีสถานที่จริงกำหนดแน่นอนกว่านิทานปรัมปรา

3. นิทานเทพนิยาย (Myth) เป็นนิทานที่มีเทวดา นางฟ้า เป็นตัวเอกของเรื่อง เช่น เมขลา-รามสูร ท้าวมหาสงครามค์

4. นิทานเรื่องสัตว์ (Animal Tale) เป็นนิทานที่มีตัวเอกเป็นสัตว์ มีความคิดและการกระทำต่าง ๆ ตลอดจนพูดจาอย่างคน หรืออาจมีคนเกี่ยวข้องกับอยู่ด้วย ทั้งคนและสัตว์สามารถพูดจาโต้ตอบ และปฏิบัติต่อกันได้ นิทานประเภทนี้อาจแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

4.1 นิทานเรื่องสัตว์ประเภทคติธรรม (Fable) ได้แก่ นิทานอีสป นิทานชาดกต่าง ๆ

4.2 นิทานเรื่องสัตว์ประเภทเล่าซ้ำหรือเล่าไม่รู้จบ (Cumulative Tale) เช่น เรื่องยายกะตา

5. นิทานตลกขบขัน (Jest) เป็นนิทานเรื่องสั้น ๆ จุดสำคัญของเรื่องอยู่ที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับความโง่ กลโกง การแกล้งแกล่ง การแสดงปฏิภาณไหวพริบ ตลอดจนการเดินทางและการผจญภัยที่ก่อเรื่องผิดปกติในแง่ขบขันต่าง ๆ

วรรณิ ศิริสุนทร (2527 : 13-19) ยังได้แบ่งนิทานสำหรับเด็กออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. นิทานพื้นบ้าน (Folk Tales) เป็นเรื่องที่เล่าสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน แบ่งออกเป็น

1.1 นิทานเกี่ยวกับสัตว์พูดได้ (Talking-Beast Tales)

1.2 นิทานไม่รู้จักจบ (Cumulative Tales)

1.3 นิทานตลกขบขัน (The Drolls or Humorous Tales)

1.4 นิทานอธิบายเหตุ (Pourquoi Stories or Tales That Tell Why) มีเนื้อเรื่องที่อธิบายหรือตอบคำถามของเด็ก ๆ ว่า “ทำไม...” เช่น ทำไมกระต่ายจึงหางสั้น ทำไมน้ำทะเลจึงเค็ม

1.5 เทพนิยาย (Fairy Tales) ตัวละครจะมีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์หรือเป็นผู้วิเศษสามารถทำสิ่งที่มนุษย์ทั่วไปทำไม่ได้

2. นิทานสอนคติธรรม (Fables) เป็นเรื่องสั้น ๆ ตัวละครมีทั้งคนและสัตว์ มีโครงเรื่องง่าย ๆ ใช้บทเรียนที่สอนใจ เช่น นิทานอีสป (Aesop's Fables) นิทานประเภทนี้จะรวมนิทานเทียบสุภาษิตและนิทานชาดกไว้ด้วย

3. เทพปกรณัม (Myth) เป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นถึง เหตุการณ์ และเรื่องราวในบรรพกาลเกี่ยวกับพื้นโลก ท้องฟ้า และพฤติกรรมของมนุษย์มีเทพเจ้าเป็นผู้ควบคุมปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

4. महाกาพย์และนิทานวีรบุรุษ (Epic and Hero Tales) คล้ายกับเทพปกรณัม ต่างกันแต่ว่าตัวละครของนิทานประเภทนี้เป็นมนุษย์ ไม่ใช่เทพเจ้า มีการกระทำที่กล้าหาญ พินฝ่าอุปสรรคและประสบผลสำเร็จในที่สุด

5. หนังสือภาพที่เป็นเรื่องอ่านเล่นสมัยใหม่สำหรับเด็กที่มีตัวเอกเป็นสัตว์ (Animal Stories)

รูปแบบการเล่านิทาน

การเล่านิทานมีรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้ (ฉวีวรรณ กินวงศ์. 2526 : 131-132 ; วิไล เวียงวีระ. 2526 : 70-71)

1. การอ่านจากหนังสือนิทาน

2. การใส่หน้ากาก หรือแสดงตัวละครในเรื่อง โดยคาดไว้บนศีรษะ คนเดียวอาจแสดงได้หลาย ๆ บท โดยเปลี่ยนหน้ากาก และเปลี่ยนเสียงไปตามตัวละครนั้น ๆ

3. การเล่าโดยใช้เสียงประกอบ ผู้เล่าจะใช้เสียงเพลงหรือเสียงดนตรีประกอบ จะช่วยให้เรื่องสนุกสนานหรือน่าตื่นเต้นขึ้น

4. การเล่าโดยใช้เทปนิทานที่ครูอาจจะสร้างขึ้นหรือซื้อมา

5. การเล่าโดยฉายสไลด์ประกอบ

6. การเล่าโดยการเล่านิ้วมือ ใช้สำหรับนิทานเรื่องสั้น ๆ หรือกลอนสั้น ๆ โดยเด็กได้มีโอกาสร่วม

7. การเล่าโดยการวาดภาพบนกระดานแข็งแล้วระบายสีติดเป็นตัว ๆ ด้านหลังปิดกระดานทรายใช้คู่กับแผ่นป้ายสำลี และสามารถเคลื่อนไหวภาพไปมาได้

8. การเล่านิทานประกอบหุ่นต่าง ๆ เช่น หุ่นมือ หุ่นเชิด หุ่นชัก ฯลฯ

รูปแบบการเล่านิทานมีมากมาย ผู้เล่าควรศึกษาหาความรู้ และหาประสบการณ์เกี่ยวกับการเลือกรูปแบบการเล่าแต่ละวิธี ให้เหมาะสมกับเรื่อง วัสดุอุปกรณ์และเหมาะสมกับโอกาส ผู้เล่าจะต้องพิจารณาเลือกใช้ตามความเหมาะสม (ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์. 2538 : 74-97) ซึ่งจะเห็นได้ว่ารูปแบบการเล่านิทานในปัจจุบัน ได้พัฒนาขึ้นกว่าในสมัยก่อน นอกเหนือจากการเล่านิทานปากเปล่า การเล่านิทานใช้ท่าทางและน้ำเสียงผู้เล่าประกอบ ยังนิยมใช้การเล่านิทาน โดยผู้เล่าจะเล่าเรื่องไป ใช้น้ำเสียงให้เหมาะสมตามท้องเรื่อง แต่มีผู้แสดงท่าทางไปตามท้องเรื่องอีกคนหนึ่งหรือหลายคนต่างหากออกไปมีลักษณะคล้ายละครบ้างวิธีนี้นับว่าเรียกร้องความสนใจให้แก่ผู้ฟังเป็นอย่างดี นอกจากนั้น ยังนิยมการเล่านิทานโดยใช้เครื่องมือประเภทโสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ แถบบันทึกเสียง ภาพนิ่ง ฯลฯ หรือการนำเพลง เกม คนตรี นาฏศิลป์ประกอบการเล่านิทานเพื่อให้สมจริงสมจังและน่าสนใจเพลิดเพลินยิ่งขึ้น (ประดัด จันทร์สุขศรี. 2532 : 57)

การเลือกนิทาน

ทิพย์สุดา นิลสินธุ (2523 : 80-82) ได้กล่าวถึงการเลือกนิทานสำหรับเด็ก โดยผู้เล่านิทานควรศึกษาและคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้

1. ความสนใจของเด็ก ดูว่าเด็กในวัยใดชอบฟังนิทานประเภทใด ความยาวของนิทานควรเหมาะสมกับวัยและช่วงความสนใจของเด็ก

2. เนื้อหาสาระในนิทานสอดคล้องกับค่านิยมใด ๆ ใดบ้างกับเด็ก ปฏิบัติคุณธรรม และมีคุณค่าหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

3. ควรมีรูปภาพประกอบนิทานที่มีขนาดพอเหมาะ ภาพชัดเจน มีสีสันสวยงาม เพื่อดึงดูดความสนใจ ภาพควรจะสื่อความหมาย หรือสร้างอารมณ์ได้อย่างชัดเจน เด็กจะชอบภาพลายเส้นมากกว่าภาพเขียนแบบของจริงหรือภาพเหมือน

รัชนี ศรีไพรวรรณ (2516 : 37) กล่าวถึงลักษณะของนิทานที่ควรนำมาเล่าให้เด็กฟังว่า ควรมีลักษณะ

1. เป็นเรื่องที่ให้ความสนุกสนานเบิกบาน ฟังแล้วมีความสุข ไม่โศกเศร้าเกินไป แต่ถ้าเป็นเรื่องเศร้าควรเป็นเรื่องร้ายปลายดี จบอย่างมีความสุข
2. เป็นเรื่องที่ไม่ยาวเกินไป
3. มีตัวละครในนิทานไม่มากเกินไปและควรมีชื่อที่จำง่าย ๆ เพื่อเด็กจะได้เข้าใจและจำได้
4. เป็นเรื่องที่ส่งเสริมศีลธรรมอันดีงาม เป็นแนวคิสอนเด็กทั้งทางด้านจิตใจและความประพฤติให้เด็กยึดถือเป็นแบบอย่างที่ดี
5. ส่งเสริมความคิดของเด็กในด้านความคิดสร้างสรรค์หรือจินตนาการ

ไพพรรณ อินทนิล (2534 : 27-28) ได้กล่าวถึงนิทานที่ไม่ควรเลือกมาเล่าให้เด็กฟังมีดังนี้

1. นิทานที่น่ากลัว มีความทารุณโหดร้ายอยู่ในเรื่อง ฟังแล้วผู้ฟังได้รับความกดดัน ไม่สบายใจ
2. นิทานไม่สร้างสรรค์ ไม่ให้ความจริงใจกับผู้ฟัง เช่นจบอย่างไม่สมเหตุสมผล ไม่ยุติธรรม เนื้อเรื่องไม่เหมาะสมกับเด็ก
3. นิทานลึกลับคือ นิทานแฝงปรัชญา หรือธรรมชาติของมนุษย์ที่อธิบายให้แจ่มชัดไม่ได้ ยากต่อการทำความเข้าใจ ฟังแล้วอาจจะเกิดการสับสน
4. นิทานขี้ดขาด เนื้อเรื่องวกวน มีรายละเอียด ปลีกย่อยมาก
5. นิทานที่มีการเทศนาสั่งสอนมากเกินไป ทำให้เด็กไม่อยากฟัง ไม่ให้การยอมรับ

การใช้นิทานเพื่อเป็นกิจกรรมการสอนฟัง

วรรณพร ภิรมย์รัตน์ (2522 : 7-16) ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่ใช้นิทานสำหรับสอนทักษะการฟังประเภทต่าง ๆ ได้แก่

1. การฟังเพื่อให้ได้รายละเอียด ครูอ่านหรือเล่านิทานให้ฟังแล้วให้นักเรียนสรุปหรือเลือกประโยคที่เป็นใจความสำคัญของเนื้อเรื่องที่เล่าให้ฟัง
2. การฟังอย่างตั้งใจ การฟังชนิดนี้จะต้องจัดสิ่งแวดล้อมภายนอกให้หมด ผู้ฟังจะต้องให้ความสนใจในสิ่งที่ฟังจุดเดียว กิจกรรมที่สอนฟัง เช่น เครื่องบันทึกเสียง ฟังการเล่านิทาน ฟังวิทยุ ฟังการเล่าเรื่อง การอธิบายซักถามเรื่องที่ฟัง

3. การฟังแบบนันทนาการ เป็นการฟังเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินไม่ต้องตั้งใจจดจ่อเหมือนการฟังแบบแรก ได้แก่ การฟังนิทาน การฟังเพลง

4. การฟังแบบวิเคราะห์ การฟังแบบนี้ผู้ฟังจะต้องฟังด้วยใจจดจ่อและคิดไปด้วย กิจกรรมที่ส่งเสริมการฟังแบบนี้ คือ การฟังนิทาน ฟังเรื่องสั้น ฟังคำบรรยาย แล้วให้ผู้ฟังแสดงทัศนะหรือปฏิกิริยาตอบสนองสิ่งที่ได้ฟังโดยการลำดับเหตุการณ์ และสังเกตประโยค

5. การฟังในขณะที่ทำกิจกรรมอื่น ๆ เป็นการฟังเมื่อมีสิ่งรบกวนในขณะที่ฟังแต่ไม่ทำให้เสียสมาธิในการทำงาน กิจกรรมที่ส่งเสริมการฟังคือ การฟังนิทานจากแผ่นเสียงแล้วให้แสดงท่าประกอบ ฟังเทปบันทึกเสียงต่าง ๆ แล้วให้วาดภาพตามจินตนาการ

เช่นเดียวกับ นางเยาว์ แข่งเพ็ญแข และคณะ (2522 : 120-121) มีความเห็นสอดคล้องว่าการเล่านิทานเป็นกิจกรรมการสอนฟัง ครูสามารถจัดกระทำได้โดย

1. หัดฟังนิทาน ละคร บทความจากวิทยุหรือเทป เมื่อฟังรายการวิทยุศึกษาแล้วครูควรซักถามความเข้าใจในการฟังได้ นอกจากนี้เทปนิทานสั้น ๆ จะช่วยได้

2. การอ่านนิทานให้ฟัง ครูอ่านให้เด็กฟังแทนการเล่าได้โดยการอ่านให้ชัดเจน และนำภาพให้เด็กดูด้วย การอ่านหนังสือนิทานจะช่วยให้เด็กได้ฟังและฝึกความสามารถในการฟังเรื่องราว

3. ให้เด็กผลัดกันออกมาเล่าเรื่องให้ฟังและเป็นการฝึกการฟังจากความสามารถในการฟังของเด็กและฝึก มารยาทในการฟังให้กับเด็กในการที่เด็กออกมาเล่านิทานหรือเรื่องต่าง ๆ

นอกจากการเลือกรูปแบบการเล่านิทานแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้การเล่านิทานมีคุณภาพ คือผู้เล่านิทานจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. ผู้เล่านิทานจะต้องมีน้ำเสียงที่ดี
2. ผู้เล่านิทานมีการใช้ภาษาที่ดี รู้จักเลือกใช้ถ้อยคำที่ถูกต้อง เหมาะสมกับวัยของเด็ก
3. ผู้เล่านิทานควรมีความคิดสร้างสรรค์
4. ผู้เล่านิทานควรเป็นผู้มีความจำดี
5. ผู้เล่านิทานจะต้องเป็นนักฟังที่ดีในการฟังเรื่องราวอื่น ๆ อย่างมีสมาธิ
6. เป็นผู้รักการอ่าน
7. มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องให้เหมาะสมกับผู้ฟัง
8. มีความขยัน ขยันที่จะฝึกซ้อมเพื่อเตรียมตัว ขยันที่จะหาอุปกรณ์และจัดทำอุปกรณ์ ตลอดจนเตรียมให้พร้อม

9. มีอารมณ์ขัน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เล่านิทาน ทำให้การเล่านิทานมีชีวิตชีวา และสนุกสนาน

10. เข้าใจจิตวิทยาเด็ก และพัฒนาการเด็กเป็นอย่างดี

11. มีบุคลิกภาพที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส แสดงออกด้วยความสง่าและเป็นกันเอง

12. มีความตั้งใจจริง ตั้งใจที่จะเป็นนักเล่านิทานที่ดี

13. มีความสามารถพิเศษในการเลียบเลียงต่าง ๆ จะช่วยทำให้ผู้ฟังสนุกสนานยิ่งขึ้น

14. ผู้เล่านิทานควรตรงต่อเวลา

15. ผู้เล่านิทานควรเป็นผู้ตระหนักถึงคุณค่าของนิทาน คุณประโยชน์ของการเล่านิทานให้เด็กฟัง (ไพพรรณ อินทนิล. 2534 : 45-48; เกริก ยืนพันธ์. 2539 :36)

ข้อเสนอแนะในการเล่านิทาน

1. ก่อนที่จะเล่าครูจะต้องเตรียมตัวโดยศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนของเรื่องราว การลำดับภาพ บุคลิกตัวละคร การใช้คำพูดและบทสนทนา การขึ้นต้นเรื่องและที่สำคัญคือ การฝึกซ้อมเล่าเรื่องประกอบสื่อที่ใช้

2. การเล่าเรื่องควรใช้เสียงเหมือนกับการสนทนาจริง ๆ คือ ช้า ชัดเจน มีหนักเบา ควรหลีกเลี่ยงคำว่า “เอ้อ” “อ้า” หรือเสียงที่ขาดเป็นห้วง ๆ และควรใช้น้ำเสียง ลีลา จังหวะให้เหมาะสมกับบทเช่น ตอนตื่นเต้น ประหลาดใจ หรือน่ากลัว ก็พยายามเว้นจังหวะให้เหมาะสม

3. เป็นนิทานเกี่ยวกับสัตว์ ผู้เล่าสามารถทำเสียงให้เหมือนสัตว์ชนิดนั้น ๆ ก็จะทำให้เห็นจริงเห็นจัง หรือทำเสียงของธรรมชาติที่ปรากฏในท้องเรื่องได้ก็จะเพิ่มความสนใจและรสชาติของการเล่าได้

4. ขณะเล่าควรมองเด็กให้ทั่วถึง เล่าให้ได้ยินกันทั่วทั้งห้องก็จะเป็นการดึงดูดความสนใจเด็กทั้งชั้น

5. ครูควรนั่งเก้าอี้เตี้ย ๆ ขณะเล่านิทานถ้าเด็กนั่งกับพื้นคือพยายามให้ครูอยู่ในระดับเดียวกับสายตาของเด็ก

6. หลังจากเล่าจบแล้ว ครูควรให้โอกาสเด็กได้ซักถาม แต่ไม่ควรให้ถามขณะที่ครูเล่ายังไม่จบ เพราะจะทำให้ช่วงความสนใจของเด็กขาดและหมดสนุกได้

7. เพื่อเพิ่มคุณค่าของนิทาน ครูควรจัดกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น แสดงละคร ร้องเพลง เขียนภาพประกอบอภิปราย วิจารณ์ตัวละคร ฯลฯ

8. สื่อบางอย่างที่นำมาประกอบการเล่านิทานเมื่อเล่าจบแล้ว อาจทิ้งไว้ให้ได้ทดลองเล่าเรื่องดูบ้างโดยจะเล่าเรื่องที่ครูเล่าไปแล้วก็ได้ หรือจะแต่งเรื่องขึ้นเองก็ได้ เช่น ภาพ หุ่น โทร พัสน์จำลอง กระดาษ เชือก เป็นต้น (สนิท สัตโยภาส. 2532 : 78-79)

การเล่านิทานเป็นกิจกรรมในการสอนกลุ่มทักษะภาษา โดยเฉพาะทักษะการฟังได้เป็นอย่างดี เพราะการเล่านิทานเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้การเรียนรู้การสอนน่าสนใจ ผู้เรียนจะสนุกได้ คำศัพท์ สำนวนภาษา ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน การสรุป และมีคติธรรมสอดแทรกอยู่เสมอ นอกจากนี้ การเล่านิทานยังสามารถนำมาบูรณาการกับกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ได้เกือบทุกกลุ่ม แต่ขอยอมอยู่ในวิจารณ์ของผู้อ่านที่จะเลือกให้เหมาะสม กับหลักสูตรเหมาะสมกับวัยของผู้ฟัง ตลอดจนพิจารณาวิธีการเล่า และอุปกรณ์ประกอบการเล่าให้เหมาะสม รวมทั้งผู้เล่า นิทานควรมีคุณสมบัติต่าง ๆ เป็นอย่างดี จึงจะทำให้การเรียนรู้การสอนประสบผลสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้เรียนมีความสนุกสนานเพลิดเพลิน และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการฟังนิทานไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

งานวิจัยเกี่ยวกับการเล่านิทาน

งานวิจัยในประเทศ

สุขสมร ประพัฒน์ทอง (2521 : 68-79) ได้ทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา อายุ 7-10 ปี โดยเล่านิทานที่มีเนื้อเรื่องกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็ก การเล่านิทานผู้เล่าจะใช้ท่าทางน้ำเสียงประกอบการเล่า นอกจากนี้ยังมีการแสดงรูปภาพและให้เด็กแสดงท่าทางในนิทานแต่ละเรื่อง แล้ววัดพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กโดยใช้เกมที่ยาก 3 ชั้น พบว่า เด็กที่ได้ฟังนิทานซึ่งมีตัวแบบในเรื่องมีความเพียรพยายามฝ่าฟันอุปสรรคจนบรรลุผลสำเร็จ จะมีพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กที่ฟังนิทานไม่มีคุณค่า

พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข (2525 : 57) ได้ศึกษารูปของการเล่านิทานที่ส่งเสริมความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 80 คน ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการฟังในการเล่านิทานได้แก่ การเล่านิทาน และแสดงท่าทางประกอบ การเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบ และการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว พบว่า การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบมีผลทำให้คะแนนความคงทนในการจำของนักเรียนสูงกว่าการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว

สุดาวดี ไชพิมล (2533 : 60-66) ได้ศึกษาการเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือ และการเล่านิทาน โดยแสดงบทบาทสมมติประกอบ ที่ส่งผลต่อความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปี จำนวน 30 คน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้ฟังการเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือประกอบและการเล่านิทานโดยแสดงบทบาทสมมติประกอบ มีความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าเด็กที่ได้ฟังการเล่านิทานโดยแสดงบทบาทสมมติ และใช้หุ่นมือประกอบมีความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมซื่อสัตย์ได้ใกล้เคียงกัน

จันทร์เพ็ญ สุภาพล (2535 : 72-73) ได้ศึกษาการเล่านิทานประกอบดนตรีและนิทานประกอบภาพควบคู่กิจกรรมการช่วยเหลือที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปี จำนวน 30 คน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรีและนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือ มีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และพบว่าเด็กที่ได้ฟังการเล่านิทานประกอบดนตรีควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือ มีพฤติกรรมทางสังคมดีกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบภาพ ควบคู่กิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

ดิกสันและคนอื่น ๆ (Dixon and others. 1977 : 367-373) ได้ศึกษาการเล่านิทานกับเด็กปฐมวัย ณ โรงเรียนในเมืองคีทรอยด์ จำนวน 146 คน โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มหลังจากที่ได้ฟังนิทานแล้วมีการสนทนา พาไปศึกษานอกสถานที่ แสดงบทบาทเลียนแบบตัวละคร ส่วนในกลุ่มที่ 4 ซึ่งเป็นกลุ่มควบคุมจะได้ฟังนิทานอย่างเฉยๆ ผลการทดลอง พบว่าในการฟังนิทานนั้นถ้าเด็กได้แสดงบทบาทเลียนแบบตัวละครในเรื่องไปด้วยจะพัฒนาความคิดต่าง ๆ ได้ดีที่สุดในแสดงว่าเมื่อเด็กได้ฟังนิทานแล้วเด็กย่อมมีความต้องการที่จะเลียนแบบตัวละครที่ตนชอบ หรือตัวละครที่ประสบผลสำเร็จ

ซูซาน (Susan. 1979 : 3064-A) ได้ศึกษาผลในด้านความรู้ และทัศนคติจากเสนอเรื่องราวใช้สื่อ 3 ชนิด คือ แบบบันทึกภาพ แถบเสียงนิทาน และการเล่านิทานโดยวัดจากคะแนนทดสอบการอ่าน พบว่า ด้านความรู้สึกลูกนักเรียนที่เรียนจากการเล่านิทานโดยตรง มีคะแนนสูงกว่า

เรียนจากแถบเสียงนิทาน ส่วนการใช้แถบบันทึกภาพไม่มีความแตกต่างกับสื่อทั้งสองชนิด ส่วนทางด้านทัศนคติผลการเรียนโดยใช้สื่อทั้ง 3 ชนิด ไม่แตกต่างกัน

อมอริจจิ (Amoriggi. 1981 : 1366A-1367A) ได้ศึกษาความสามารถในการเล่านิทานของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยจะเล่านิทานให้เด็กฟัง แล้วให้เด็กเล่าเรื่องย้อนกลับ และเล่าเรื่องราว ต่อจากผู้วิจัยซึ่งทำการทดลองครั้งละ 15-20 นาที เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่า เด็กสามารถเล่านิทานได้ถูกต้องการเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ พัฒนามากขึ้น ในขณะที่ทำการทดลอง เด็กสามารถนำเอานิทานที่ฟังไปประยุกต์ และเล่าเรื่องต่อไปหลังการทดลองผ่านไป 3 สัปดาห์

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่า การเล่านิทานเป็นกิจกรรมที่สำคัญซึ่งช่วยพัฒนาภาษามากกว่ากิจกรรมในรูปแบบอื่น ๆ และยังเป็นเครื่องมือที่ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์ และจิตใจ ตลอดจนพัฒนาจริยธรรมด้านต่าง ๆ ปลุกฝังคุณธรรม ความกตัญญู และการเลียนแบบที่ดีให้แก่ผู้ฟัง จึงเป็นเหตุผลให้ผู้วิจัยนำรูปแบบการเล่านิทานที่มีการนำเสนอที่ต่างกันมาศึกษาวิจัยในครั้งนี้

เอกสารที่เกี่ยวกับความสามารถในการฟัง

ความหมายของการฟัง

รัชพงศ์ พรหมวงศ์ (2521 : 100) ได้ให้ความหมายของการฟังว่า คือ การรู้จักเสียงที่ได้ยินให้ความหมายและกลมกลืนเข้าไปกับความรูสึก และประสบการณ์ การฟังตามความหมายดังกล่าวนี้ ต้องอาศัยกระบวนการที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การได้ยิน (Hearing) เป็นการรับรู้ทางสัทชั้นแรกของการฟัง
2. การฟัง (Listening) เป็นการแปลความหมายของเสียงที่ได้ยินที่ต้องใช้สมาธิและความตั้งใจอย่างจริงจัง
3. การสร้างความเข้าใจ (Auding) เป็นกระบวนการขั้นสูงของการฟังคือ นอกจากจะรู้ความหมายของเสียงที่ได้ยินแล้ว จะต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง รู้จักประเมินค่าว่าควรเชื่อถือได้เพียงใด และแสดงปฏิกิริยาได้ตอบไปตามที่ต้องการ

เดกิน (Dakin. 1973 : 31) กล่าวว่า การฟังเป็นครึ่งหนึ่งของกระบวนการสื่อสารเพราะสามารถทำให้ผู้รับเข้าใจเรื่องราวที่ส่งมาได้

ทูโทโล (Tutolo. 1977 : 262) ได้กล่าวถึงการฟังว่าการฟังเป็นทักษะทางภาษาที่มีความสำคัญยิ่งในการติดต่อสื่อสารความหมายซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นยังเป็นทักษะทางภาษาที่สามารถสอนกันได้ด้วยวิธีที่เป็นลำดับขั้นตอน

จากความหมายของการฟังสรุปได้ว่าการฟังเป็นกระบวนการที่ต้องเนื่องจากการได้ยิน เมื่อได้ยินแล้วมีการตั้งใจรับรู้และแปลความหมายเพื่อความเข้าใจในเรื่องที่ได้ยินและนำไปใช้ประโยชน์ได้

ความสำคัญของการฟัง

การฟังนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสื่อสารระหว่างบุคคลในการส่งสารไปถึงผู้รับสาร ในการสื่อสารระหว่างบุคคลซึ่งส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารกันโดยคำพูดซึ่งมีใช้มาก่อนการสื่อสารด้วยลายลักษณ์อักษรจะเห็นได้ว่าทั้ง การสื่อสาร การพูดและการฟังจึงเป็นกระบวนการสื่อสารที่มนุษย์ใช้มาก่อนการเขียนและการอ่าน ในปัจจุบันนี้มนุษย์ได้ขยายขอบข่ายการติดต่อสื่อสารออกไปอย่างกว้างขวางเริ่มตั้งแต่การสื่อสารโดยตรงระหว่างบุคคลจนกระทั่งถึงการสื่อสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งการติดต่อสื่อสารข้ามทวีปได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว

นอกจากการฟังจะเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ แล้วยังเป็นทักษะทางภาษาที่ใช้มากที่สุดในชีวิตประจำวัน ซึ่งเราจะใช้ทักษะการฟังมากกว่าทักษะการอ่าน รวมทั้งมากกว่าทักษะการเขียนและทักษะการพูดอีกด้วย จึงจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีทักษะในการฟังที่ดี และมีประสิทธิภาพก็จะส่งผลซึ่งความสำเร็จอย่างมหาศาล สามารถทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ และ รู้จักคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ช่วยส่งเสริมให้มีสมาธิและฝึกนิสัยการฟังที่ดีด้วย ซึ่งในสังคมไทยปัจจุบันนี้ ได้มีการพัฒนาด้านการฟังสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ฟังวิทยุ โทรทัศน์และเทปบันทึกเสียง อันเป็นผลผลิตจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงควรฝึกฝนให้มีความชำนาญในการฟัง สามารถจับประเด็น เข้าใจความหมายและขยายจินตนาการให้ได้จึงจะรับสารทางอิเล็กทรอนิกส์ได้เป็นอย่างดี

ประเภทของการฟัง

ธิดา โมสิกรัตน์ (2526 : 217) จำแนกประเภทของการฟัง โดยพิจารณาจากสถานการณ์หรือแหล่งที่มาของการสื่อสารแล้วแบ่งได้ 3 ประเภท คือ ฟังโดยผู้ฟังมีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการสื่อสาร ฟังโดยผู้ฟังไม่มีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการสื่อสารและฟังจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

วรรณิ โสภประยูร (2539 : 87) สรุปประเภทของการฟังไว้ดังนี้

1. การฟังเพื่อจำแนกเสียง เป็นการฟังเพื่อแยกเสียงต่าง ๆ ให้ทราบว่าเป็นเสียงของคน สัตว์ หรือสิ่งของประเภทใด
2. การฟังเรื่องง่าย ๆ ทั่วไปในชีวิตประจำวัน เป็นการฟังเพื่อความรู้ความเข้าใจ ที่ใช้สำหรับการดำรงชีวิตประจำวัน การฟังประเภทนี้เป็นพื้นฐานของการฟังประเภทอื่น ๆ เช่น การฟังคำสนทนา การฟังเสียงตามธรรมชาติ
3. การฟังเพื่อสาระสำคัญ เป็นการฟังที่ผู้ฟังตั้งใจฟัง เพื่อให้เข้าใจและจับใจความสำคัญจากสิ่งที่ฟังได้ เช่น การฟังบทเรียน การฟังเทศน์ การฟังปาฐกถา
4. การฟังเพื่อพักผ่อน เป็นการฟังที่ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดความรู้สึกรื่นเริงและคล้อยตาม เช่น การฟังเพลง การฟังกลอน การฟังละคร การฟังนิทาน
5. การฟังเพื่อเกิดความคิดและสรุป เป็นการฟังที่ผู้ฟังนำสิ่งที่ได้ฟังนั้นมาเทียบเคียงกับความรู้และประสบการณ์เดิมของตน แล้วจึงสรุปเป็นความคิดของตน
6. การฟังเพื่อเกิดความคิดสร้างสรรค์ เป็นการฟังที่ผู้ฟัง เมื่อได้ฟังแล้วก็นำสิ่งที่รู้นั้นมาผสมกับความรู้เดิม ทำให้ได้ความคิดใหม่ ๆ เกิดขึ้น เช่น การฟังเพลงหรือกลอน ก็คิดแต่งเพลงหรือกลอนในขณะที่ฟังด้วย
7. การฟังเพื่อปฏิบัติตาม เป็นการฟังที่ผู้ฟังตั้งใจฟัง ฟังแล้วจดจำตามลำดับขั้นตอน และเหตุการณ์อย่างละเอียด เพื่อปฏิบัติตามภายหลัง การฟังประเภทนี้ต้องท่องจำหรือจดไว้ เพื่อการปฏิบัติจะได้ไม่ผิดพลาด
8. การฟังอย่างพินิจพิเคราะห์ หรือการฟังอย่างมีวิจารณญาณ เป็นลักษณะการฟังที่ผู้ฟังเข้าใจและสามารถแยกแยะสิ่งที่ได้ฟังว่าอะไรเป็นความคิดเห็นของผู้พูด อะไรเป็นข้อเท็จจริง หรือพิจารณาได้ว่าอะไรคือสิ่งที่ถูกและอะไรน่าเชื่อถือ เช่น ฟังการโฆษณา ฟังการหาเสียงต่าง ๆ

ลำดับขั้นของการฟัง

ไฮกินส์ (เขวาลักษณ์ บุญศิริ.2521:16;อ้างอิงมาจาก Hikin.nd.) ได้อธิบายลำดับขั้นของการฟังไว้ 6 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นรับรู้ (To perceive boundaries) ผู้ฟังจะบอกได้ว่ากำลังได้ยินเสียงเป็นภาษาอะไร
2. ขั้นบันทึกความจำระยะสั้น (To hold in short term memory) ผู้ฟังจะจำแนกเสียงที่ได้ยินเหล่านั้นไว้โดยไม่ทราบความหมายใด
3. ขั้นเข้าใจความหมายของคำ (To attach lexical meaning) ผู้ฟังจะจำแนกหน่วยเสียงที่ได้ยินและทราบความหมายของคำแต่ละที่ได้ยิน
4. ขั้นเข้าใจความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ (To perceive grammar relationship) ผู้ฟังจะวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษาของหน่วยเสียงที่ได้ยิน และเข้าใจความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ว่า คำใดทำหน้าที่อย่างไรในประโยค
5. ขั้นอ้างอิง (To perceive reference) ผู้ฟังจะนำโครงสร้างทางภาษาของเสียงที่ได้ยินมาสัมพันธ์กับความรู้และประสบการณ์เดิม ตลอดจนสภาพแวดล้อมขณะที่ฟัง
6. ขั้นสรุปความหมาย (To make inference) ผู้ฟังจะวินิจฉัยความหมายและทำความเข้าใจข้อความที่ได้ยินทั้งหมด และจดจำความหมายนั้นไว้

จุดประสงค์ในการสอนฟัง

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) กลุ่มทักษะภาษาไทยได้กำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการให้เป็นคุณลักษณะประจำตัวของผู้เรียนในด้านการฟังดังนี้

1. มีมารยาทในการฟัง
2. นำทักษะการฟังไปใช้ในการเพิ่มพูนความรู้ ความคิด และประสบการณ์ทางภาษา
3. หาความเพลิดเพลินจากการฟังได้

การกำหนดจุดประสงค์ด้านการฟังของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ดังนี้คือ เพื่อให้เข้าใจในเรื่องที่ฟัง สามารถจับใจความสำคัญและตอบคำถามได้ ปฏิบัติตามได้ มีนิสัยที่ดี และมีมารยาทในการฟัง สามารถใช้ทักษะในการฟังในการเพิ่มพูนความรู้ ความคิด และประสบการณ์ทางภาษา หาความความรู้และบันเทิงจากการฟังได้

สิ่งสำคัญในการฟังก็คือ การที่จะเข้าใจเรื่องราวที่ฟัง โดยผู้ฟังจะต้องใช้ความคิดโดยนำความรู้และประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับเรื่องที่ฟัง ทักษะการฟังจึงต้องพัฒนาควบคู่กับ

ทักษะการคิด วาเลต (Valette. 1972 : 141) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมกาฟังตามระดับความสามารถในการฟังไว้ดังนี้

1. การรับรู้ (Perception) คือ การที่ผู้ฟังสังเกตความแตกต่างของภาษาเกี่ยวกับเสียง คำ และการเน้น
2. การจำ (Recognition) คือ การที่ผู้ฟังเข้าใจความหมายข้อความสั้น ๆ ที่ได้ยิน
3. การรับความคิด (Reception) ผู้ฟังเข้าใจสัญลักษณ์ทางไวยากรณ์ คำศัพท์ และประโยค
4. ความเข้าใจ (Comprehension) ผู้ฟังสามารถเข้าใจคำอธิบาย คำสอน รู้จักจับใจความของข้อความที่ได้ยิน แม้จะมีคำที่ไม่มีมีความหมายแทรกอยู่
5. การวิเคราะห์ (Analysis) ผู้ฟังเข้าใจและแยกแยะประเภทของข้อความที่ฟังได้ เข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกและความมุ่งหมายของผู้พูดจากน้ำหนักรากคำที่เน้นและน้ำเสียง สามารถประเมินผลได้

หลักในการสอนฟัง

ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยพัฒนาด้านการฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูควรคำนึงถึงความพร้อมของเด็ก ฝึกให้มีสมาธินั่นคง เรื่องราวหรือสื่อที่นำมาประกอบ ต้องเหมาะกับวัยและระดับของเด็ก ซึ่ง บันลือ พฤกษ์วัน (2522 : 145) ได้ให้หลักในการสอนฟังให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด คือ

1. ครูต้องแสดงความสนใจกับเด็กทุก ๆ คน
2. จัดรายการสอนแบบใช้การฟังเป็นส่วนหนึ่งของบูรณาการแห่งการสอน มุ่งให้เด็กมีโอกาสได้ฝึกอย่างสม่ำเสมอ
3. จัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน
4. มีการพัฒนาความพร้อมในด้านการฟัง
5. พยายามแนะนำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการฟัง
6. แนะนำให้รู้จักฟังและลองประเมินค่าและฟังอย่างพินิจ
7. จัดช่วงเวลาให้เหมาะสมกับข่าวความสนใจที่จะฟัง
8. ส่งเสริมให้เห็นประโยชน์จากการฟัง
9. ทางโรงเรียนควรมหาเครื่องมือในการบันทึกเสียงหรือส่งเสริมการฟัง มีการติดต่อประสานงานกับทางผู้ปกครองเพื่อให้ทราบแนวทางการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน

✓ กรรณิการั พวงเกษม (2535 : 50) ได้ให้หลักทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการฟังไว้ดังนี้

1. กระบวนการของการฟังประกอบด้วย ความเข้าใจในการฟัง การฟังเสียง การให้ความหมายเสียง การเข้าใจเรื่องที่ได้อ่าน การแสดงต่อความคิด
2. ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการฟังได้แก่ ปัจจัยทางกาย ทางจิตวิทยา และทางประสบการณ์
3. สติปัญญา เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้ฟังสามารถรวบรวมความคิด และคิดอย่างไตร่ตรองในการฟัง
4. ความสามารถในการฟังจะพัฒนาขึ้นจากความสนใจ เข้าใจความมุ่งหมาย ความจูงใจทางศัพท์ และความสามารถในการเข้าใจความหมาย
5. สิ่งแวดล้อมมีผลต่อการฟัง เด็กที่มาจากสิ่งแวดล้อมที่ดีจะมีคำศัพท์ที่เกี่ยวกับการฟังมากกว่าเด็กที่มาจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี
6. ในโรงเรียนประถมศึกษาชั้นนั้น มีความจำเป็นต้องสอนฟังให้แก่เด็ก
7. ในชั้นประถมตอนต้น คำศัพท์ที่ต้องใช้ในการฟังมีมากกว่าคำศัพท์ที่ใช้ในการพูด การอ่าน และการเขียน
8. จะปรับปรุงคุณภาพของการฟังได้จากการฝึกฝน
9. การใช้ประสบการณ์เดิมเพื่อความเข้าใจนั้นมีผลต่อการฟังมาก

กรรณิการั, กระทรวงศึกษาธิการ (2534 : 51) ได้เสนอหลักการสอนฟังพอสรุปได้ดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับเรื่องที่ฟัง ต้องจับใจความสำคัญให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร
2. สรุปประเด็นสำคัญให้ได้ว่า เรื่องที่ฟังต้องการชี้ให้เห็นถึงเรื่องอะไร
3. พยายามคิดต่อไปอีกว่า ที่มีความคิดอย่างนั้น ผู้พูดหรือผู้เขียนมีพื้นฐาน ความเชื่อ เหตุผลมาจากอะไร ลองคิดหลาย ๆ ทางแต่ละทาง ควรอยู่ในสถานการณ์ที่พอจะเชื่อถือได้โดยใช้เหตุผลเป็นหลัก
4. เราคิดอย่างไรจากที่ฟัง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย มีความคิดขัดแย้งอย่างไร ควรมีเหตุผลที่คิดอย่างนั้น
5. วิเคราะห์ความคิดเอง กล่าวคือ เราคิดอย่างไรแล้วเราคิดอย่างไร เราก็สามารถสรุปเป็นข้อคิดได้ ซึ่งนักเรียนก็จะสามารถนำไปใช้จริงและมีความคิดที่แตกฉานในเรื่องนั้น ๆ ต่อไปอีกด้วย

การฟังสำหรับชั้นประถมศึกษา

กรณีการ์ พวงเกษม (2535 : 48) ได้แบ่งการฟังสำหรับชั้นประถมศึกษาเป็น 2 แบบ คือ

1. การฟังแบบให้นักเรียนนั่งฟังจริง ๆ (Passive Listening) การฟังแบบนี้นักเรียนจะนั่งเฉย ๆ ไม่ต้องแสดงออก ซึ่งการฟังแบบนี้ใช้ได้ในระดับประถมศึกษาได้ผลน้อยมาก เพราะเด็กในระดับประถมศึกษาเป็นวัยที่อยู่เนิ่นนาน ๆ ไม่ได้ เขาต้องได้มีการเปลี่ยนอิริยาบถอยู่เรื่อย ๆ ดังนั้นครูควรใช้การฟังแบบนี้ให้น้อยที่สุด

2. การฟังแบบให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม (Active Listening) เป็นการฟังที่ส่งเสริมให้ผู้ฟังแสดงออก เช่น ฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติ ฟังนิทานแล้วแสดงท่าทางประกอบ การฟังแบบนี้ใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาได้ยาวนานกว่าแบบแรก ดังนั้นการใช้การฟังแบบนี้ได้ผลมากกับเด็กระดับประถมศึกษา ในการฝึกทักษะการฟังแบบนี้จะต้องจัดกิจกรรมการฟังและการจัดรายการเรียนให้ถูกต้อง เหมาะสมกับระดับชั้นเรียนโดยยึดหลักสูตรเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะในการสอนฟัง

เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการในการฟังได้เต็มที่ ครูควรเตรียมกิจกรรมเกี่ยวกับการฟังแก่เด็กซึ่ง ลีเปอร์ และคนอื่น ๆ (Leeper and other. 1974 : 160) ได้เสนอและการจัดกิจกรรมในการสอนฟังให้กับเด็กดังนี้

1. การเล่านิทาน
2. การอ่านหนังสือต่าง ๆ
3. การดูภาพแล้วบรรยาย
4. การท่องบทกลอน หรือคำคล้องจอง
5. การสนทนา การอภิปราย
6. การแสดงละคร
7. การแสดงบทบาทสมมติ

สนม ครูทเมือง (2528 : 30-31) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสอนฟังไว้ว่า

1. ต้องสอนให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ของการฟัง การฟังแต่ละชนิดแต่ละอย่างนั้น เมื่อฟังแล้วจะปฏิบัติอย่างไร มีกิจกรรมอะไรบ้าง เช่น ให้ฟังเรื่องราวแล้วตอบคำถาม สรุปเรื่องทำรายงานส่ง เล่าเรื่องให้เพื่อน ๆ ฟัง วาดภาพตามจินตนาการที่ได้ฟังมา เป็นต้น

2. การสอนการฟังควรใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการสอน เช่น ของจริง รูปภาพ แผนภูมิ แลบบันทึกเสียง โทรทัศน์ แลบบันทึกภาพ และภาพยนตร์ เป็นต้น

3. การสอนควรส่งเสริมให้ช่วยตนเองมากที่สุด ค้นคว้ารายงานเองจะได้เรียนรู้และเข้าใจได้มากกว่าครูผู้สอนอย่างเดียว

4. สอนทักษะการฟังให้สัมพันธ์กับทักษะอื่น ๆ เช่น ฟังแล้วเขียนสรุป อ่านบททวน เพื่อความถูกต้อง และความรู้ไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นฟังโดยการอ่านอีกครั้งหนึ่ง กระบวนการสอนจะสัมพันธ์ทักษะกัน

5. การสอนการฟังต้องอบรมให้ผู้ฟังหรือนักเรียนมีมารยาทในการฟัง ฝึกจิตใจให้มั่นคง มีสมาธิไม่วอกแวก ไม่ใจลอย และมีศิลปะในการฟัง

6. สอนการฟัง โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้ฟัง เช่น นิมนต์พระมาแสดงพระธรรมเทศนา

7. สอนให้ผู้รู้หลักการฟังที่ดี ฝึกคนให้เป็นคนใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

8. สอนให้ผู้ฟังรู้จักฟังบ่อย ๆ และฟังอย่างสม่ำเสมอ พยายามประเมินผลการฟังของตนเองว่ามีการพัฒนาไปมากน้อยเพียงใด

9. การเลือกเรื่องที่จะให้ฟัง ควรเป็นเรื่องที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เป็นเรื่องไม่ไกลตัว การฟังอาจฟังจากสื่อมวลชนต่าง ๆ ก็ได้

10. ควรนำเกม กิจกรรม แบบฝึกหัด มาช่วยฝึกฝนส่งเสริมให้การฟังมีประสิทธิภาพ

จากกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมการฟัง และฝึกทักษะการฟังที่เป็นทักษะที่ใช้มากที่สุดในชีวิตประจำวันและเป็นทักษะพื้นฐานในด้านการพูด อ่านและเขียน รวมทั้งเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนอย่างอื่น ๆ ประสบความสำเร็จ ทั้งผู้เรียนยังสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสาร ได้อย่างเป็นสุข ดังนั้น จึงจำเป็นต้องฝึกทักษะการฟังเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการฟังได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตรงตามจุดประสงค์ และสร้างนิสัยที่ดีให้แก่ผู้เรียน

งานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการฟัง

งานวิจัยในประเทศ

รัตนา ศิริพานิช (2507 : 43) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษาไทยกลางและพูดภาษามลายูในจังหวัดปัตตานี และศึกษาถึงความ

สัมพันธระหว่างความเข้าใจในการฟังกับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ คือ วิชาเลข เขียนไทย และอ่านไทย พบว่าความเข้าใจในการฟังมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ และความเข้าใจในการฟังของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายไม่แตกต่างกัน

ศศิธร ชันดิธรากร (2520 : 71) ได้ทำการศึกษาพัฒนาการในการฟังและการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 จำนวน 283 คน พบว่า ความสามารถในการฟังของนักเรียนในทุกระดับชั้นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความสามารถในการอ่าน และพัฒนาการในการฟังกับการอ่านเพิ่มขึ้นไปตามระดับชั้น เด็กในระดับชั้นสูงกว่าจะมีความสามารถในการฟังและการอ่านสูงกว่า

พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข (2525 : 321) ได้ศึกษารูปแบบการเล่านิทานที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำของนักเรียนที่ฟังนิทานที่มีรูปแบบการเล่านิทานแตกต่างกันคือ การเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบการเล่านิทานและแสดงหุ่นประกอบ การเล่านิทานและแสดงภาพประกอบและการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 20 คน ใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังนิทาน ผลปรากฏว่านักเรียนที่ฟังนิทานแบบครูเล่าและให้นักเรียนแสดงท่าทางประกอบมีความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำสูงกว่าแบบฟังการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุนันทา จินดา (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะการฟังและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยใช้นิทานที่มีแบบฝึกหัดกับแบบถามตอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมชนประชาธิปไตย จังหวัดปทุมธานี จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทักษะการฟังของกลุ่มทดลองที่ 1 สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทักษะการฟังของกลุ่มทดลองที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการฝึกทักษะการฟังของกลุ่มทดลองที่ 1 สูงกว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการฝึกทักษะการฟังของกลุ่มทดลองที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพชรปารณี อินทรพานิช (2533 : 66) ได้ทำการศึกษาความสามารถในการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้นิทานพื้นบ้านอีสานประกอบการฟังผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานมีความสามารถในการฟัง

สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยไม่ใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิตราภรณ์ เตมีกุล (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพในการฟังนิทานของเด็กปฐมวัยโดยใช้รูปภาพและหุ่นมือประกอบกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 30 คน พบว่า สมรรถภาพในการฟังของเด็กปฐมวัยโดยใช้รูปภาพและหุ่นมือประกอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สมรรถภาพในการฟังนิทานจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนฟังนิทานโดยใช้หุ่นมือประกอบมีสมรรถภาพด้านความจำ ด้านความเข้าใจ ด้านการใช้เหตุผลและด้านการประเมินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

เคลดี้ (ปริญา เกื้อหนุน 2519 : 16 อ้างอิงมาจาก Kelly, nd. d) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาการฝึกทักษะการฟังที่มีต่อการอ่านของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 4 จำนวน 188 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 94 คน กลุ่มควบคุม 94 คน การฝึกนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนสามารถเก็บใจความสำคัญของเรื่อง เก็บรายละเอียดของเรื่องและสรุปเรื่องด้วยภาษาของตนเอง กลุ่มทดลองได้รับการฝึกฟังบทเรียนละ 15 นาที เป็นเวลา 1 เดือน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกผลการทดลอง พบว่าการฝึกการฟังมีผลต่อความสามารถในการอ่านของนักเรียน

เพลฟีลด์ และมาราสคูลิโอ (Penfield and Marasculio, 1972 : 220-224) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานในการฟัง เพื่อสื่อความหมายไปถึงการอ่าน การพูด และการเขียน โดยมีจุดมุ่งหมายปรับปรุงทักษะการฟังด้วยการฝึกฝน และเพื่อศึกษาความแตกต่างของภาวะเศรษฐกิจ สังคม และเพศ มีความสัมพันธ์กับทักษะพื้นฐานหรือไม่ ศึกษาจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 ห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 19 ห้องเรียนของโรงเรียนอะลามเดา รัฐแคลิฟอร์เนีย จากครูที่มีความรู้และสนใจในการฝึกทักษะการฟังอุปกรณ์ประกอบการฝึกคือ เทปบันทึกเสียง หลัง จากจบการฝึกแล้วทำการทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบ 33 ข้อพบว่า การฝึกทักษะการฟังให้ผลดีต่อการอ่าน การพูด และการเขียน และความแตกต่างกันของภาวะเศรษฐกิจ สังคม และเพศ ไม่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะการฟังของนักเรียน

เวตสโตน และฟรายแลนด์เลอร์ (Wetstone and Friendlander. 1974 : 32) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของรายการสด เทปโทรทัศน์ และการเล่าเรื่องที่มีต่อความสามารถในการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 247 คน โดยใช้สื่อ 3 อย่าง คือ รายการสด เทปโทรทัศน์ และเทปบันทึกเสียง ทดลองกับนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า การนำเสนอด้วยสื่อทั้งสาม การใช้เทปบันทึกภาพได้ผลดีที่สุด การใช้เทปบันทึกเสียงต่ำที่สุด ส่วนรายการสดนั้นมีประสิทธิภาพต่ำกว่าการใช้เทปบันทึกภาพ

บาร์เกอร์ (Barker. 1978 : 31) ได้ทำการศึกษาผลการสอนฟังที่มีต่อคะแนนทดสอบการฟัง โดยทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 185 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 176 คน แบ่งนักเรียนทั้งหมดออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่หนึ่งเป็นกลุ่มที่มีการสอนฟังโดยตรง กลุ่มที่สองสอนการฟังโดยผสมปนเปกับการสอนทักษะอื่น กลุ่มสุดท้ายไม่มีการสอนฟังเลย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนฟังโดยตรง และโดยทางอ้อมได้คะแนนทดสอบการฟังสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการสอนฟังอย่างมีนัยสำคัญ

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการฟังมีความสำคัญต่อผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางภาษาของผู้เรียนและยังส่งผลให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนวิชาอื่น ๆ อีกด้วย และการในการสอนฟังนั้นควรสอนควบคู่กับการอ่าน เพราะการฟังจะเป็นพื้นฐานนำไปสู่การอ่านของผู้เรียนในโอกาสต่อไป

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความงทนในการจำ

อดัมส์ (Adams. 1967: 9) กล่าวว่า การคงไว้ซึ่งผลการเรียนหรือความสามารถที่จะระลึกได้ต่อสิ่งเร้าที่เคยเรียนหรือเคยมีประสบการณ์รับรู้มาแล้วหลังจากที่ได้ทอดทิ้งไว้ชั่วระยะเวลาหนึ่งก็คือ ความงทนในการจำและการประเมินผลของการเรียนรู้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นแล้วหรือยัง หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงใด ถ้าเราประเมินผลทันทีที่ผู้เรียนทำสิ่งที่เราต้องการได้สำเร็จ ผลที่ได้ก็คือ ผลของการเรียนรู้ แต่ถ้าเราคอยให้เวลาล่วงเลยไประยะหนึ่งอาจเป็น 2 นาที 5 นาที หรือหลาย ๆ วัน ค่อยประเมินผลการเปลี่ยนแปลงที่ได้ก็คือผลของการเรียนรู้และความงทนในการจำ

การจำจะมีส่วนช่วยให้การเรียนรู้ประสบผลสำเร็จได้อย่างรวดเร็วและเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น การที่ผู้เรียนมาได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนรู้ กาเย่ (Gagne. 1974 : 27-46) อธิบายขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้และการจำไว้ดังนี้

1. การจูงใจ (Motivation : Phase) เป็นการชักจูงให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้

2. ทำความเข้าใจ (Apprehending Phase) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจสถานการณ์ที่เป็นสิ่งเร้า

3. การเรียนรู้รูปร่างแต่งสิ่งที่เรียนรู้ไว้เป็นความจำ (Acquisition Phase) ขั้นนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดเป็นความสามารถอย่างใหม่ขึ้น

4. ความสามารถในการสะสมสิ่งเร้าเก็บไว้ในความจำ (Retention Phase) ขั้นนี้เป็น การนำสิ่งที่เรียนรู้ไปเก็บไว้ในส่วนที่เป็นความจำเป็นช่วงเวลาหนึ่ง

5. การรื้อฟื้น (Recall Phase) ขั้นนี้เป็นการนำเอาสิ่งที่เรียนไปแล้ว และเก็บเอาไว้ใน ออกมาใช้ในลักษณะของการกระทำที่สังเกตได้

6. การสรุปหลักการ (Generalization Phase) ขั้นนี้เป็นความสามารถใช้สิ่งที่เรียนรู้ แล้วประยุกต์กับสิ่งเร้าใหม่ที่ประสบ

7. การลงมือปฏิบัติ (Performance Phase) เป็นการแสดงพฤติกรรมที่แสดงออกถึง การเรียนรู้

8. การสร้างผลย้อนกลับ (Feedback Phase) ขั้นนี้ผู้เรียนได้ทราบผลการเรียนรู้

ถ้าขั้นการทำความเข้าใจและขั้นการเรียนรู้ไม่ดีขั้นการทำการก็จะลดลงหรือจำไม่ได้เลย ซึ่ง กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528 : 239-242) ได้แบ่งระบบการจำออกเป็น 3 ระบบคือ

1. ระบบความจำการรู้สึกสัมผัส (Sensory Memory) หมายถึง การคงอยู่ของความรู้สึกสัมผัสหลังจากการเสนอสิ่งเร้าสิ้นสุดลง

2. ระบบความจำระยะสั้น (Short-Term Memory) เขียนย่อว่า STM เป็นความจำชั่วคราวที่เกิดขึ้นหลังจากการรับรู้แล้ว เป็นความจำอยู่ในระยะเวลานั้น ๆ ที่เราตั้งใจทำหรือมีใจจดจ่อต่อสิ่งนั้นเท่านั้น เมื่อเราไม่ใส่ใจแล้วความจำนั้นจะเลือนหายไปโดยง่าย

3. ความจำระยะยาว (Long-Term Memory) เขียนย่อว่า LTM เป็นความจำที่มีความคงทนถาวรกว่า STM ไม่ว่าจะทิ้งระยะไว้เนิ่นนานเพียงใด เมื่อต้องการรื้อฟื้นความจำนั้น ๆ จะระลึกออกมาได้ทันทีและถูกต้อง

ความจำระยะยาวเป็นความจำที่มีคุณค่าอย่างยิ่งเป็นความหมายหรือความเข้าใจในสิ่งที่คนรู้สึก เป็นการตีความซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม ความสนใจและความเชื่อของแต่ละคน

สถานการณ์ที่ช่วยให้เกิดความคงทนในการจำ

การที่ช่วยให้เกิดความจำระยะยาวได้ดีขึ้นนั้น เอนกกุล กริแสง (2522 : 161-172) ได้เสนอแนะให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

1. การจัดบทเรียนให้มีความหมาย (Meaningfulness) เป็นการจัดบทเรียนให้เป็นระเบียบเป็นหมวดเป็นหมู่ เกิดความหมายต่อผู้เรียน การจัดให้บทเรียนมีความหมาย ซึ่งอาจทำได้ดังนี้

1.1 การสร้างสื่อสัมพันธ์ (Mediation) เป็นวิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่มีความหมายเพื่อช่วยให้การจำบทเรียนที่ขาดความหมาย

1.2 การจัดเป็นระบบไว้ล่วงหน้า (Advance Organization) เป็นการสรุปโครงสร้าง หรือกระบวนการที่เกี่ยวกับบทเรียนให้นักเรียนทราบก่อนการเรียนรู้เนื้อหาวิชาในตอนนั้น ๆ

1.3 การจัดเป็นลำดับขั้น (Hierarchical Structure) เป็นการจัดบทเรียนให้เรียงลำดับตามขั้นตอน การเรียนรู้ในลำดับขั้นต่ำกว่าจะเป็นพื้นฐานให้เรียนรู้ขั้นตอนที่สูงขึ้นไปเป็นลำดับไป

1.4 การจัดเข้าเป็นหมวดหมู่ (Organization) เป็นการแยกประเภทของสิ่งของที่ต้องการให้จำให้เป็นหมวดหมู่

2. การจัดสถานการณ์ช่วยการเรียนรู้ (Mathemagenic) วิธีการที่ช่วยให้ความจำระยะยาวดีขึ้นอีกประการหนึ่ง ได้แก่ จัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับบทเรียนนั้นมากขึ้น ทั้งในระหว่างการเรียนการสอนและภายหลังการเรียนการสอนแล้ว การจัดสถานการณ์ช่วยการเรียนรู้อาจทำได้ดังนี้

2.1 การนึกถึงสิ่งที่เรียนในขณะที่กำลังฝึกฝนอยู่ (Recall During Practices) ซึ่งหมายถึงการทบทวนบทเรียนภายหลังที่อ่านจบไปแล้วทุกครั้ง

2.2 การเรียนเพิ่มขึ้น (Overlearning) หมายถึงการเรียนภายหลังจากที่จำบทเรียนนั้นได้แล้ว ซึ่งจะส่งผลให้จำได้แม่นยำขึ้นและจำได้นานขึ้น

2.3 การทบทวนบทเรียน (Periodic Reviewing) วิธีนี้คล้ายคลึงกับการนึกถึงสิ่งที่เรียนในขณะที่ฝึกฝน เพราะการนึกถึงก็เป็นการทบทวนเหมือนกัน

2.4 การจำอย่างมีหลักเกณฑ์ (Logical Memory) โดยการจัดคำต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบ เป็นหมวดเป็นหมู่ ก็จะจำได้ง่ายยิ่งขึ้น

2.5 การท่องจำ (Recitation) เป็นการท่องบทเรียนดัง ๆ เพื่อช่วยความจำ

2.6 การใช้จินตนาการ (Imagery) เป็นการสร้างจินตนาการให้

ระยะเวลาที่ใช้วัดความคงทนในการจำ

ระยะเวลาเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับความคงทนในการจำ ฉะนั้นการที่เราจะช่วยเสริมความจำ หรือทดสอบว่า หลังจากที่ได้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งไปแล้วนั้นผู้เรียนจะยังสามารถคงความจำในการเรียนรู้ไว้ได้นานเท่าใด ดังนั้นการวัดความคงทนในการจำจึงต้องมีระยะเวลาที่เหมาะสม

ชัยพร วิชชาวุธ (2520 : 118) ได้สรุปว่าการศึกษาทบทวนสิ่งที่จำเป็นอยู่แล้วซ้ำอีก จะช่วยให้ความจำถาวรมากยิ่งขึ้น และถ้าได้ทบทวนอยู่เสมอแล้ว ช่วงเวลาที่ความจำระยะสั้นจะฝังตัวกลายเป็นความจำระยะยาว หรือความคงทนในการจำประมาณ 14 วัน หลังจากที่ได้ผ่านการเรียนรู้ไปแล้ว

นันทาสลี (Nunnally. 1959: 108) ได้กล่าวว่า เพื่อก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนต่าง ๆ น้อยลง ควรเว้นช่วงเวลาในการสอบซ้ำห่างกันอย่างน้อย 2 สัปดาห์ เพราะความเคยชินในการทำแบบทดสอบจะทำให้ค่าสัมพัทธ์ระหว่างคะแนนทั้งสองกลุ่มสูง

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ความคงทนในการจำจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพราะการเรียนรู้และการจำมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด รวมทั้งวิธีการสอนที่น่าสนใจ หรือการใช้อุปกรณ์การสอนที่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความประทับใจ ซึ่งจะส่งผลต่อความคงทนในการจำได้เป็นอย่างดี

งานวิจัยเกี่ยวกับความคงทนในการจำ

งานวิจัยในประเทศ

ได้มีผู้ศึกษาวิจัยไว้หลายรูปแบบ เช่น การเปรียบเทียบการสอนด้วยสื่อกับการสอนปกติ การสอนด้วยสื่อในรูปแบบที่น่าสนใจต่างกันหรือการสอนด้วยสื่อเปรียบเทียบกับสื่อชนิดอื่น ๆ ซึ่งผลการวิจัยทำให้ความคงทนในการจำของผู้เรียนมีทั้งที่แตกต่างและไม่แตกต่างกันดังนี้

ฉวีวรรณ จินดาพล (2525 : 67-75) ได้ทำการศึกษาความเข้าใจความหมายของคำนามและความคงทนในการจำ โดยการใช้รูปภาพ ใช้การเล่านิทานและการใช้ปริศนาคำทาย กลุ่มตัว

อย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมปีที่ 1 กรุงเทพฯ จำนวน 90 คน ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความคงทนในการจำความหมายของคำนามโดยการใช้สื่อทั้ง 3 แบบนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข (2525 : 54-61) ได้ศึกษารูปแบบการเล่านิทาน 4 แบบที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำของนักเรียน พบว่าการเล่านิทานและแสดงท่าทางประกอบทำให้นักเรียนมีความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำสูงกว่าการเล่านิทานเพียงอย่างเดียว

จิระชัย ปัญญาฤทธิ์ (2529 : 39) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย และความคงทนของการเรียนรู้ระหว่างการเรียน โดยใช้เทปโทรทัศน์ การสอนกับเทปโทรทัศน์การสอนแบบโปรแกรม" ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักศึกษาที่เรียนโดยใช้เทปโทรทัศน์การสอนแบบโปรแกรมมีผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย และความคงทนของการเรียนรู้ หลังจากการเรียน 2 สัปดาห์ สูงกว่านักศึกษาที่เรียนโดยใช้เทปโทรทัศน์การสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ถวัลย์ พรหมนรกิจ (2531 : 45) พบว่าผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากบทเรียนโปรแกรมสื่อประสมแบบเทปโทรทัศน์ ให้ผลการเรียนรู้และความคงทนในการจำสูงกว่าการเรียนจากบทเรียนโปรแกรมสื่อประสมแบบชุดการเรียน

สิทธิชัย สุวรรณารุช (2532 : ก) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนด้วยบทเรียนเทปโทรทัศน์แบบภาพขึ้นและเทปโทรทัศน์แบบภาพต่อเนื่องผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนจากบทเรียนเทปโทรทัศน์แบบภาพขึ้นสูงกว่าผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เรียนจากบทเรียนเทปโทรทัศน์แบบภาพต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

เฟอร์เนส (Furness. 1959 : 307) ได้กล่าวถึงความเข้าใจในการฟังและการอ่านมีลักษณะคล้ายกันคือ ความเข้าใจจะต้องอาศัยความจำ การระลึกถึงคำที่ได้เห็นหรือได้ฟังอย่างแม่นยำการที่เด็กจะจำหรือเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ จากการฟังได้นั้นต้องขึ้นอยู่กับความสามารถทางสมองของเด็ก เพื่อที่จะหาความหมายของเสียงที่ได้ยินและยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของเด็กด้วย

แคนเนอร์ (Kanner. 1959 : 307-308) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์จากการสอนโดยใช้โทรทัศน์กับการสอนจากครูในวิชาไฟฟ้าเบื้องต้นในเรื่องความคงทนในการจำโดยใช้นักเรียน 124 คน แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม สอบข้อทดสอบความคงทนในการจำหลังจากเรียน 1 เดือนผ่านไปแล้วผลปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างในเรื่องความคงทนในการจำ

จากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความคงทนในการจำ แสดงให้เห็นว่า ผลการวิจัยส่งผลต่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทั้งแตกต่างและไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจำ คือ สติปัญญา ปฏิกริยาทางอารมณ์ และ ความสนใจรวม ทั้ง สื่อการสอนและวิธีการสอนที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการทดลอง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
4. การดำเนินการทดลอง
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดประดิษฐาราม เขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เรียนวิชากลุ่มทักษะภาษาไทย (การฟัง) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 2 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดประดิษฐาราม เขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 มาทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากมาจำนวน 42 คน และแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 14 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายและสุ่มอย่างง่ายอีกครั้ง เพื่อจัดเข้ากลุ่มทดลองดังนี้

กลุ่มทดลองที่ 1 เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและมีเสียงประกอบ

กลุ่มทดลองที่ 2 เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทาน และมีเสียงประกอบ

กลุ่มทดลองที่ 3 เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทาน และมีเสียงประกอบ

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 3 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที เวลาที่ใช้ในการทดลองทั้งหมด 3 สัปดาห์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. รายการทางโทรทัศน์ วิชากลุ่มทักษะภาษาไทยที่นำเสนอการเล่านิทาน 3 เรื่อง คือ เรื่องนกเขากับมด เรื่องนกกระสาจับปู และเรื่องนกกระเจาบ โดยผลิตรายการโทรทัศน์เป็น 3 แบบ คือ

แบบที่ 1 เป็นรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและมีเสียงประกอบ

แบบที่ 2 เป็นรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทาน ประกอบภาพนิทาน และมีเสียงประกอบ

แบบที่ 3 เป็นรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทาน และมีเสียงประกอบ

2. แบบทดสอบความสามารถในการฟังของชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 วิชากลุ่มทักษะภาษาไทย เรื่องนกเขากับมด เรื่องนกกระสาจับปู และเรื่องนกกระเจาบ เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ ชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งเป็นเรื่องนกเขากับมด 10 ข้อ, เรื่องนกกระสาจับปู 10 ข้อ และเรื่องนกกระเจาบ 10 ข้อ

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. การผลิตรายการโทรทัศน์

1.1 ศึกษาวิธีการผลิตรายการโทรทัศน์

1.2 ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในกลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

1.3 ศึกษา เนื้อหาของกลุ่มทักษะภาษาไทยด้านการฟัง โดยเลือกเนื้อหาของกลุ่มทักษะภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นสื่อแผ่นภาพนิทาน จำนวน 3 เรื่อง คือ เรื่องนกเขากับมด เรื่องนกกระสาจับปูและเรื่องนกกระเจาบ ของศูนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยี กองวิชาการ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มาผลิตเป็นรายการโทรทัศน์

1.4 วิเคราะห์เนื้อหา และเขียนบท (Script)

1.5 นำบทโทรทัศน์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมเป็นเวลา 2 ครั้ง เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

1.5.1 ครั้งที่ 1 ให้เปลี่ยนคำสรรพนามให้เหมาะสมตัดข้อความที่ซ้ำซ้อนออกเพิ่มเติมทำทางผู้เล่าให้ตรงตามเนื้อเรื่อง

1.5.2 ครั้งที่ 2 ปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องให้เนื้อหากระชับ และได้ใจความที่สมบูรณ์

1.6 นำบทโทรทัศน์ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำมาถ่ายทำบันทึกเทปโทรทัศน์ โดยทำเป็นรายการทางโทรทัศน์ 3 แบบ คือ

1.6.1 แบบที่ 1 เป็นรายการที่มีการนำเสนอ การเล่านิทานประกอบทำทางผู้เล่า และมีเสียงประกอบ

1.6.2 แบบที่ 2 เป็นรายการที่มีการนำเสนอการเล่านิทาน ประกอบภาพนิทาน และมีเสียงประกอบ

1.6.3 แบบที่ 3 เป็นรายการที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบทำทางผู้เล่า ภาพนิทาน และมีเสียงประกอบ

1.7 บันทึกเสียงประกอบตามบทโทรทัศน์

1.8 นำรายการทางโทรทัศน์ทั้ง 3 รายการ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านการผลิต ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของรายการโดยปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1.8.1 ครั้งที่ 1 ปรับปรุงรูปแบบวิธีการนำเสนอการเล่านิทานให้เป็นกันเอง มีชีวิตชีวา รวมทั้งเพิ่มสีสันของเครื่องแต่งกายของผู้เล่าด้วย

1.8.2 ครั้งที่ 2 ปรับปรุงด้านภาพ ควรใช้ CU จะทำให้ผู้เรียนเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.9 นำรายการทางโทรทัศน์ทั้ง 3 รายการที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 กลุ่ม ๆ ละ 70 คน เพื่อหาข้อบกพร่องและทำการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง โดยต้องมีการปรับปรุงในด้านเสียงประกอบให้มีมากกว่านี้

2. การคัดเลือกผู้เล่านิทาน

กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติไว้ดังนี้

1. น้ำเสียงของผู้เล่า

2. ทำทางประกอบการเล่าเป็นกันเองและเป็นธรรมชาติ
3. ใช้ภาษาได้ดีและถูกต้อง
4. มีอารมณ์ขัน
5. สามารถเปลี่ยนเสียงต่าง ๆ ได้
6. มีความมั่นใจในการเล่า

ผู้วิจัยได้บันทึกการคัดเลือกผู้เล่านิทานตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งการคัดเลือกโดยคัดเลือกผู้เล่านิทานจำนวน 3 คน ให้เล่านิทานเรื่องเดียวกัน จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คนเป็นผู้ประเมินโดยจัดอันดับจากค่าเฉลี่ยของคะแนนของผู้เล่าแต่ละคนจากใบประเมินการคัดเลือกการเล่านิทาน ดังนี้คือ อันดับที่ 1 ได้ค่าเฉลี่ย 4.72 รองลงมาคือ 3.50 และ 2.89ตามลำดับ

3. การสร้างแบบทดสอบ

การสร้างแบบทดสอบความสามารถในการฟังโดย จัดดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือเทคนิคการเขียนข้อสอบ (ขวาล แพร์ตกุล 2520 : 10-401) และหนังสือการวัดผล (อนันต์ ศรีโสภะ : 2527 : 149-224)

3.2 ศึกษาจุดประสงค์ของกลุ่มทักษะภาษาไทยด้านการฟัง จากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

3.3 ศึกษาเนื้อหาของนิทานทั้ง 3 เรื่องเพื่อนำมาสร้างแบบทดสอบให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความสามารถในการฟัง

3.4 สร้างแบบทดสอบแบบเลือกตอบ ชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

3.5 นำแบบทดสอบให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านวัดผลจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมและความถูกต้องตามจุดประสงค์เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยต้องปรับปรุงแก้ไขดังนี้

3.5.1 ครั้งที่ 1 ปรับปรุงที่ตัวลวง ควรใช้ตัวลวงที่มีลักษณะเดียวกับตัวถูก

3.5.2 ครั้งที่ 2 แก้ไขความหมายของตัวเลือกให้ชัดเจน

3.6 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปทำการทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 70 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองโดยให้ดูรายการทางโทรทัศน์ก่อนการทดสอบ

3.7 นำผลจากแบบทดสอบมาทำการวิเคราะห์หาคุณภาพของข้อสอบเป็นรายข้อหา ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้เทคนิค 27 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ขวาล แพร์ตกุล 2520 : 286-303) โดยเปิดจากตารางของจุง-เตห์ฟาน (Fan : 1952 : 1-32) เพื่อได้

ข้อสอบที่ครอบคลุมเนื้อหาที่จะนำไปใช้ทดลองจริง เรื่องละ 10 ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR.-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ลิ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 197-198) ได้คุณภาพของแบบทดสอบดังตาราง 1

ตาราง 1 คุณภาพของแบบทดสอบ

เนื้อหา	K	N	M	S	p	r	r_{tt}
นกเขากับมด	10	70	6.64	4.99	.44 - .80	.21 - .74	0.57
นกกระสา กับปู	10	70	5.70	3.66	.23 - .71	.23 - .52	0.40
นกกระเจา	10	70	6.49	3.92	.36 - .79	.21 - .54	0.48

K	แทน	จำนวนข้อสอบ
N	แทน	จำนวนนักเรียน
M	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
p	แทน	ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ
r	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

4. การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ใช้แบบแผนการทดลองแบบ Multigroup Posttest-Only design (หุศรี วงศ์รัตน์. 2534 :364)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2541 การทดลองพร้อมกันทั้ง 3 กลุ่ม ในวันและเวลาเดียวกันโดยดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังนี้

1. โดยให้กลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มเรียนวิชากลุ่มทักษะภาษาไทย ด้านการฟังในเนื้อหา นิทานเรื่องเดียวกันแต่ใช้รูปแบบการเล่านิทานทางโทรทัศน์ต่างกันดังนี้

กลุ่มทดลองที่ 1 เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและมีเสียงประกอบ

กลุ่มทดลองที่ 2 เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทานและมีเสียงประกอบ

กลุ่มทดลองที่ 3 เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทานและมีเสียงประกอบ

2. ทำการทดสอบวัดผล เมื่อผู้เรียนเรียนจากรายการทางโทรทัศน์จบลง โดยใช้เวลาในการทำแบบทดสอบเท่ากันทั้ง 3 กลุ่ม

3. ทำการทดสอบวัดความคงทนในการจำ หลังการทดลองมา 2 สัปดาห์ โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดิม และใช้เวลาเท่ากับการทดลองครั้งแรก

4. นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของคะแนน (บุศรี วงศ์รัตน์ . 2534 : 41)
2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) (บุศรี วงศ์รัตน์ . 2534 : 79)
3. การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way analysis of variance) (บุศรี วงศ์รัตน์ . 2534 : 243-262)
4. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธี นิวแมนคูลส์ (Newman Keuls method) (บุศรี วงศ์รัตน์ . 2534 : 267-272)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการทดลองเพื่อศึกษารูปแบบการเล่านิทานทางโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อให้การนำเสนอผลและการแปลผลของการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียน
M	แทน	ค่าเฉลี่ยของข้อมูล
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน	ผลรวมของกำลังสองของข้อมูล
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของข้อมูล
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ
F	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณาในการแจกแจงแบบ F

กลุ่มทดลองที่ 1 แทน กลุ่มตัวอย่างที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า และมีเสียงประกอบ

กลุ่มทดลองที่ 2 แทน กลุ่มตัวอย่างที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทาน และมีเสียงประกอบ

กลุ่มทดลองที่ 3 แทน กลุ่มตัวอย่างที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทาน และมีเสียงประกอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการทดลองและทดสอบความสามารถในการฟัง และความคงทนในการจำของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มแล้ว ได้นำผลมาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำระหว่างกลุ่มตัวอย่าง ดังผลการวิเคราะห์ที่แสดงไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถในการฟังเรื่องนกเขากับมด

ค่าสถิติ กลุ่มทดลอง	N	M	S
กลุ่มทดลอง 1	14	6.21	1.53
กลุ่มทดลอง 2	14	7.50	1.29
กลุ่มทดลอง 3	14	8.21	1.42

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการฟังเรื่องนกเขากับมดของ กลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอ 3 แบบ แตกต่างกัน คือ กลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทานมีความสามารถในการฟังสูงสุด รองลงมา เป็นกลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทาน และการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ตามลำดับ และเพื่อให้ทราบว่า ความสามารถในการฟังของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันทางสถิติหรือไม่ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แสดงผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถในการฟังเรื่อง นกเขากับมด

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	28.76	14.38	7.19**
ภายในกลุ่ม	39	78.22	2.00	
รวมทั้งหมด	41	106.98		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงว่า การเรียนจากรายการทางโทรทัศน์เรื่องนกเขากับมด ที่มีการนำเสนอการเล่านิทาน 3 แบบ มีผลทำให้ความสามารถในการฟังของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเพื่อทดสอบว่าความสามารถในการฟังของผู้เรียนแต่ละกลุ่มแตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของนิวแมน-คูลล์ แสดงผลดังตาราง 4

ตาราง 4 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความสามารถในการฟัง
เรื่อง นกเขากับมดเป็นราชคู่

กลุ่มทดลอง	ค่าเฉลี่ย	กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2	กลุ่มทดลอง 3
		6.21	7.50	8.21
กลุ่มทดลอง 1	6.21	-	1.29 [*]	2.00 ^{**}
กลุ่มทดลอง 2	7.50		-	0.71
กลุ่มทดลอง 3	8.21			-

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการฟังของผู้เรียนที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ เรื่องนกเขากับมดที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทานสูงกว่าการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทานสูงกว่าการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทานกับการเล่านิทานประกอบภาพนิทานไม่แตกต่างกัน

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานของความคงทนในการจำ เรื่องนกเขากับมด

ค่าสถิติ กลุ่มทดลอง	N	M	S
กลุ่มทดลอง 1	14	6.07	1.91
กลุ่มทดลอง 2	14	7.64	1.64
กลุ่มทดลอง 3	14	8.36	1.44

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า ความคงทนในการจำเรื่องนกเขากับมดของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอ 3 แบบแตกต่างกัน คือ กลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทานมีความคงทนในการจำสูงสุด รองลงมา เป็นกลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทาน และการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าตามลำดับ และเพื่อทดสอบความคงทนในการจำของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันทางสถิติหรือไม่ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเคียว แสดงผลดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคงทนในการจำ เรื่องนกเขากับมด

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	38.29	19.15	6.47**
ภายในกลุ่ม	39	115.35	2.96	
รวมทั้งหมด	41	153.64		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 6 แสดงว่า การเรียนจากรายการทางโทรทัศน์เรื่องนกเขากับมด ที่มีการนำเสนอการเล่านิทาน 3 แบบ มีผลทำให้ความคงทนในการจำของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพื่อทดสอบว่าความคงทนในการจำของผู้เรียนแต่ละกลุ่มแตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของนิวแมน-คูลส์ แสดงผลดังตาราง 7

ตาราง 7 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคงทนในการจำ เรื่องนกเขากับ
มดเป็นรายคู่

กลุ่มทดลอง	ค่าเฉลี่ย	กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2	กลุ่มทดลอง 3
		6.07	7.64	8.36
กลุ่มทดลอง 1	6.07	-	1.57 [*]	2.29 ^{**}
กลุ่มทดลอง 2	7.64		-	0.72
กลุ่มทดลอง 3	8.36			-

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า ความคงทนในการจำของผู้เรียนที่เรียนจากระายการทางโทรทัศน์เรื่องนกเขากับมดที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทานสูงกว่าการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การเรียนจากระายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทานสูงกว่าการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเรียนจากระายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทานกับการเล่านิทานประกอบภาพนิทานไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 ค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถในการฟัง เรื่องนกกระสากับปู

ค่าสถิติ กลุ่มทดลอง	N	M	S
กลุ่มทดลอง 1	14	6.50	1.34
กลุ่มทดลอง 2	14	7.64	1.22
กลุ่มทดลอง 3	14	8.36	1.78

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการฟังเรื่องนกกระสากับปูของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอ 3 แบบแตกต่างกัน คือ กลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า และภาพนิทานมีความสามารถในการฟังสูงสุด รองลงมา เป็นกลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทาน และการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ตามลำดับ และเพื่อให้ทราบว่า ความสามารถในการฟังของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันทางสถิติหรือไม่ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แสดงผลดังตาราง 9

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถในการฟัง เรื่อง นกกระสาจับปู

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	24.58	12.29	5.72**
ภายในกลุ่ม	39	83.92	2.15	
รวมทั้งหมด	41	108.50		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 9 แสดงว่า การเรียนจากรายการทางโทรทัศน์เรื่องนกกระสาจับปู ที่มี การนำเสนอการเล่านิทาน 3 แบบ มีผลทำให้ความสามารถในการฟังของผู้เรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพื่อทดสอบว่าความสามารถในการฟังของผู้เรียนแต่ละ กลุ่มแตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ นิวแมน กุลส์ แสดงผลดังตาราง 10

ตาราง 10 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความสามารถในการฟัง
เรื่องนก กระสา กับปู เป็นรายคู่

กลุ่มทดลอง	ค่าเฉลี่ย	กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2	กลุ่มทดลอง 3
		6.50	7.64	8.36
กลุ่มทดลอง 1	6.50	-	1.14 [*]	1.86 ^{**}
กลุ่มทดลอง 2	7.64		-	0.72
กลุ่มทดลอง 3	8.36			-

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการฟังของผู้เรียนที่เรียน
จากรายการทางโทรทัศน์ เรื่องนกกระสา กับปู ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบทำ
ทางผู้เล่าและภาพนิทานสูงกว่าการเล่านิทานประกอบทำทางผู้เล่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 การเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพ
นิทานสูงกว่าการเล่านิทานประกอบทำทางผู้เล่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน
การเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบทำทางผู้เล่าและ
ภาพนิทานกับการเล่านิทานประกอบภาพนิทานไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 ค่าสถิติพื้นฐานของความคงทนในการจำ เรื่องนกกระสาจับปู

ค่าสถิติ กลุ่มทดลอง	N	M	S
กลุ่มทดลอง 1	14	5.43	1.95
กลุ่มทดลอง 2	14	7.00	1.36
กลุ่มทดลอง 3	14	7.50	1.29

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า ความคงทนในการจำเรื่องนกกระสาจับปูของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอ 3 แบบแตกต่างกัน คือ กลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทานมีความคงทนในการจำสูงสุด รองลงมา เป็นกลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทาน และการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ตามลำดับ และเพื่อให้ทราบว่า ความคงทนในการจำของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันทางสถิติหรือไม่ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แสดงผลดังตาราง 12

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคงทนในการจำ เรื่องนกกระสาจับปู

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	32.71	16.36	6.73**
ภายในกลุ่ม	39	94.93	2.43	
รวมทั้งหมด	41	127.64		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 12 แสดงว่า การเรียนจากรายการทางโทรทัศน์เรื่องนกกระสาจับปู ที่มีการนำเสนอการเล่านิทาน 3 แบบ มีผลทำให้ความคงทนในการจำของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพื่อทดสอบว่าความคงทนในการจำของผู้เรียนแต่ละกลุ่มแตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของนิวแมน-คูลส์ แสดงผลดังตาราง 13

ตาราง 13 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคงทนในการจำ
เรื่องนกกระสากับปูเป็นราชคู่

กลุ่มทดลอง	ค่าเฉลี่ย	กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2	กลุ่มทดลอง 3
		5.43	7.00	7.50
กลุ่มทดลอง 1	5.43	-	1.57 [*]	2.07 ^{**}
กลุ่มทดลอง 2	7.00		-	0.50
กลุ่มทดลอง 3	7.50			-

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า ความคงทนในการจำของผู้เรียนที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ เรื่องนกกระสากับปูที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทานสูงกว่าการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทานสูงกว่าการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทานกับการเล่านิทานประกอบภาพนิทานไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยพื้นฐานของความสามารถในการฟังเรื่องนกกระเจา

ค่าสถิติ กลุ่มทดลอง	N	M	S
กลุ่มทดลอง 1	14	6.14	1.56
กลุ่มทดลอง 2	14	6.43	1.60
กลุ่มทดลอง 3	14	7.07	1.54

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการฟังเรื่องนกกระเจาของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอ 3 แบบแตกต่างกัน คือ กลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทานมีความสามารถในการฟังสูงสุด รองลงมา เป็นกลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทาน และการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ตามลำดับ และเพื่อให้ทราบว่า ความสามารถในการฟังของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันทางสถิติหรือไม่ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แสดงผลดังตาราง 15

**ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถในการฟัง
เรื่อง นกกระเจา**

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	6.33	3.17	1.29
ภายในกลุ่ม	39	96.07	2.46	
รวมทั้งหมด	41	102.40		

ตาราง 15 แสดงว่าการเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่า
นิทานที่มีรูปแบบแตกต่างกันมีผลทำให้ความสามารถในการฟังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัย
สำคัญทางสถิติ นั่นคือการเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานรูป
แบบแตกต่างกันมีผลทำให้ความสามารถในการฟังไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 ค่าสถิติพื้นฐานของความคงทนในการจำ เรื่องนกกระจาบ

ค่าสถิติ กลุ่มทดลอง	N	M	S
กลุ่มทดลอง 1	14	5.86	1.51
กลุ่มทดลอง 2	14	6.71	1.54
กลุ่มทดลอง 3	14	7.00	1.41

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่า ความคงทนในการจำเรื่องนกกระจาบของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอ 3 แบบแตกต่างกัน คือ กลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทานมีความคงทนในการจำสูงสุด รองลงมา เป็นกลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทาน และการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าตามลำดับ และเพื่อให้ทราบว่า ความคงทนในการจำของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันทางสถิติหรือไม่ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แสดงผลดังตาราง 17

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคงทนในการจำ เรื่องนกกระจาบ

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	10.14	5.07	2.29
ภายในกลุ่ม	39	86.34	2.21	
รวมทั้งหมด	41	96.48		

ตาราง 17 แสดงว่าการเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานที่มีรูปแบบแตกต่างกันมีผลทำให้ความคงทนในการจำแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือการเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานรูปแบบแตกต่างกันมีผลทำให้ความคงทนในการจำไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 ค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถในการฟังโดยรวม

ค่าสถิติ กลุ่มทดลอง	N	M	S
กลุ่มทดลอง 1	14	18.85	3.35
กลุ่มทดลอง 2	14	21.57	2.31
กลุ่มทดลอง 3	14	23.64	3.20

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการฟังโดยรวมของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอ 3 แบบแตกต่างกัน คือ กลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทานมีความสามารถในการฟังสูงสุด รองลงมาเป็นกลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทาน และการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ตามลำดับ และเพื่อให้ทราบว่า ความสามารถในการฟังของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันทางสถิติหรือไม่ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แสดงผลดังตาราง 19

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถในการฟังโดยรวม

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	161.29	80.65	9.03**
ภายในกลุ่ม	39	348.35	8.93	
รวมทั้งหมด	41	509.64		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 19 แสดงว่า การเรียนจากรายการทางโทรทัศน์โดยรวม ที่มีการนำเสนอการเล่านิทาน 3 แบบ มีผลทำให้ความสามารถในการฟังของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพื่อทดสอบว่าความสามารถในการฟังของผู้เรียนแต่ละกลุ่มแตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของนิวแมน คูลส์ แสดงผลดังตาราง 20

ตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความสามารถในการฟังโดยรวม

กลุ่มทดลอง	ค่าเฉลี่ย	กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2	กลุ่มทดลอง 3
		18.85	21.57	23.64
กลุ่มทดลอง 1	18.85	-	2.72 [*]	4.79 ^{**}
กลุ่มทดลอง 2	21.57		-	2.07
กลุ่มทดลอง 3	23.64			-

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการฟังของผู้เรียนที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์โดยรวม ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทานสูงกว่าการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทานสูงกว่าการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทานกับการเล่านิทานประกอบภาพนิทานไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 ค่าสถิติพื้นฐานของความคงทนในการจำโดยรวม

ค่าสถิติ กลุ่มทดลอง	N	M	S
กลุ่มทดลอง 1	14	17.36	3.15
กลุ่มทดลอง 2	14	21.36	2.90
กลุ่มทดลอง 3	14	22.86	2.14

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่า ความคงทนในการจำโดยรวม ของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอ 3 แบบแตกต่างกัน คือ กลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทาน มีความคงทนในการจำสูงสุด รองลงมา เป็นกลุ่มที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทาน และการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ตามลำดับ และเพื่อให้ทราบว่า ความคงทนในการจำของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันทางสถิติหรือไม่ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แสดงผลดังตาราง 22

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคงทนในการจำโดยรวม

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	226.35	113.18	14.81**
ภายในกลุ่ม	39	298.13	7.64	
รวมทั้งหมด	41	524.48		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 22 แสดงว่า การเรียนจากรายการทางโทรทัศน์โดยรวม ที่มีการนำเสนอ การเล่านิทาน 3 แบบ มีผลทำให้ความคงทนในการจำของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพื่อทดสอบว่าความคงทนในการจำของผู้เรียนแต่ละกลุ่มแตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ นิวแมน-คูลส์ แสดงผลดังตาราง 23

ตาราง 23 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคงทนในการจำโดยรวม

กลุ่มทดลอง	ค่าเฉลี่ย	กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2	กลุ่มทดลอง 3
		17.36	21.36	22.86
กลุ่มทดลอง 1	17.36	-	4.00 [*]	5.50 ^{**}
กลุ่มทดลอง 2	21.36		-	1.50
กลุ่มทดลอง 3	22.86			-

จากตาราง 23 แสดงให้เห็นว่า ความคงทนในการจำของผู้เรียนที่เรียนจากระบบการทางโทรทัศน์โดยรวม ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทานสูงกว่าการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การเรียนจากระบบการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทานสูงกว่าการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเรียนจากระบบการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทานกับการเล่านิทานประกอบภาพนิทานไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษารูปแบบการเล่านิทานโดยใช้รายการทางโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อศึกษารูปแบบการเล่านิทานโดยใช้รายการทางโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. รูปแบบการเล่านิทานโดยใช้รายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานต่างกันที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังของนักเรียนแตกต่างกัน
2. รูปแบบการเล่านิทานโดยใช้รายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานต่างกันที่ส่งผลต่อความคงทนในการจำของนักเรียนแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนวัดประดิษฐาราม เขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานครที่เรียนวิชากลุ่มทักษะภาษาไทยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 มาทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มาจำนวน 42 คน และแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 14 คน โดยกำหนดเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มทดลองที่ 3 โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
 - 2.1 รายการทางโทรทัศน์ วิชากลุ่มทักษะภาษาไทยที่นำเสนอการเล่านิทาน 3 เรื่อง คือ เรื่องนกเขากับมด เรื่องนกกระสาจับปู และเรื่องนกกระจาบ โดยผลิตรายการโทรทัศน์เป็น 3 แบบ คือ

แบบที่ 1 เป็นรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและมีเสียงประกอบ

แบบที่ 2 เป็นรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทาน ประกอบภาพนิทาน และมีเสียงประกอบ

แบบที่ 3 เป็นรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทาน และมีเสียงประกอบ

2.2 แบบทดสอบความสามารถในการฟังของชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 วิชากลุ่มทักษะภาษาไทย เรื่องนกเขากับมด เรื่องนกกระสาจับปู และเรื่องนกกระสา เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ ชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งเป็นเรื่องนกเขากับมด 10 ข้อ, เรื่องนกกระสาจับปู 10 ข้อ และเรื่องนกกระสา 10 ข้อ

3. การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ใช้แบบแผนการทดลองแบบ Multigroup Posttest-Only design (บุศรี วงศ์รัตน์, 2534 : 364)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2541 ทำการทดลองพร้อมกันทั้ง 3 กลุ่ม ในวันและเวลาเดียวกัน โดยดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังนี้

1. โดยให้กลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มเรียนวิชากลุ่มทักษะภาษาไทย ด้านการฟังในเนื้อหา นิทานเรื่องเดียวกันแต่ใช้รูปแบบการเล่านิทานทางโทรทัศน์ต่างกันดังนี้

กลุ่มทดลองที่ 1 เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและมีเสียงประกอบ

กลุ่มทดลองที่ 2 เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทานและมีเสียงประกอบ

กลุ่มทดลองที่ 3 เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทาน ประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทานและมีเสียงประกอบ

2. ทำการทดสอบวัดผล เมื่อผู้เรียนเรียนจากรายการทางโทรทัศน์จบลง โดยใช้เวลาในการทำแบบทดสอบเท่ากันทั้ง 3 กลุ่ม

3. ทำการทดสอบวัดความคงทนในการจำ หลังการทดลองมา 2 สัปดาห์ โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดิม และใช้เวลาเท่ากับการทดลองครั้งแรก

4. นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบมาหาค่าสถิติพื้นฐาน จากนั้นทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่าง ระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี นิวแมน คูลส์ (Newman Keuls method)

สรุปผลการศึกษากันว่า

1. ความสามารถในการฟังของผู้เรียนที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานต่างกัน 3 แบบ จำนวน 3 เรื่องคือ เรื่องนกเขากับมด เรื่องนกกระสา กับปู และเรื่องนกกระเจาบ พบว่าผู้เรียนที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทานและมีเสียงประกอบ และผู้เรียนที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทานและมีเสียงประกอบสูงกว่า ผู้เรียนที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและมีเสียงประกอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ แต่ไม่พบความแตกต่างของผลความสามารถในการฟังของการเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทานและมีเสียงประกอบกับการเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทาน แต่เมื่อแยกขานี้เนื้อหาพบความแตกต่างของความสามารถในการฟังของเรื่องนกเขากับมด และเรื่องนกกระสา กับปู ส่วนเรื่องนกกระเจาบ ไม่พบความแตกต่าง

2. ความคงทนในการจำของผู้เรียนที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานต่างกัน 3 แบบ จำนวน 3 เรื่องคือ เรื่องนกเขากับมด เรื่องนกกระสา กับปู และเรื่องนกกระเจาบ พบว่าผู้เรียนที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทานและมีเสียงประกอบและผู้เรียนที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทานและมีเสียงประกอบสูงกว่า ผู้เรียนที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและมีเสียงประกอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ แต่ไม่พบความแตกต่างของผลความคงทนในการจำของการเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทานและมีเสียงประกอบกับการเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทานและมีเสียงประกอบ แต่เมื่อแยกขานี้เนื้อหาพบความแตกต่างของความคงทนในการจำของเรื่อง นกเขากับมด และเรื่องนกกระสา กับปู ส่วนเรื่องนกกระเจาบ ไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผล

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่ารูปแบบการเล่านิทานทางโทรทัศน์ต่างกัน 3 แบบ คือ การเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า และมีเสียงประกอบ การเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทาน และมีเสียงประกอบและการเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าภาพนิทาน และมีเสียงประกอบ ส่งผลให้ความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ความแตกต่างดังกล่าวพบว่า การเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทานและมีเสียงประกอบและการเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทานและมีเสียงประกอบ สูงกว่าการเรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและมีเสียงประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ แต่ไม่พบความแตกต่างของความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำของการเรียน จาการรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทานและมีเสียงประกอบ และการเล่านิทานประกอบภาพนิทานและมีเสียงประกอบ จะเห็นได้ว่าการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทานและมีเสียงประกอบ ให้ผลของความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำสูงสุดที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ นิทานจะเป็นสิ่งเร้าให้เด็กเกิดอารมณ์ มีความรู้ ความเข้าใจ และได้รับความสนุกสนานทั้งยังสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างดี ช่วยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งเกริก ยूनพันธ์ (2539 : 37) ได้กล่าวไว้ว่า การเล่านิทานแบบปากเปล่า เป็นการเล่านิทานที่ดึงดูดและสร้างความสนใจของผู้ฟังด้วยน้ำเสียง แววตา และลีลาท่าทางประกอบของผู้เล่าที่สง่าและเหมาะสมพอดี และการที่เด็กได้มองเห็น ลีลา ท่าทางอากัปกริยาที่แสดงออกของผู้เล่าซึ่งเป็นสิ่งเร้าให้เกิดการรับรู้ ในนิทานที่เล่า (ม.ล.จ้อย นันทวิชรินทร์ .2526 :1-3) แต่จากงานวิจัยของ พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข(2525: 60) ที่ได้ศึกษาพบว่า การเล่านิทานเพียงอย่างเดียว ในระยะการทดลองสัปดาห์แรก ๆ เด็กจะให้ความสนใจดี แต่ถ้าวการเล่านิทานทำติดต่อกันนาน ๆ เด็กจะให้ความสนใจในเรื่องน้อยลง

ดังนั้นผู้วิจัยได้นำการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่ามานำเสนอร่วมกับภาพนิทานและมีเสียงประกอบซึ่งจากงานวิจัยของ อรุณี เหลืองศิริ (2533 : 75-81) ที่ศึกษาพบว่า เด็กที่ฟังนิทานประกอบภาพจะช่วยให้เห็นโครงสร้างของเรื่องอย่างชัดเจน ภาพนิทานช่วยให้ความคิดที่คลุมเครือมีความชัดเจนขึ้น เพราะภาพจะทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดี และง่ายขึ้น ช่วยสร้างจินตนาการของเด็กให้เป็นไปตามเนื้อเรื่อง (ละเมียด ลิมอักษร. 2519 : 26-32) และที่สำคัญ ผู้

เรียนสามารถย้อนกลับมาทบทวนเนื้อเรื่องของนิทานได้จากภาพ สมิต (Smith . 1973 : 72) กล่าวว่าถ้าไม่มีภาพประกอบผู้ฟังต้องฟังถึง 2 ครั้งจึงจะเข้าใจเรื่องราวที่รับฟัง และทิพย์สุดา นิลสินธุ (2523 : 80-82) ได้กล่าวว่า การใช้สื่อประกอบการเล่านิทานจะช่วยให้เด็กมีความสนใจ และตั้งใจ จดจำเนื้อเรื่อง เกิดความเข้าใจคิดหาเหตุผล เป็นการส่งเสริมความสามารถในการฟังของเด็กให้สูงขึ้น และฉวีวรรณ กีนาวงศ์ (2526 : 131-132) กล่าวว่าการเล่นนิทานโดยใช้เสียงประกอบ โดยผู้เล่าจะใช้เสียงเพลงหรือเสียงดนตรีประกอบ จะช่วยให้เรื่องสนุกสนาน หรือน่าตื่นเต้นยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทานและมีเสียงประกอบ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาและช่วยส่งเสริมความสนใจ ความสามารถในการฟังของผู้เรียนให้ดีขึ้นรวมทั้งความคงทนในการจำทำให้เกิดการเชื่อมโยงประสบการณ์ทำให้จำได้เร็วและไม่ลืมง่าย (กิตติกร มีทรัพย์ และกาญจนา คำสุวรรณ. 2521 : 73)

แต่เมื่อวิเคราะห์แยกตามเนื้อหาพบความแตกต่างของความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำ ของเรื่องนกเขากับมด และ เรื่องนกกระสา กับปู ส่วนเรื่องนกกระสาไม่พบความแตกต่าง อาจเป็นเพราะการดำเนินเรื่องนกกระสาแตกต่างจากนิทานเรื่องนกเขากับมดและเรื่องนกกระสา กับปู ซึ่งพบว่าเรื่องนกกระสานั้นจะมีการดำเนินเรื่องค่อนข้าง ซับซ้อน เนื้อเรื่องยาว มีรายละเอียดปลีกย่อยมาก เมื่อเด็กฟังแล้วเกิดความสับสนทำให้เด็กไม่ค่อยสนใจ และตั้งใจฟังนิทาน จึงทำให้ไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ซึ่งสอดคล้องกับกมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528 : 239-242) กล่าวว่าเมื่อเราไม่ตั้งใจทำหรือมีใจจดจ่อต่อสิ่งนั้นและไม่ใส่ใจแล้วความจำนั้นจะเลือนหายไปได้อย่างง่ายดาย จึงมีส่งผลทำให้ความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะความต้องการและการพัฒนาการของเด็กในวัยนี้ จะชอบนิทานที่ตื่นเต้น ผจญภัย หรือเรื่องราวที่เกิดจากจินตนาการที่เกินความจริง และจะชอบนิทานที่ไม่ยาวเกินไป และเป็นเรื่องที่ทำให้ความสนุกสนาน เบิกบาน ฟังแล้วมีความสุข (รัชณี ศรีไพรวรรณ. 2516 : 37)

จากผลการศึกษาครั้งนี้ จึงสรุปได้ว่ารูปแบบการเล่านิทานจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทานและมีเสียงประกอบส่งผลต่อความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำสูงสุด นับได้ว่าการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทานและมีเสียงประกอบ จัดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนของกลุ่มทักษะภาษาไทยในด้านการฝึกทักษะการฟังที่ดีอย่างหนึ่ง รวมทั้งเนื้อหาในนิทานยังสามารถปลูกฝังคุณธรรมที่ค้ำจุนในจิตใจของเด็กได้เป็นอย่างดีด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การเรียนจากรายการโทรทัศน์เรื่องนกเขากับมด เรื่องนกกระสากับปู และเรื่องนกกระจาบ ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทาน และมีเสียงประกอบให้ผลความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำสูงสุด รองลงมา เป็น การเล่านิทานประกอบภาพนิทานและการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าตามลำดับ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มทักษะภาษาไทย ควรนำรูปแบบการเล่านิทานทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอ การเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทานไปใช้เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ และความคงทนในการจำที่ดีต่อการเรียนวิชากลุ่มทักษะภาษาไทย และเนื้อหาบทนิทานจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับความต้องการและการพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัยก็จะทำให้ได้สื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทานและมีเสียงประกอบทางโทรทัศน์ เพื่อจัดเป็นประสบการณ์ด้านส่งเสริมทักษะทางภาษาในด้านอื่น ๆ ในระดับประถมศึกษา
2. ควรมีการศึกษารูปแบบการเล่านิทานทางโทรทัศน์โดยนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มวิชาอื่น ๆ เช่น กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์, กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต, กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย, กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มประสบการณ์พิเศษ หรือตามความเหมาะสมของวิชาที่จะนำไปใช้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2528.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.
- กองวิชาการ. วารสารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์, ฉบับที่ 2 หน้า 6-7 กรุงเทพฯ : ฝ่ายสื่อการเรียนการสอน สำนักการศึกษา, 2540.
- กรรณิการ์ พวงเกษม. ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2535.
- กิติกร มีทรัพย์ และกาญจนา คำสุวรรณ. ความจำ : สำนักพิมพ์การเวก, 2521.
- เกริก ชื่นพันธ์. การเล่นกีฬา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2539.
- คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. รูปแบบรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. รายงานการสัมมนา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- คณิง กายสอน. การศึกษาผลการรับรู้ความหมายของผู้ชมรายการโทรทัศน์ที่ใช้การตัดต่อแบบต่าง ๆ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- กัตติยา เพชรชูช่วย. การศึกษาเปรียบเทียบรายการโทรทัศน์การศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- กรีน มณีโชติ. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์รูปแบบต่างกัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- จันทร์เพ็ญ สุภาพล. การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรีและนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมการช่วยเหลือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- จิตรารัตน์ เตมียกุล. การศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพในการฟังนิทานของเด็กปฐมวัยโดยใช้รูปภาพและหุ่นมือประกอบ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- จิระชัย ปัญญาฤทธิ์. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยและความคงทนของการเรียนรู้ระหว่างการเรียนโดยใช้เทปโทรทัศน์การสอนกับเทปโทรทัศน์การสอนแบบโปรแกรม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

จิระประภา บุญชนิดย์. หุ่น การทำและวิธีใช้. สำนักพิมพ์ปาณยา , 2525. 104 หน้า.

จุมพล รอดคำดี. รายการสำหรับเด็ก ในเอกสารประกอบการสัมมนาการส่งเสริมการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

_____. "ข้อคำนึงระหว่างผู้จัดรายการโทรทัศน์กับผู้ชมทางบ้าน," นิเทศสาร .6 (3) : 109-125 ; ธันวาคม 2519.

จ้อย นันทวิชรินทร์, ม.ล. "เล่านิทาน-รายการเพื่อเด็ก," ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุด. พิษณุโลก : วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม, 2526.

ฉวีวรรณ กินาวงศ์. การศึกษาเด็ก. โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2526.

ฉวีวรรณ จินดาพล. เปรียบเทียบความเข้าใจความหมายของคำนามและความคงทนในการจำ โดยการใช้รูปการเล่นทวนและปริศนาคำทายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

ชม ภูมิภาค. "โทรทัศน์กับการศึกษาตลอดชีพ," สารเทคโนโลยีทางการศึกษา. อันดับ 2. ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2515.

ชวาล แพร่ดกุล. เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2520.

ชัยพร วิชชาวุธ. มูลสารจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล. ไทยวัฒนาพานิช , 2521.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. คู่มือการเลือก การใช้และการบำรุงรักษาเครื่องมือโสตทัศนศึกษา. ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2518.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อวิจัย. ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534, 414 หน้า.

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ. ภาษาไทยสำหรับครู. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520, 124 หน้า.

ดวงพร นิมมา. การใช้สื่อมวลชนเพื่อการศึกษา. ภาควิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูลำปาง, 2535.

ดวงเดือน เทศวานิช. หลักการสอนทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร, 2530.

ถวัลย์ พรหมนรกิจ. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้และความคงทนในการจำระหว่างการเรียนจากบทเรียนโปรแกรมสื่อประสมแบบชุดการเรียนกับบทเรียนโปรแกรม สื่อประสมเทปโทรทัศน์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

ทิพย์สุดา นิลสินธุ. "ครูหาหนอยากฟังนิทาน" ,เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน. ชมรมไทย อิสราเอล, 2523.

ธิดา โมสิกรัตน์. "การฟัง," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 1 หน่วยที่ 6-11.

หน้า 323-331. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.

นางเยาว์ แข่งเพ็ญแข และคณะ. วิธีสอนกลุ่มทักษะ (การศึกษา 231). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2522.

↙ บันลือ พฤกษ์วัน. อุปเทศการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาแนวบูรณาการทางการสอน. ไทยวัฒนาพานิช, 2522.

บุญเหลือ ทองเอี่ยมและสุวรรณ นาฏ. การใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530.

บำรุง สุขพรรณ. บทบาทของสื่อมวลชนในการเผยแพร่และปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : คณะวารสารศาสตร์และสื่อมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.

ประดับ จันทร์สุขศรี. เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการครูสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของกรุงเทพมหานคร : สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ร่วมกับสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร : 2532. 54-62 หน้า. อัดสำเนา.

ปราโมทย์ เทพพลก. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีเรียนด้วยตนเองจากเทปโทรทัศน์ สไลด์เทปและการเรียนในชั้นปกติ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

ปรินิพนธ์ เกื้อหนุน. การศึกษาเปรียบเทียบการสอนอ่านด้านวิธีใช้ และไม่ใช้การฟังประกอบ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.

↙ ผออบ โปษะกฤษณะ. ลักษณะสำคัญของภาษาไทย การเขียน การอ่าน การพูด การฟัง โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี, 2521.

พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข. การศึกษารูปแบบการเล่าเรื่องที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังและ
ความทรงจำในการจำ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปรินญา
นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
อัคราณา.

พจน์ วิริยะสุนทรภาพร. การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการฟังภาษาไทยของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการฟังจากแถบบันทึกเสียงและจากการอ่าน
ของครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2530. อัคราณา

พร เจริญสุข. ความคิดเห็นของผู้ผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการนำ
เสนอ และเทคนิคการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
อัคราณา.

พินิต วัฒนโธ. การผลิตรายการโทรทัศน์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
เพชรปรางค์ อินทรพานิช. เปรียบเทียบความสามารถในการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
6 ระหว่างการสอนโดยใช้และไม่ใช้ขั้นตอนพื้นฐานอีสานประกอบการฟัง.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2533. อัคราณา.

ไพพรรณ อินทนิล. เทคนิคการเล่าเรื่อง. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2534.

ไพโรจน์ ศิรินานกุล และนิพนธ์ ศุภศรี. เทคนิคการผลิตรายการวีดิโอเทปเพื่อการศึกษา.
กรุงเทพฯ : พลพันธ์การพิมพ์, 2528.

ภาวดี สัมมาสดี. "การวิจัยสื่อมวลชนเพื่อการศึกษา," จันทร์เกษม. 117 : 36-46 ;
มีนาคม - เมษายน 2527.

เขวาลักษณ์ บุญศิริ. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการฟังภาษาอังกฤษจากการสอนโดยใช้
สไลด์เทปเสียง วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัครา
ณา.

รัชณี ศรีไพรวรรณ. "การเล่าเรื่องและเล่าเรื่อง," สื่อภาษาชุมชนภาษาไทยของครูสภา. ปีที่ 3
ฉบับที่ 3 : เมษายน 2516.

รัตนา ศิริพานิช. ความเข้าใจในการฟังและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
ที่พูดภาษาไทยกลางในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและอำเภอลำลูกเกดในจังหวัดปัตตานี.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2507.
อัคราณา.

ละเมียด ลิมอักษร. "ทำอะไรเด็กจึงจะอ่านหนังสือ," วารสารประถมศึกษา, 9 : 26-32 ;
เมษายน 2519.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์น, 2538.

ลัดดา นิลละมณี. หน่วยที่ 7. สื่อการเล่าเรื่องและเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัยศึกษา. เล่ม 1.
กรุงเทพฯ : ฝ่ายการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2527.

ลัดดา สุขปรีดี. เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2523.

วรพงศ์ ตติยะวรรณ. การผลิตรายการโทรทัศน์เรื่องจริงและหุ่นจำลอง. ปรินูณานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

วรรณเพร ภิรมย์รัตน์. "ความรู้บางประการเกี่ยวกับการอ่านออกเสียง," จุลสารการประถมศึกษา
กองการประถมศึกษา. กรมสามัญศึกษา, (22) มิถุนายน. 2522.

วรรณิ ศิริสุนทร. การวิเคราะห์หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็ก ฉบับคณะกรรมการประกวดตั้งแต่ปี
พ.ศ. 2520-2523. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
อัดสำเนา.

_____. การเล่านิทาน เอกสารคำสอนวิชา บร 620 : การเล่านิทาน กรุงเทพฯ : ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ มศว. ปทุมวัน, 2532.

วรรณิ โสมประยูร. การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, 2539.

วนิดา (นัมเสมอ) จิงประสิทธิ์. โสตทัศนศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2526.

วาสนา ชาวหา. เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กราฟิเตอร์, 2533.

วิจิตร ศรีสอ้าน. เทคนิควิทยาทางการศึกษา. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

วิภา อุตมฉันท. การผลิตสื่อโทรทัศน์และวีดิทัศน์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

วิภาวี ตูลยานนท์. โครงการจัดตั้งหน่วยเทปโทรทัศน์เคลื่อนที่เพื่อศึกษานอกโรงเรียน
สำหรับกรมการศึกษานอกโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

วิรัช ลภีรัตนกุล. วาทนิเทศและวาทศิลป์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2526.

วิไล เวียงวิระ. "เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน," นิทานสำหรับเด็ก เล่ม 2. ชมรมไทยอิสราเอล เจริญผล,
2526.

- วีรยุทธ บุญยะไวโรจน์. ความคิดเห็นของบัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ที่มีต่อสื่อเสริมในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- ศศิธร ชันดิธรรณ. พัฒนาความสามารถในการฟังและความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. การเล่านิทานเพื่อเสริมพัฒนาการทางอารมณ์แก่เด็กก่อนวัยเรียน. ประชาศึกษา, 2520.
- ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์. การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2538.
- ศ.สุกนิมิตร (นามแฝง). การเล่านิทานสำหรับเด็กประถมประถมศึกษา. ปีที่ 30 ฉบับที่ 11:28-32; มิถุนายน 2522.
- สนม ครูทเมือง. การสอนภาษาไทย. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2528. อัดสำเนา.
- สนิท สัตโยภาส. การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงธนพัฒนา, 2532.
- สิทธิชัย สุวรรณาวุธ. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้ด้วยบทเรียนเทปโทรทัศน์แบบภาพขึ้นและแบบภาพต่อเนื่อง. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม.กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2532. อัดสำเนา.
- สุกัญญา ตีระวนิช, นันทริกา คุ่มไพโรจน์. "อิทธิพลของสื่อต่อเด็กในกรุงเทพมหานคร," วารสารวิจัยทางการศึกษา. เล่มที่ 16 ฉบับที่ 2 :เมษายน-มิถุนายน 2529.
- สุขสมร ประพัฒน์ทอง. อิทธิพลของการใช้นิทานสำหรับเด็กและการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อพฤติกรรมการฝึกลักษณะของเด็กไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521. อัดสำเนา.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เทคโนโลยีและสื่อการศึกษาหน่วยที่ 6-10. กรุงเทพฯ : สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2523.
- _____. การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์และภาพทัศน์ กรุงเทพฯ :
- _____. สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530.
- _____. เอกสารการสอนชุดวิชาการผลิตรายการโทรทัศน์ หน่วยที่ 11-15. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531.

- สุดาวดี ไชยพิมล. ความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยที่ได้
ฟังการเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือและการเล่านิทานโดยแสดงบทบาทสมมติประกอบ.
 ปรียญานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
 อัดสำเนา.
- สุนันท์ ปัทมาคม. สื่อการสอน. คู่มืออาจารย์ด้านการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนา
 พานิช, 2520.
- สุนันทา จินดา. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะการฟัง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยใช้นิทาน
ที่มีแบบฝึกหัดกับแบบถามตอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปรียญานิพนธ์
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต. การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์การศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยี
 พระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2528.
- เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. การสื่อความหมายเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยี
 พระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2530.
- หทัยรัตน์ เทียนศรี. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้รายการสาระละคร โทรทัศน์ที่ใช้ละคร
เสนอสาระสำคัญด้วยวิธีการต่างกัน. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- หนูม้วน ร่มแก้ว. รายการโทรทัศน์เรื่องกาวยางและผืนภาพด้วยกาวยาง. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- อนันต์ ศรีโสภณ. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2527.
- อรุณี เหลืองหิรัญ. การศึกษาความพร้อมทางภาษาและการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการ
จัดประสบการณ์โดยใช้โครงสร้างระดับยอด. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- เอนกกุล กริเมสง. จิตวิทยาการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พินิจโลก, 2522.

Adams, Jack A. Human Memory. New York: McGraw book Company, 1967.

Amoriggi, Helen. Delores, "The Effect of Story Telling on Young Children's Sequencing
 Ability," Dersertation Abstracts International. 49 (6): 1366A-1367A; December,
 1981.

Armstrong, C. Bush School Language project Maryvale and Napperby School. Southern
 Directorate An Appraisal, December, 1960.

- Barker, John Forest. "The Effect of Listening Instruction on Listening test score"
Dissertation Abstracts International. 38 : 4565A ; February, 1978.
- Belson, W.A. "Effect of Television on the Interest and the Tuitiative of Adult Viwers in
 Greater London," British Journal of Psychology. 1959.
- Bower, G. Experiments on story understanding and recall. The Quarterly Journal of
 Experimental Psychology . 1976.
- Blank, M., Sheldon, F. "Story recall in kindergarten children: Effect of method of presentation
 on psycholinguistic performance," Child Development. 42 (1971): 299-312.
- Blankenship, T. "Is Anyone Listening ?," The Science Teacher . 13, December, 1968.
- Brown, James W., Lewis, Richard B., and Harclerod, Fred F. AV Instructional Technology
 Media and Methods Sixth Edition. Mc Graw-Hill Inc., 1983.
- Burke, Ricard C. Instructional Television. Indiana University press. Bloomington 1971.
- Dakin, Julian. "Listening Practice," The Language Labboratory and Language Learning.
 Longman, London. 1973.
- Dale, Edgar. Audio-Visual Methods in Teaching. New York: Dryden Press, 1956.
- Dixon, David, James, Johnson and Eli Saltz. "Training Disadvantaged Preschoolers on
 Various Fantasy Activities Effects on Cognitive Functioning and Impulse Control," Child
 Development .Wayne State University, 2 : 367-379; June, 1977.
- Endere, D.E. "Academic Achievement in Grade Six Science Resulting from Supplementary
 Instruction by Open Circuit Television," Dissertation Abstracts International.
 21-1960.
- Fan, Chung Teh. Item Analysis Table. Princeton, New Jersey: Educational Testing Service,
 1952.
- Feitelson, D., Kita., B., and Goldstein, Z. Effects of listening to series stories on first graders
 comprehension and use of language. Research in the Teaching of English. 20
 : 339-356; 1986.
- Florence, Williams. "An Investigation of Children's Preferences for Pictures," The
 Elementary School Journal. 25 : 119-126; October, 1924.
- Furness, Edna Lue. "Improving Reading Throught Listening," Elementary English. 34 :
 307-311; May, 1959.

- Gagne, Robert M. and Briggs. Leslie J. Principles of Instructional Design. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1974.
- Gustavsson K. "The Use of closed Circuit Television at the Sodertalje Vocational School," The Use of Closed Circuit Television in Technical Education. Council for Cultural Co-operation Straborg, 1969.
- Hand cock, Alan. Planning For ETV. 2 nd ed., London: Longmans Group Limited, 1973. 263 p.
- Hass, Kenneth B., and Packer, Harry Q., Preparation and Use of Audio-Visual Aids. 3 rd. ed., Prentice-Hall Inc., New York: 1955.
- Heinich, Robert; Molenda, Michael and Russell, James D. Instructional Media and the New Technologies of Instruction. 3 rd ed. New York : John Wiley & sons, 1989.
- Hilliard, L. Robert. Writing for Television and Radio. New York: Hastings House, Publisher, 1974.
- Holmes, Presaley D., Jr. "Student Attitude Towards Closed-Circuit Instructional Television," Audio-Visual Communication Review. 8 : 54; July-August, 1960.
- Howell, Jeremy. "The Use of Television in Agriculture Extension," Educational Television Instructional. 4 : 6-7 p; June, 1960.
- Huebener, Theodore. Audio-Visual Techniques in Teaching Foreign Languages. A Practical Hand Book. New York University Press, 1960.
- Kanner, Joseph H. Sanford, Katz. and Peter B. Goldsmith, "Evaluation of Intensive Television for Teaching Basic Electricity," Audio Visual. Commnication Review, 7 (4) : 307; May-June, 1959.
- Koenig, Allen E and Hill, Ruane, B. "The Father Vision," The University of Wisconsin Press. 1967.
- Kinder, James S. Audio. Visual Materials and Techniques. 2nd ed. New York : American Book Company, 1959.
- Lanler, F. L. Picture Help Vocaburary Development How to Teach with Picture Michigan : Informative Classroom Picture Publicher. 1951.
- Leeper, Sarah. Hammond. and others. Good School for Young Children. New York: Macmillan 1974.

- Leiland, Wichelm Strzlecki. "An Investigation to Determine the Availability and Utilization of Television in the Instructional Activities of Public School Teachers in the Status of Oregon," Dissertation Abstracts International. 33: 6796A; 1972.
- Lemler, Ford L. and Robert Leestma. Supplementary Course Materials in Audio Visual Education. Slater's Bookstore, 1961.
- Machado, Jeane M. Early Childhood Experience in Language Arts. New York: Delamar Publisher, 1980.
- Nunnally, Jum C. Test and Measurement. New York : McGraw Hill, 1959.
- Neidth, C.O "Use of Video Tape Instructional Television for Teaching Study Skill in a University Setting" AV Communication Review. 15 : 469; March, 1966.
- Penfield, D.A. and Marasulio. "Learning to Listening : An Experimental Study," Education Research. 14 : 220-224; June ,1972.
- Rajan, M.S. "Sattelite Application in Distance Education Through T.V. and Radio," Distance Education. Vol.1 Proceeding of Regional Semminar on Distance Education. Manila : Asian Development Bank, 1986.
- Tutolo, Danial J. A Cognitive Approach to Teaching Listening Language Arts. 54 : 265-267; March, 1977.
- Schwarzwalder, John C. "An Investigation of the Relative Effectiveness of Certain Specific TV. Techniques on Learning," A.V. Communication Review. 9 : A-29; 1961.
- Smith, A.James. Creative Teaching of the Language Arts in Elementary School. Boston : Ally and Bacon , Inc., 1973
- Susan, Emeline. "Cognitive and affective Results of Three methods of Presenting Stories to Third Grade Students," Dissertation Abstacts International," 40 : 3064-3066A; December, 1979.
- Valette, Rebecca M. Modern Language Performance Objectives and Individualization. New York : Harcourt, Brace & world Inc., 1972.
- Wetstone Harriect S. and Bernard Z. Friedlander. "The Effect of Live, TV and Audio Story Narration, on Primary Grade Children's Listening Comprehension, "The Journal of Education on Research. 68 : 32-35; September, 1974.

ภาคผนวก

**ตารางแสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)
ของแบบทดสอบความสามารถในการฟัง**

ตารางค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบความสามารถในการฟัง

ข้อ	เรื่อง นกเขากับมด		เรื่อง นกกระสากับปู		เรื่อง นกกระเจา	
	p	r	p	r	p	r
1	.53	.31	.56	.48	.50	.36
2	.77	.35	.44	.38	.58	.22
3	.53	.21	.53	.31	.59	.43
4	.50	.48	.23	.35	.36	.45
5	.53	.21	.71	.48	.53	.21
6	.62	.49	.59	.43	.79	.52
7	.58	.22	.68	.52	.50	.48
8	.58	.33	.61	.28	.62	.49
9	.80	.74	.50	.36	.47	.31
10	.44	.48	.64	.23	.69	.29

บทโทรทัศน์ การเล่านิทานประกอบทำทางผู้เล่า

การเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า เรื่องนกเขากับมด

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
1	FADE IN ภาพสัญลักษณ์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	FADE IN ดนตรี
2	CAPTION รายการโทรทัศน์ การเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า	ดนตรี
3	CAPTION เรื่อง	ดนตรี
4	CAPTION นกเขากับมด	ดนตรี
5	CAPTION กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	ดนตรี
6	MS ผู้เล่านิทาน - ยกมือทั้งสองข้างขึ้นทำท่า ขยายออก และทำหน้าเศร้า - ยกมือทั้งสองข้างขึ้นทำท่า ตะเกียกตะกาย	ณ ลำธารอันกว้างใหญ่แห่งหนึ่ง ได้มีมดผู้นำสงสารตัวหนึ่ง พลัดตกลงไปในน้ำ มันพยายามตะเกียกตะกายขึ้นจากน้ำ แต่ มันก็ไม่สำเร็จ เพราะน้ำในลำธารไหลแรงมาก เข้มค้ำกำลัง จะจมน้ำ/ เสี่ยงน้ำในลำธาร

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เถียงประกอบ
7	MS ผู้เล่านิทาน - เอนิ้วชี้มาแตะที่ขมับ และเกาะ 3 ที - เามือ 2 ข้าง ไปถูที่บริเวณตาไปมา	มันจึงคิดในใจว่า "โธ่เอ๊ย ! จะมีใครบ้างไหมนะที่จะมาช่วยเราได้ อือ อือ อือ ตายแน่ๆเลยเรคราวนี้"
8	MS ผู้เล่านิทาน - ยกนิ้วชี้ไปมาซ้ายๆ ทำท่า เป็นนก และหยุดก้มหน้า มองลงมาและยก นิ้วชี้ไปแตะที่ขมับ	แต่เจ้ามดน้อยยังไม่ถึงที่ตาย ขณะนั้น ได้มีนกเขาตัวหนึ่งบิน ผ่านมา มองเห็นมดอยู่ในน้ำก็เกิดความสงสาร จึงคิดหาวิธี ช่วยเจ้ามดทันที
9	MS ผู้เล่านิทาน - ทำท่าบินและทำท่าหุบแล้วไปวาง อีกที่หนึ่ง	นกเขาจึงบินไปคาบเอาใบหญ้ามาแล้วทิ้งลงไปในน้ำ เจ้ามด ได้เกาะใบหญ้าขึ้นมาได้อย่างปลอดภัย
10	MS ผู้เล่านิทาน - ยกมือไหว้ พร้อมกับชูนิ้วก้อยขึ้น	เจ้ามดดีใจมากที่รอดตายมันจึงพูดกับนกว่า"ข้าขอขอบคุณ ท่านมาก ที่ท่านได้ช่วยชีวิตของข้าไว้ในครั้งนี้ แต่ตัวข้าเป็น มดตัวกระซิบร่อย คงจะไม่สามารถหาสิ่งใดมาตอบแทน ท่านได้ข้าขอสัญญาว่า จะต้องทดแทนบุญคุณท่านให้จงได้"
11	MS ผู้เล่านิทาน - เดินไปมาซ้ายๆ - เามือแตะที่คิ้ว	และแล้วในเช้าสัปดาห์หนึ่ง ขณะที่เจ้ามดออกหาอาหารกิน อย่าง เพลิดเพลินอยู่นั่นเอง มันก็เลื้อยไปเห็นนายพราน ใจร้ายคนหนึ่ง มาเทียวล่าสัตว์อยู่ในป่า
12	MS ผู้เล่านิทาน - ทำท่าโมโห - กำมือแล้วเอามาระแทกกับฝ่ามือ อีกข้างหนึ่ง	นายพรานออกเทียวล่าสัตว์อยู่นานตั้งแต่เช้าจนบ่าย ไม่พบ สัตว์แม้แต่ตัวเดียว

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
13	MS ผู้เล่านิทาน - ทำหน้าโกรธ	นายพรานรู้สึกไม่พอใจมาก จึงคิดอยู่ในใจว่า"คอยดูนะอี ! ถ้าเจอสัตว์เมื่อไรจะล่าพวกมันให้หมดป่าเลย ฮะ ฮะ ฮะ"
14	MS ผู้เล่านิทาน - ทำท่าทางเลื้อยหน้าขึ้นไปมอง แล้วเอามือมาวางทาบที่หน้าอก	ทันใดนั้นเอง นายพรานก็เลื้อยไปเห็นเข้านกเขากำลังร้องเพลง อย่างมีความสุข โดยไม่รู้ว่าจะมีภัยมาถึงตัว / เสียงนกร้อง
15	MS ผู้เล่านิทาน - ทำท่าถือปืนและเล็งไปข้างหน้า	เมื่อนายพรานเห็นจึงยกปืนขึ้นเล็ง และจะเหินขว ไกปืน ไปที่นกเขาทันที
16	MS ผู้เล่านิทาน - ทำท่าวิ่ง	เขามองเห็นดังนั้น จึงรีบตรงไปกักที่เท้าของนายพรานทันที
17	MS ผู้เล่านิทาน - ทำหน้าเจ็บปวดและยกขา ขึ้นข้างหนึ่งและเอามือเกาที่เท้า	นายพรานส่งเสียงร้องด้วยความเจ็บปวด "โ๊ย! อะไรกัดเท้าฉันเจ็บจัง เลย พร้อมกับก้มลงเกาที่เท้า จึงทำให้เขาบินนกเขาไม่ได้นายพรานโมโหมากแต่ไม่รู้จะทำอย่างไร จึงกลับบ้านด้วยความเศร้าและเจ็บปวดอย่างมาก
18	MS ผู้เล่านิทาน - ทำท่าตกใจ - ทำท่าบิน	ด้วยเสียงร้องของนายพราน ทำให้นกเขาตกใจมากจึงรีบบินไปหลบอยู่ในพุ่มไม้ รอจนกระทั่งนายพรานไปแล้วจึงออกจากที่ซ่อน และกล่าวขอบคุณมดที่ได้ช่วยชีวิตตนไว้
19	MS ผู้เล่านิทาน - เอามือ โบกไปมา - และใช้นิ้วชี้ไปมา	มดตอบว่า "ไม่เป็นไรหรอก เพราะครั้งหนึ่งท่านก็ได้ช่วยชีวิตฉันไว้ครั้งนี้ฉันก็ควรตอบแทนบุญคุณท่านบ้าง สมดังที่ท่านได้ตั้งใจไว้

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
20	MS → Z/O ผู้เล่นิทาน - เอามือจับกัน - ยกมือโบกไปมา	สัตว์ทั้งสองก็กล่าวสรรเสริญความดีของกันและกัน และได้สัญญาว่าจะเป็นเพื่อนที่ดีต่อกันตลอดไป จากนั้นก็แยกย้ายกลับที่อยู่ของตนอย่างมีความสุข
21	CAPTION ผศ.เกษม บุญส่ง ผศ. บุญยฤทธิ์ คงคาเพชร ที่ปรึกษา	ดนตรี
22	CAPTION ภารดี ศรีประยูร ผลิตรายการ	
23	CAPTION สวัสดี	ดนตรี
24	FADE BLACK	FADE OUT

การเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า เรื่องนกกระสาจับปู

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
1	FADE IN ภาพสัญลักษณ์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน มิตร	FADE IN ดนตรี
2	CAPTION รายการโทรทัศน์ การเล่านิทานประกอบท่า ทางผู้เล่า	ดนตรี
3	CAPTION เรื่อง	ดนตรี
4	CAPTION นกกระสาจับปู	ดนตรี
5	CAPTION กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	ดนตรี
6	MS ผู้เล่านิทาน - ทำหน้าเศร้า ทำมือ ลักษณะปลาว่ายนน้ำและ ค่อยๆอ่อนแรง	พอดถึงหน้าแสง น้ำในนาเริ่มแห้งลง ฝูงปลาที่อาศัยอยู่พากัน กระเสือกกระสนคืบรนกลัวว่าจะต้องตาย

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
7	MS ผู้เล่านิทาน - ใช้นิ้วชี้เคาะที่ปลายคิ้ว เบาๆและเอามือทั้งสองไขว้ ประสานคว่ำมือไว้ที่หน้าอก	นกกระสาแก้มดำหนึ่งมองเห็นฝูงปลา ก็คิดหาวิธีที่จะจับปลา กิน จึงสร้างทำเป็นใจดีเพื่อให้ฝูงปลาหลงเชื่อโดยไม่ให้ฝูง ปลาสงสัย
8	MS ผู้เล่านิทาน - ยกนิ้วชี้ขึ้น และขยับไปมา ขึ้นลง - เอามือขวาแตะที่หน้าอก - เอานิ้วชี้ ชี้ตรงไปข้างหน้า และเอามือทั้งสองคว่ำที่ ระหว่างเอวและข้อขา ขาขาออก	มันจึงเอ่ยกับฝูงปลาว่า " นี่พวกเจ้าทั้งหลายฟังข้าข้าคิดวิธีที่จะ ช่วยพวกเจ้าได้แล้ว"ฝูงปลาถามนกกระสาว่า " ท่านจะช่วย พวกเราได้ยังไงล่ะ" นกกระสาตอบว่า " ข้าจะพาพวกเจ้าไป อยู่ที่บึงใหม่ ที่นั่นมีน้ำ และอาหารมากมาย"
9	MS ผู้เล่านิทาน - พยักหน้าเบาๆ - ทำท่าบิน	ฝูงปลาเหล่านั้นเห็นพ้องต้องกันจึงยอมให้นกกระสาคาบแล้ว พาบินไปที่บึงใหม่
10	MS ผู้เล่านิทาน - เอานิ้วชี้แตะที่ปลายคิ้ว และพยักหน้าเบาๆ	นกกระสามองฝูงปลาด้วยความดีใจ เพราะในอีกไม่ช้าก็จะ ได้ กินปลาฝูงนี้แล้ว มันจึงตรงไปคาบปลาและบินไปทันที
11	MS ผู้เล่านิทาน - พยักหน้าเบาๆ และเอา หัวแม่มือกับนิ้วชี้มาลูบที่ ริมฝีปาก พร้อมกับอ้าปาก	แต่พอกลับหลังฝูงปลา นกกระสาก็กินปลาที่คาบมาอย่าง เอร็ดอร่อย แล้วจึงบินกลับไปคาบปลาที่ละตัวๆ จนกระทั่งหมด นกกระสาพูดว่า " อ้ออ้อ! ปลาน่าโง่พวกนี้ ช่างอร่อยจริงๆ"

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
12	MS ผู้เล่านิทาน - เอนิ้วชี้เคาะที่ปลายนิ้ว เบาๆ พร้อมกับเอามือลูบ ที่ท้อง	ไม่นานนัก ปลาที่นำส่งสารในนาถ์ถูกนกกระสากินจนหมด เหลือแต่เจ้าปูแก่ตัวเดียว ดังนั้นเจ้านกกระสาใจร้ายจึงคิดจะ กินปู เพราะขณะนั้นมันหิวมาก และไม่มีอะไรจะกินเลย มันคิด อยู่ในใจว่า"จะทำยังไงดีนะ ถึงจะจับเจ้าปูแก่ตัวนี้กินให้ได้"
13	MS ผู้เล่านิทาน - พยักหน้าเบาๆ	นกกระสาพูดกับปูแก่ว่า " นี่เจ้าปูที่นำส่งสาร ข้าจะพาเข้าไป อยู่กับพวก ปลาที่บึงใหม่เอาไหมล่ะ"
14	MS ผู้เล่านิทาน - พยักหน้าและเอานิ้วหัว แม่มือกับนิ้วชี้มาไว้ที่คอ	ฝ่ายปูรู้ทันอุบายของนกกระสาจึงแก้งตอบไปว่า" เอาสิ ตก ลงเราจะยอมไปกับเจ้า แต่เวลาเจ้าพาเราบินไป เราขอเอาก้าม หนีบคอเจ้าไว้นะ เราหวาดเสียวเคียวตกลงมาจากแหงแก่เลย"
15	MS ผู้เล่านิทาน - พยักหน้าและเอานิ้วหัว แม่มือกับนิ้วชี้มาไว้ที่คอ	นกกระสาขอมตกลงให้ปูเอาก้ามหนีบคอขณะที่มันพาบินไป
16	MS ผู้เล่านิทาน - เอนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ มาไว้ที่คอพร้อมกับส่าย หน้าไปมา	เมื่อร่อนถึงพื้นดิน นกกระสาจึงบอกปูว่า " นี่เจ้าปู ปล่อยก้าม ออกจาก คอฉันได้แล้ว" แต่ปูไม่ยอมเอาก้ามออกจากคอนกกระสา กลับ หนีบแรงขึ้นๆ
17	MS ผู้เล่านิทาน - ทำท่าเอานิ้วกดไว้ที่คอ และทำหน้าเจ็บปวด	นกกระสาส่งเสียงร้องอย่างเจ็บปวด " โอ๊ย! เจ้าปูอย่าหนีบคอ ฉันสิ มันเจ็บนะ"
18	MS ผู้เล่านิทาน - ส่ายหน้าไปมา เอนิ้วหัว แม่มือและนิ้วชี้กดไปที่คอ	ปูบอกว่า " ยังไงๆ เราก็ไม่ยอมปล่อยเคียวขาดจนกว่าเจ้าจะพา เราไปบึงใหม่ เราถึงจะยอมปล่อย หรือถ้าเจ้าไม่เชื่อก็ลองดู เราจะได้หนีบคอเจ้าให้ขาดเป็นสองท่อนเลย"

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
19	MS ผู้เล่านิทาน - มือทั้งสองข้างยกขึ้นและ ทำท่าปล่อยลง	นกกระสาต้องยอมพาไปไว้ที่บึงใหม่ตามที่ปูต้องการ
20	MS ผู้เล่านิทาน - เอนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือ ออกจากคอก	เมื่อถึงบึงใหม่แล้ว ปูจึงยอมเอาก้ามออกจากคอกของนกกระสา และลงไม่อยู่ในบึงใหม่อย่างมีความสุข / เสียใจ
21	MS → Z/O ผู้เล่านิทาน - ชี้นิ้วและส่ายมือ ไปมา	และแล้วเจ้านกกระสาใจร้าย ก็ต้องอยู่เพียงลำพังตัวเดียว โดย ไม่มีใครคบเป็นเพื่อนหรือให้ความเชื่อถือนักเลย
22	CAPTION ผศ.เกษม บุญส่ง ผศ. บุญฤทธิ์ กองคำเพชร ที่ปรึกษา	ดนตรี
23	CAPTION ภารดี ศรีประยูร ผลิตรายการ	ดนตรี
24	CAPTION สวัสดี	ดนตรี
25	FADE BLACK	FADE OUT

การเล่านิทานประกอบท่าทาง เรื่องนกกระจาบ

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
1	FADE IN ภาพสัญลักษณ์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	FADE IN ดนตรี
2	CAPTION รายการโทรทัศน์ การเล่านิทาน ประกอบท่าทางผู้เล่า	ดนตรี
3	CAPTION เรื่อง	ดนตรี
4	CAPTION นกกระจาบ	ดนตรี
5	CAPTION กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	ดนตรี
6	MS ผู้เล่านิทานใช้มือ 2 ข้างค่อย ขยายออก MS ผู้เล่านิทานยกนิ้วชี้โดยตรง	ยังมีนกกระจาบฝูงหนึ่งอาศัยอยู่บนต้นไม้ที่ชายป่า ทุกวันนก กระจาบทั้งฝูงจะออกไปหากินพร้อม ๆ กันในทุ่งนาซึ่งมีข้าว ให้จิกกินได้อย่างเต็มอิ่ม / เสียงนกร้อง

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
7	MS ผู้เล่านิทาน - ใช้นิ้วชี้มาแตะที่ริมฝีปาก - ขกนิ้วชี้ตั้งตรงและเคลื่อนไหวช้าๆ - ใช้นิ้วชี้ทำท่าบินขึ้นสูงและลงต่ำ - ใช้นิ้วชี้ขยักตั้งตรง	นกกระจาบทั้งฝูงสัญญากันว่า "เมื่อเวลาลงไปกินข้าวในนาแล้วเกิดไปติดดาข่ายก็ให้บินขึ้นพร้อม ๆ กันพาดาข่ายขึ้นไปค้างไว้บนยอดไม้แล้วจึงค่อยพากันบินพร้อมกัน พวกเราก็จะรอดพ้นดาข่าย
8	MS ผู้เล่านิทาน - ทำท่าบิน	นกกระจาบทั้งฝูงก็บินออกไปหากินในนาเช่นเดิมทุก ๆ วัน โดยไม่รู้ว่านายพรานได้เอาดาข่ายมาดักไว้ที่ต้นไม้มันที่พวกมันต้องบินผ่านมา
9	MS ผู้เล่านิทาน - ใช้ฝ่ามือโบกไปมา - ใช้มือทั้ง 2 คว่ำลงและเดินไปมา พร้อมกับเอียงตัวไปทางซ้ายทางขวาสลับกัน	นกกระจาบบินมาถึงบริเวณนั้น จึงพากันติดดาข่ายทั้งหมด นกทุกตัวต่างดิ้นรนเพื่อให้หลุดพ้นจากทั้งหมด ดาข่าย ดิ้นเท่าไรก็ไม่หลุด/ เสี่ยงนกร้อง
10	MS ผู้เล่านิทาน - ขกนิ้วชี้ตั้งตรง - ใช้ฝ่ามือป้องปาก	นกกระจาบตัวหนึ่งมีสตินึกถึงคำสัญญาที่ตกลงกันได้ จึงร้องเตือนเพื่อน ๆ ว่า "นี่พวกเราทำไมทำตามสัญญาที่ตกลงกันได้ไว้ละ"
11	MS ผู้เล่านิทาน - เอามือป้องหูทำท่าฟัง - ทำท่าบินไปบินมา	นกกระจาบทั้งฝูงได้ยิน จึงพร้อมใจกันบินขึ้นไปพาเอาดาข่ายไปติดไว้บนยอดไม้ แล้วบินพร้อมกันลงมา

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
12	MS ผู้เล่านิทาน - รุมือขึ้นทำท่าบิน - รุมือขึ้นทำท่าดีใจ	เมื่อฝูงนกกระจาบเป็นอิสระก็ส่งเสียงร้องอย่างแข็งแรงแด้วยความดีใจว่า "ไฮโซ พวกเรารอดตายแล้ว" จากนั้นก็พากันบินกลับรังพร้อมกับส่งเสียงร้องกันอย่างมีความสุข / เสียงนกร้อง
13	MS ผู้เล่านิทาน - ถ่ายหน้า ทำหน้าเศร้า - ทำหน้าบึ้งและทำสะอเอว	นายพรานกลับบ้านโดยไม่ได้นกสักตัว เมียของเขาโกรธมากต่อว่านายพรานต่าง ๆ นานามากมายนายพรานโมโหมากพยายามวางตาข่ายดักนกอีกครั้ง แต่ก็ไม่สำเร็จ
14	MS ผู้เล่านิทาน - ทำท่าบินถลาและเซไปข้างๆ - เอาฝ่ามือมาถูที่ศรีษะแสดงสีหน้าเจ็บปวด - ชี้นิ้วไปข้างหน้าแสดงสีหน้าเจ็บปวด - ชี้นิ้วไปข้างหน้า	วันหนึ่งขณะที่นกกระจาบกำลังจิกกินข้าวในนาอยู่บังเอิญมีนกกระจาบตัวหนึ่งบินถลาไปชนหัวนกกระจาบอีกตัวหนึ่งเข้าเต็มแรง
15	MS ผู้เล่านิทาน - ถ่ายมือซ้าย ๆ และเอานิ้วหัว แม่ มือมาแตะที่หน้าอก แสดงสีหน้า กึ่งโกรธกึ่งตกใจ - ทำสีหน้าอ่อนโยนและทำท่าบิน	นกตัวที่ถูกชนโกรธมาก จึงคิดว่า "ทำไมมาชนหัวฉัน" นกตัวที่บินมาชนจึงพูดว่า "ขอโทษเถอะ ก็เพราะฉันเป็นนกที่แข็งแรงมาก บินมาด้วยความเร็วสูงจึงไม่ทันเห็นท่านนะซี"
16	MS ผู้เล่านิทาน - เอามือมาตบที่หน้าอกเร็ว ๆ	นกตัวที่ถูกชนโกรธมากจึงพูดว่า " ชีชะ ๆ หนอยแน่ะ! เวลาติดตาข่ายก็ฉันตัวเดียวนี้แหละที่บินได้แข็งแรงกว่าใครทั้งหมด"

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
17	MS ผู้เล่านิทาน - ยกแขนสองข้างแสดงการเบ่งกล้ามเนื้อ	นกตัวที่ชนก็บอกว่า "พิโซ่ ทำมาคุบ รูปร่างอย่างเจ้านะหรือ จะบินได้แข็งแรงกว่าเรา ฮ่า ฮ่า ฮ่า"นกที่ถูกชนจึงร้องว่า "ไม่เชื่อก็กินลองกำลังดูซิว่าใครจะแข็งแรงกว่ากันเอาไหม "
18	MS ผู้เล่านิทาน - เอามือทั้ง 2 ติโปมาอย่างรวดเร็ว	แล้วนกทั้งสองก็ไล่จับตีกันอย่างอุตลุด
19	MS ผู้เล่านิทาน - ยกมือขึ้นตี และทำท่าบิน	ทำให้เกิดการตีกันขึ้นเป็นพวก ๆ นกกระจาบตัวไหนฉลาด ไม่ชอบการทะเลาะก็บินหนีไป
20	MS ผู้เล่านิทาน - ส่ายหน้าไปมา	นกกระจาบที่เหลือก็ยังทะเลาะกันต่อ กลายเป็นการปะทะกันอย่างซุลมุนวุ่นวายโดยไม่มีฝ่ายใดยอมแพ้ ตั้งแต่นั้นมานกกระจาบฝูงนั้นก็ไม่สามารถตีกันเหมือนเช่นแต่ก่อน / เสียงนกร้อง
21	MS ผู้เล่านิทาน - ยกหัวแม่มือชูขึ้น	นายพรานยังคงเอาดาบมาดักนกอยู่เสมอๆ ไม่นานนักก็ เป็นโรคคิของนายพราน เพราะฝูงนกกระจาบมาติดดาบ ข้างฝูง เขาดีใจมาก
23	MS ผู้เล่านิทาน - ตบมือและยกนิ้วมือชูขึ้น - ทำท่าหัวเราะ	ในที่สุดนายพรานก็ทำสำเร็จ สามารถจับนกกระจาบทั้งฝูง ได้หมด นกฝูงนั้นจึงต้องตกเป็นอาหารของนายพราน นายพรานเห็นนกฝูงนั้นทะเลาะกันจึงพูดว่า "นี่เจ้านกทั้งหลาย เจ้าทำให้ข้าเสียเวลามาติดดาบตั้งหลายวัน วันนี้ข้า โรคคิแท้ๆ เพราะพวกเจ้ามัวแต่ทะเลาะกันอยู่ จึงต้องกลายเป็นอาหารของข้า

บทโทรทัศน์ การเล่านิทานประกอบภาพยนตร์

การเล่านิทานประกอบภาพยนตร์ เรื่องนกเขากับมด

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
1	FADE IN ภาพสัญลักษณ์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	FADE IN ดนตรี
2	CAPTION รายการโทรทัศน์ การเล่านิทานประกอบภาพ นิทาน	ดนตรี
3	CAPTION เรื่อง	ดนตรี
4	CAPTION นกเขากับมด	ดนตรี
5	CAPTION กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	ดนตรี
6	CU ภาพทั้งหมด PAN ภาพลำธาร CU → Z/O ภาพมดอยู่ในน้ำ	ณ ลำธารอันกว้างใหญ่แห่งหนึ่ง ได้มีมดผู้นำสงสารตัวหนึ่ง พลัดตกลง ไปในน้ำ มันพยายามตะเกียกตะกายขึ้นจากน้ำ แต่มันก็ทำไม่ สำเร็จ เพราะน้ำในลำธารไหลแรงมาก เข้มค้ำกำลังจะจมน้ำ/ เสียงน้ำ ในลำธาร

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
7	BCU ภาพมคอยู่ในลำธาร Z/O → PAN ขวา	มันจึงคิดในใจว่า "โธ่เอ๊ย ! จะมีใครบ้าง ไหมนะที่จะมาช่วยเราได้ อือ อือ อือ คายแน่ๆเลยเรคราวนี้"
8	CU ภาพทั้งหมด BCU → PAN ภาพนกเขา BCU ภาพมคอยู่ในน้ำ	แต่เข้ามคน้อยยังไม่ถึงที่ตาย ขณะนั้นได้มีนกเขาตัวหนึ่งบินผ่านมา มองเห็นมคอยู่ในน้ำก็เกิดความสงสาร จึงคิดหาวิธีช่วยเข้ามคทันที
9	CU → Z/I ภาพนกเขาคาบใบหญ้าแล้วทิ้งลงไปให้มคเกาะขึ้นมา	นกเขาจึงบินไปคาบเอาใบหญ้ามาแล้วทิ้งลงไปในน้ำ เข้ามคได้เกาะใบหญ้าขึ้นมาได้อย่างปลอดภัย
10	BCU → Z/O ภาพมค CU ตัวมค-นกเขา	เข้ามคดีใจมากที่รอดตายมันจึงพูดกับนกว่า"ข้าขอขอบคุณท่านมาก ที่ท่านได้ช่วยชีวิตของข้าไว้ในครั้งนี้ แต่ตัวข้าเป็นมคตัวกระโจยร่อย คง จะไม่สามารถหาสิ่งใดมาตอบแทนท่านได้ ข้าขอสัญญาว่า จะต้องทดแทนบุญคุณท่านให้จงได้"
11	PAN ภาพมคออกมาหาอาหารกิน CU ภาพวี BCU ภาพมค	และแล้วในเช้าสดใสวันหนึ่ง ขณะที่เข้ามคออกมาหาอาหารกินอย่างเพลิดเพลินอยู่นั่นเอง มันก็เลื้อบ ไปเห็นนายพรานใจร้ายคนหนึ่งมาเกี่ยวล่้าสัตว์อยู่ในป่า
12	CU ภาพนายพรานเกี่ยวล่้าสัตว์ CU → Z/O ภาพป่า BCU ภาพนายพราน	นายพรานออกเกี่ยวล่้าสัตว์อยู่นานตั้งแต่เช้าจนบ่าย ไม่พบสัตว์แม้แต่ตัวเดียว

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
13	BCU นายพรานโมโห CU ภาพนายพราน	นายพรานรู้สึกไม่พอใจมาก จึงคิดอยู่ในใจว่า"คอยดูนะฮั้ ! ถ้าเจอสัตว์เมื่อไรจะล่าพวกมันให้หมดป่าเลย ฮะ ฮะ ฮะ"
14	BCU ภาพนายพรานมองไปที่นกเขา PAN ภาพนกเขา BCU ภาพนกเขากำลังร้องเพลง	ทันใดนั้นเอง นายพรานก็เลื้อยไปเห็นเจ้านกเขากำลังร้องเพลงอย่างมีความสุข โดยไม่รู้ว่าจะมีภัยมาถึงตัว / เสียงนกร้อง
15	CU ภาพนายพรานเอาปืนเล็งไปที่นกเขา BCU ภาพนายพราน PAN ภาพนกเขา	เมื่อนายพรานเห็นจึงยกปืนขึ้นเล็ง และจะเหนี่ยวไกปืนไปที่นกเขาทันที
16	BCU เห็นนายพราน BCU ภาพมดตรงไปกัดเท้าของนายพราน	เขามดเห็นดังนั้น จึงรีบตรงไปกัดที่เท้าของนายพรานทันที
17	BCU → TILT DOWN ภาพนายพรานส่งเสียงร้องและหยुकเกาที่เท้า CU → Z/O ภาพนายพราน	นายพรานส่งเสียงร้องด้วยความเจ็บปวด "โ๊ย๊! อะไรกัดเท้าฉันเจ็บจัง เลย พร้อมกับก้มลงเกาที่เท้า จึงทำให้เขายิงนกเขาไม่ได้ นายพรานโมโหมากแต่ไม่รู้จะทำอย่างไรจึงกลับบ้านด้วยความเศร้าและเจ็บปวดอย่างมาก
18	PAN ภาพนกเขabinหนีด้วยความตกใจ CU ภาพนกเขabinไปหลบ CU → Z/O ภาพนกเขา	ด้วยเสียงร้องของนายพราน ทำให้นกเขตกใจมากจึงรีบบินไปหลบอยู่ในพุ่มไม้ รอจนกระทั่งนายพรานไปแล้วจึงออกจากที่ซ่อน และกล่าวขอบคุณมดที่ได้ช่วยชีวิตตนไว้

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
19	CU ภาพมดพูดกับนกเขา BCU ภาพมด CU ภาพมดกับนกเขา	มดตอบว่า "ไม่เป็นไรหรอก เพราะครั้งหนึ่งท่านก็ได้ช่วยชีวิตฉันไว้ครั้งนี้ฉันก็ควรตอบแทนบุญคุณท่านบ้าง สมดังที่ฉันได้ตั้งใจไว้
20	BCU → Z/O ภาพนกเขabinคว้าความดีใจ	สัตว์ทั้งสองก็กล่าวสรรเสริญความดีของกันและกัน และได้สัญญาว่าจะเป็นเพื่อนที่ดีต่อกันตลอดไป จากนั้นก็แยกย้ายกลับที่อยู่ของตน อย่างมีความสุข
21	CAPTION ผศ.เกษม บุญส่ง ผศ. บุญฤทธิ์ ทงคาเพชร ที่ปรึกษา	ดนตรี
22	CAPTION ภารดี ศรีประบูร ผลิตรายการ	ดนตรี
23	CAPTION สวัสดี	ดนตรี
24	FADE BLACK	FADE OUT

การเล่านิทานประกอบภาพยนตร์ เรื่องนกกระสาจับปู

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
1	FADE IN ภาพสัญลักษณ์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	FADE IN ดนตรี
2	CAPTION รายการโทรทัศน์ การเล่านิทานประกอบภาพ นิทาน	ดนตรี
3	CAPTION เรื่อง	ดนตรี
4	CAPTION นกกระสาจับปู	ดนตรี
5	CAPTION กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	ดนตรี
6	PAN ขวา ภาพฝูงปลากำลัง จะตาย เพราะน้ำในนาเริ่มแห้ง ลง CU ภาพฝูงปลา	พอถึงหน้าแล้ง น้ำในนาเริ่มแห้งลง ฝูงปลาที่อาศัยอยู่พากัน กระเสือก กระสนคิ้นร่นกลัวว่าจะต้องตาย

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
7	BCU → TILT DOWN ภาพนกกระสา BCU ภาพฝูงปลา	นกกระสาแกตัวหนึ่งมองเห็นฝูงปลา ก็คิดหาวิธีที่จะจับปลา กิน จึง สร้างทำเป็นใจดีเพื่อให้ฝูงปลาหลงเชื่อ โดยไม่ให้ฝูงปลา สงสัย
8	BCU → PAN ขวา ภาพนกกระสาพูดกับฝูงปลา BCU → TILTOWN ภาพนกกระสา	มันจึงเอ่ยกับฝูงปลาว่า " นี่พวกเจ้าทั้งหลายฟังข้าข้าคิดวิธีที่จะ ช่วยพวกเจ้าได้แล้ว"ฝูงปลาถามนกกระสาว่า " ท่านจะช่วย พวกเราได้ยังไงล่ะ" นกกระสาตอบว่า " ข้าจะพาพวกเจ้าไป อยู่ที่บึงใหม่ ที่นั่นมีน้ำและอาหารมากมาย"
9	BCU → Z/O ภาพปลา ขอมให้นกกระสาคาบไปบึงใหม่ CU ภาพนกกระสาคาบปลา	ฝูงปลาเหล่านั้นเห็นพ้องต้องกันจึงขอมให้นกกระสาคาบแล้ว พาบินไปทันที
10	CU ภาพนกกระสามองฝูงปลา BCU ฝูงปลา	นกกระสามองฝูงปลาด้วยความดีใจ เพราะในอีกไม่ช้าก็จะได้ กินปลาฝูงนี้แล้ว มันจึงตรงไปคาบปลาและบินไปทันที
11	BCU ภาพนกกระสากินปลา ตัวที่คาบมา BCU ภาพนกกระสากินปลา	แต่พอกลับหลังฝูงปลา นกกระสาก็กินปลาที่คาบมาอย่าง เอร็ดอร่อย แล้วจึงบินกลับไปคาบปลามาทีละตัวๆ จนกระทั่ง หมด นกกระสาพูดว่า " อ้ออ้อ! ปลาน่าเฝ้าพวกนี้ช่างอร่อย จริงๆ"
12	CU ภาพนกกระสา CU ภาพปู PAN ขวา ภาพนกกระสาจับปู	ไม่นานนัก ปลาที่น่าสงสารในนาที่ถูกลูกนกกระสากินจนหมด เหลือแต่เจ้าปูแกตัวเดียว ดังนั้นเจ้านกกระสาใจร้ายจึงคิดจะ กินปูเพราะขณะนั้นมันหิวมาก และไม่มีอะไรจะกินเลย มันคิด อยู่ในใจว่า"จะทำยังไงดีนะ ถึงจะจับเจ้าปูแกตัวนี้กินให้ได้"

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
13	CU → TILTDOWN ภาพนกกระสาพูดกับปูแก่ CU ภาพนกกระสา	นกกระสาพูดกับปูแก่ว่า " นี่เจ้าปูที่น่าสงสาร ข้าจะพาเจ้าไปอยู่กับพวกปลาที่บึงใหม่เอาไหมล่ะ"
14	CU ภาพปูพูดกับนกกระสา CU ภาพปู	ฝ่ายปูรู้ทันอุบายของนกกระสาจึงแก้งตอบไปว่า " เอาสิ ตกลงเราจะยอมไปกับเจ้า แต่เวลาเจ้าพาเราบินไป เราขอเอาก้ามหนีบคอเจ้าไว้นะเราหวาดเสียวเดี๋ยวตกลงมาตายแหงแก่เลย"
15	BCU → Z/O ภาพปู เอาก้ามหนีบคอนกกระสาและพาบินไป	นกกระสายอมตกลงให้ปูเอาก้ามหนีบคอขณะที่มันพาบินไป
16	CU → TILTDOWN ภาพปู ไม่ยอมเอาก้ามออกจากคอนกกระสา CU ภาพนกกระสา CU ภาพปู	เมื่อร่อนถึงพื้นดิน นกกระสาจึงบอกว่า " นี่เจ้าปู ปล่อยก้ามออกจากคอฉันได้แล้ว" แต่ปูไม่ยอมเอาก้ามออกจากคอนกกระสา กลับหนีบแรงขึ้นๆ
17	CU ภาพนกกระสา	นกกระสาส่งเสียงร้องอย่างเจ็บปวด " โอ๊ย! เจ้าปูอย่าหนีบคอฉันสิ มันเจ็บนะ"
18	BCU → TILTDOWN ภาพนกกระสาถูกปูหนีบคอ CU ภาพปู	ปูบอกว่า " ยังไงๆ เราก็ไม่ยอมปล่อยเด็ดขาดจนกว่าเจ้าจะพาเราไปบึงใหม่ เราถึงจะยอมปล่อย หรือถ้าเจ้าไม่เชื่อก็ลองดู เราจะได้หนีบคอเจ้าให้ขาดเป็นสองท่อนเลย"
19	PAN ขว ภาพนกกระสาแลดู	นกกระสาต้องยอมพาปูแก่ไปไว้ที่บึงใหม่ตามที่ปูต้องการ

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
20	CU ภาพปูเอาก้ามออกจาก คอนกระสา CU บึงใหม่ BCU ภาพปูอยู่ในบึงใหม่	เมื่อถึงบึงใหม่แล้ว ปูจึงขอมเอาก้ามออกจากคอของนกกระสา และลงไม่อยู่ในบึงใหม่อย่างมีความสุข / เสียงน้ำ
21	CU ภาพนกกระสาขึ้นอยู่ ตัวเดียว	และแล้วเจ้านกกระสาใจร้าย ก็ต้องอยู่เพียงลำพังตัวเดียว โดย ไม่มีใครคบเป็นเพื่อนหรือให้ความเชื่อถืออีกเลย
22	CAPTION ผศ.เกษม บุญส่ง ผศ. บุญชฤทธิ์ กองคาเพชร ที่ปรึกษา	ดนตรี
23	CAPTION ภารดี ศรีประยูร ผลิตรายการ	ดนตรี
24	CAPTION สวัสดี	ดนตรี
25	FADE BLACK	FADE OUT

การเล่านิทานประกอบภาพยนตร์ เรื่องนกกกระเจาบ

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
1	FADE IN ภาพสัญลักษณ์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	FADE IN ดนตรี
2	CAPTION รายการโทรทัศน์ การเล่านิทาน ประกอบภาพยนตร์	ดนตรี
3	CAPTION เรื่อง	ดนตรี
4	CAPTION นกกกระเจาบ	ดนตรี
5	CAPTION กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถม ศึกษาปีที่ 2	ดนตรี
6	PAN ขว → CUภาพ นกกกระเจาบอาศัยอยู่บนต้นไม้ BCU → Z/O ฝูงนก	ยังมีนกกกระเจาบฝูงหนึ่งอาศัยอยู่บนต้นไม้ที่ชายป่า ทุกวัน นกกกระเจาบทั้งฝูงจะออกไปหากินพร้อม ๆ กันในทุ่งนาซึ่ง มีข้าวให้จิกกินได้อย่าง เต็มอิ่ม / เสียงนกร้อง

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
7	CU ภาพนกกระจาบทั้งฝูง PAN ขว ภาพฝูงนก CU ตาข่ายบนต้นไม้	นกกระจาบทั้งฝูงสัญญากันว่า "เมื่อเวลาลงไปกินข้าวในนาแล้วเกิดไปติดตาข่ายก็ให้บินขึ้นพร้อม ๆ กันพาตาข่ายขึ้นไปค้างไว้บนยอดไม้แล้วจึงค่อยพากันบินพร้อมกันพวกเราก็จะรอดพ้นตาข่าย
8	CU ภาพนายพรานเอาตาข่ายมา คักนกกระจาบ PAN ขว ภาพฝูงนกบิน	นกกระจาบทั้งฝูงก็บินออกไปหากินในนาเช่นเดิมทุก ๆ วัน โดยไม่รู้ว่านายพรานได้เอาตาข่ายมาคักไว้ที่ต้นไม้ที่พวกมันต้องบินผ่านมา
9	CU → Z/O นกกระจาบติดตาข่ายของ นายพราน BCU ภาพฝูงนก PAN ภาพนกติดตาข่าย	นกกระจาบบินมาถึงบริเวณนั้นจึงพากันติดตาข่ายทั้งหมดนกทุกตัวต่างดิ้นรนเพื่อให้หลุดรอดจากตาข่าย แต่ดิ้นเท่าไรก็ไม่หลุด/ เสียงนกร้อง
10	BCU ภาพนกกระจาบ BCU → Z/O ภาพนกตัว เดียว	นกกระจาบตัวหนึ่งมีสติถึงคำสัญญาที่ตกลงกันไว้ได้จึงร้องเตือนเพื่อน ๆ ว่า "นี่พวกเราทำไมทำตามสัญญาที่ตกลงกันไว้ล่ะ"
11	BCU → TILT UP ภาพนกกระจาบบินเอาตาข่ายไป คักที่ยอดไม้	นกกระจาบทั้งฝูงได้บิน จึงพร้อมใจกันบินขึ้นไปพาเอาตาข่ายไปติดไว้บนยอดไม้ แล้วบินพร้อมกันลงมา
12	BCU ภาพฝูงนกกระจาบ BCU → Z/O ภาพฝูง นกกระจาบ	เมื่อฝูงนกกระจาบเป็นอิสระก็ส่งเสียงร้องอย่างแข็งแรงด้วยความดีใจว่า "ไชโย พวกเรารอดตายแล้ว" จากนั้นก็พากันบินกลับรังพร้อมกับส่งเสียงร้องกันอย่างมีความสุข / เสียงนกร้อง

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
13	CU ภาพนายพรานเอาดาบเข้ามา ดักนก BCU ภาพนายพราน	นายพรานกลับบ้านโดยไม่ได้นกสักตัว เมียของเขาโกรธ มาก ต่อบ้านนายพรานต่าง ๆ นานามากมายนายพรานโมโห มากพยายามวางดาบดักนกอีกครั้ง แต่ก็ไม่สำเร็จ
14	CU → Z/O ภาพนกกระจาบ บินไปชนหัวนกกระจาบ	วันหนึ่งขณะที่นกกระจาบกำลังจิกกินข้าวในนาอยู่บังเอิญ มีนกกระจาบตัวหนึ่งบินถลาไปชนหัวนกกระจาบอีกตัว หนึ่งเข้าเต็มแรง
15	PAN ขวาท → CU ภาพนกสอง ตัวต่อกัน	นกตัวที่ถูกชนโกรธมาก จึงทวาดว่า "ทำไมมาชนหัวฉัน" นกตัวที่บินมาชนจึงพูดว่า "ขอโทษเถอะ ก็เพราะฉันเป็น นกที่แข็งแรงมากบินมาด้วยความเร็วสูงจึงไม่ทันเห็นท่าน นะจ๊ะ"
16	BCU ภาพนกกระจาบตัวถูกชน	นกตัวที่ถูกชนโกรธมากจึงพูดว่า " ชีชะ ๆ หนอยแน่ะ! เวลาติดตามข้าก็ฉันทัวเดียวนี้แหละที่บินได้แข็งแรงกว่า" ใครทั้งหมด
17	ภาพนกตัวที่ชน	นกตัวที่ชนก็ย้อนว่า "พิไร ทำมาคุบ รูปร่างอย่างเจ้านะหรือ จะบินได้แข็งแรงกว่าเรา ฮ่า ฮ่า ฮ่า"นกที่ถูกชนจึงร้องว่า " ไม่เชื่อก็มาลองกำลังดูซิว่าใครจะแข็งแรงกว่ากันเอาไหม "
18	CU ภาพนกกระจาบสองตัว ทะเลาะกัน	แล้วนกทั้งสองก็ไล่จิกตีกันอย่างอูตอูต
19	PAN ขวาท ภาพนกกระจาบ	นกตัวอื่นๆ ที่ชอบขำงาไหนก็เข้าช่วยขำงานั้นดี ทำให้เกิด

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
20	ทะเลาะกัน PAN ขวาท Z/O ภาพนกกระจาบ ทั้งฝูงทะเลาะกัน	การตีกันขึ้นเป็นพวก ๆ นกกระจาบตัวไหนฉลาด ไม่ชอบ การทะเลาะก็บินหนีไป นกกระจาบที่เหลือก็ยังทะเลาะกันต่อ กลายเป็นการปะทะ กันอย่างรุนแรงจนว้ายโดยไม่มีฝ่ายใดยอมแพ้ ตั้งแต่นั้นมา นกกระจาบฝูงนั้นก็ไม่สามารถตีกันเหมือนเช่นแต่ก่อน / เสียงนกร้อง
21	CU ภาพนายพรานเอกดาเข้าม ดัก	นายพรานยังคงเอาดาเข้ามดักนกอยู่เสมอๆ ไม่นานนักก็ เป็นโชคคิของนายพราน เพราะฝูงนกกระจาบมาติดดาเข้า ทั้งฝูง เขาดีใจมาก
22	BCU ภาพนกกระจาบโต้เถียงกัน BCU ภาพฝูงนกกระจาบ PAN ภาพนกกระจาบคู่	นกกระจาบต่างเถียงกันว่า "ใครแข็งแรงก็บิน ไปซิแต่ฉัน ไม่บินหรอก เพราะฉันแรงน้อยกว่าบินไม่ไหว" บางตัวก็ว่า " แหมเราเอาหัวคันดาเข้าจนคอจะหักตายอยู่แล้ว เธอช่วย กันบินบ้างซิ" ต่างก็เถียงกันไปมา โดยไม่มีตัวใดยอมบิน / เสียงนกร้อง
23	PAN ภาพนกกระจาบทั้งฝูงติดดา เข้า BCU → Z/O ฝูงนกที่ถูกจับ ในดาเข้า CU นายพรานเอกฝูงนกที่ถูกจับ เดินกลับบ้าน	ในที่สุดนายพรานก็ทำสำเร็จ สามารถจับนกกระจาบทั้งฝูง ได้หมด นกฝูงนั้นจึงต้องตกเป็นอาหารของนายพราน นายพรานเห็นนกฝูงนั้นทะเลาะกันจึงพูดว่า "นี่เข้านกทั้ง หลาย เข้าทำให้ข้าเสียเวลามาติดดาเข้าตั้งหลายวัน วันนี้ข้า โชคดีแท้ๆ เพราะพวกเจ้ามัวแต่ทะเลาะกันอยู่ จึงต้องกลาย เป็นอาหารของข้า
24	CU ฝูงนกกระจาบตีกัน	ทั้งหมดนี้ก็เพราะนกกระจาบฝูงนี้ขาดความสามัคคีกัน

บทโทรทัศน์ การเล่านิทานประกอบทำทางผู้เล่าและภาพนิทาน

การเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทาน เรื่องนกเขากับมด

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
1	FADE IN ภาพสัญลักษณ์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	FADE IN ดนตรี
2	CAPTION รายการโทรทัศน์ การเล่านิทานประกอบท่าทางผู้ เล่าและภาพนิทาน	ดนตรี
3	CAPTION เรื่อง	ดนตรี
4	CAPTION นกเขากับมด	ดนตรี
5	CAPTION กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	ดนตรี
6	MS ผู้เล่านิทาน - ยกมือทั้งสองข้างขึ้นทำท่า ขยายออก และทำหน้าเศร้า - ยกมือทั้งสองข้างขึ้นทำท่า ตะเกียกตะกาย	ณ ลำธารอันกว้างใหญ่แห่งหนึ่ง ได้มีมดผู้นำสงสารตัวหนึ่ง พลัดตกลงไปในน้ำ มันพยายามตะเกียกตะกายขึ้นจากน้ำ แต่มันก็ทำไม่สำเร็จ เพราะน้ำในลำธารไหลแรงมาก เข้มค กำลังจะจมน้ำ/ เสียงน้ำในลำธาร

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
7	BCU ภาพมดอยู่ในลำธาร Z/O → PAN ขว	มันจึงคิดในใจว่า "โธ่เอ๊ย ! จะมีใครบ้าง ไหมนะที่จะมาช่วยเรา ได้ฮือ ฮือ ฮือ คายแน่ๆเลยเราคราวนี้"
8	MS ผู้เล่านิทาน - ขกนิ้วชี้ขึ้นไปมาช้าๆ ทำท่า เป็นนกและหยุดก้มหน้ามองลง มาและขกนิ้วชี้ไปแตะที่ขมับ	แต่เจ้ามดน้อยยังไม่ถึงที่ตาย ขณะนั้นได้มีนกเขาตัวหนึ่งบิน ผ่านมามองเห็นมดอยู่ในน้ำก็เกิดความสงสาร จึงคิดหาวิธีช่วย เจ้ามดทันที
9	CU → Z/I ภาพนกเขาคาบใบหญ้าแล้วทิ้ง ลงไปให้มดเกาะขึ้นมา	นกเขาจึงบินไปคาบเอาใบหญ้ามาแล้วทิ้งลงไปให้น้ำ เจ้ามด ได้เกาะใบหญ้าขึ้นมาได้อย่างปลอดภัย
10	MS ผู้เล่านิทาน - ขกมือไหว้ พร้อมกับขกนิ้วก้อย ขึ้น	เจ้ามดดีใจมากที่รอดตายมันจึงพูดกับนกว่า"ข้าขอขอบคุณ ท่านมาก ที่ท่านได้ช่วยชีวิตของข้าไว้ในครั้งนี้ แต่ตัวข้าเป็น มดตัวกระซิบร่อย คงจะไม่สามารถหาสิ่งใดมาตอบแทนท่าน ได้ข้าขอสัญญาว่า จะต้องทดแทนบุญคุณท่านให้จงได้"
11	PAN ภาพมดออกมาหาอาหาร กิน CU ภาพวีว BCU ภาพมด	และแล้วในเช้าสดใสวันหนึ่ง ขณะที่เจ้ามดออกมาหาอาหารกิน อย่างเพลิดเพลินอยู่นั่นเอง มันก็เลื้อบ ไปเห็นนายพราน ใจร้ายคนหนึ่งมาถือขวาสัตว์อยู่ในป่า
12	MS ผู้เล่านิทาน - ทำท่าโมโห - กำมือแล้วเอามาระแทกกับฝ่า มืออีกข้างหนึ่ง	นายพรานออกถือขวาสัตว์อยู่นานตั้งแต่เช้าจนบ่าย ไม่พบ สัตว์แม้แต่ตัวเดียว

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
13	BCU นายพรานโมโห CU ภาพนายพราน	นายพรานรู้สึกไม่พอใจมาก จึงคิดอยู่ในใจว่า"คอยดูนะฮั้ ! ถ้าเจอสัตว์เมื่อไรจะล่าพวกมันให้หมดป่าเลย ฮะ ฮะ ฮะ"
14	MS ผู้เล่านิทาน - ทำท่าทางเลื้อยหน้าขึ้นไป มองแล้วเอามือมาวางทาบที่หน้าอก	ทันใดนั้นเอง นายพรานก็เลื้อยไปเห็นเจ้านกเขากำลังร้องเพลงอย่างมีความสุข โดยไม่รู้ว่าจะมีภัยมาถึงตัว / เสียงนกร้อง
15	CU ภาพนายพรานเอาปืนเล็งไปที่นกเขา BCU ภาพนายพราน PAN ภาพนกเขา	เมื่อนายพรานเห็นจึงยกปืนขึ้นเล็ง และจะเหยี่ยวไกปืนไปที่นกเขาทันที
16	MS ผู้เล่านิทาน - ทำท่าวิ่ง	เขามุดเห็นดังนั้น จึงรีบตรงไปกีดที่เท้าของนายพรานทันที
17	BCU → TILT DOWN ภาพนายพรานส่งเสียงร้องและหยุดเกาที่เท้า CU → Z/O ภาพนายพราน	นายพรานส่งเสียงร้องด้วยความเจ็บปวด "โอย! อะไรกีดเท้าฉันเจ็บจัง เลย พร้อมกับก้มลงเกาที่เท้า จึงทำให้เขาบินนกเขาไม่ได้ นายพรานโมโหมากแต่ไม่รู้จะทำอย่างไร จึงกลับบ้านด้วยความเศร้าและเจ็บปวดอย่างมาก
18	MS ผู้เล่านิทาน - ทำท่าตกใจ - ทำท่าบิน	ด้วยเสียงร้องของนายพราน ทำให้นกเขตกใจมากจึงรีบบินไปหลบอยู่ในพุ่มไม้ รอจนกระทั่งนายพรานไปแล้วจึงออกจากที่ซ่อน และกล่าวขอบคุณมดที่ได้ช่วยชีวิตตนไว้

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
19	CU ภาพมดพูดกับนกเขา BCU ภาพมด CU ภาพมดกับนกเขา	มดตอบว่า "ไม่เป็นไรหรอก เพราะครั้งหนึ่งท่านก็ได้ช่วยชีวิตฉันไว้ครั้งนี้ฉันก็ควรตอบแทนบุญคุณท่านบ้าง สมดังที่ฉันได้ตั้งใจไว้
20	MS → Z/O ผู้เล่านิทาน - เอามือจับกัน - ยกมือโบกไปมา	สัตว์ทั้งสองก็กล่าวสรรเสริญความดีของกันและกัน และได้สัญญาว่าจะเป็นเพื่อนที่ดีต่อกันตลอดไป จากนั้นก็แยกย้ายกลับที่อยู่ของตนอย่างมีความสุข
21	CAPTION ผศ.เกษม บุญส่ง ผศ. บุญฤทธิ์ กองกาเพชร ที่ปรึกษา	ดนตรี
22	CAPTION ภารดี ศรีประยูร ผลิตรายการ	ดนตรี
23	CAPTION สวัสดี	ดนตรี
24	FADE BLACK	FADE OUT

การเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทาน เรื่องนกกระสาจับปู

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
1	FADE IN ภาพสัญลักษณ์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน มิตร	FADE IN ดนตรี
2	CAPTION รายการโทรทัศน์ การเล่านิทานประกอบท่าทาง ผู้เล่าและภาพนิทาน	ดนตรี
3	CAPTION เรื่อง	ดนตรี
4	CAPTION นกกระสาจับปู	ดนตรี
5	CAPTION กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	ดนตรี
6	MS ผู้เล่านิทาน - ทำหน้าเศร้า ทำมือลักษณะ ปลาว่ายน้ำ และค่อยๆอ่อน แรง	พอถึงหน้าแล้ง น้ำในนาเริ่มแห้งลง ฝูงปลาที่อาศัยอยู่พากัน กระเสือก กระสนคืบรนกลัวว่าจะต้องตาย

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
7	BCU → TILT DOWN ภาพนกกระสา BCU ฝูงปลา	นกกระสาแกตัวหนึ่งมองเห็นฝูงปลา ก็คิดหาวิธีที่จะจับปลา กิน จึงสร้างทำเป็นใจดีเพื่อให้ฝูงปลาหลงเชื่อ โดยไม่ให้ฝูง ปลาสงสัย
8	MS ผู้เล่านิทาน - ยกนิ้วชี้ขึ้น และขยับไปมา ขึ้นลง - เอามือขวามแตะที่หน้าอก - เอานิ้วชี้ตรงไปข้างหน้า และเอามือทั้งสองคว่ำที่ ระหว่างเอวและข้อขา ขยาย ออก	มันจึงเอ่ยกับฝูงปลาว่า " นี่พวกเจ้าทั้งหลายฟังข้าข้าคิดวิธีที่จะ ช่วยพวกเจ้าได้แล้ว" ฝูงปลาถามนกกระสาว่า " ท่านจะช่วย พวกเราได้อย่างไรล่ะ" นกกระสาตอบว่า " ข้าจะพาพวกเจ้าไปอยู่ที่บึงใหม่ ที่นั่นมีน้ำ และอาหารมากมาย"
9	BCU → Z/O ภาพปลาขอม ให้นกกระสาคาบไปบึงใหม่ CU ภาพนกกระสาคาบปลา	ฝูงปลาเหล่านั้นเห็นพ้องต้องกันจึงยอมให้นกกระสาคาบแล้ว พาบินไปทันที
10	MS ผู้เล่านิทาน - เอานิ้วชี้แตะที่ปลายคาง และพยักหน้าเบาๆ	นกกระสามองฝูงปลาด้วยความดีใจ เพราะในอีกไม่ช้าก็จะได้ กินปลาฝูงนี้แล้ว มันจึงตรงไปคาบปลาและบินไปทันที
11	BCU ภาพนกกระสากินปลา ตัวที่คาบมา BCU ภาพนกกระสากินปลา	แต่พอกลับหลังฝูงปลา นกกระสาก็กินปลาที่คาบมาอย่าง เอร็ดอร่อย แล้วจึงบินกลับไปคาบปลาที่ละตัวๆ จนกระทั่ง หมด นกกระสาพูดว่า " อ้ออ้อ! ปลาน่าโง่พวกนี้ช่างอร่อย จริงๆ"

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
12	MS ผู้เล่านิทาน - เอนี่วีซีเคาะที่ปลายคิ้วเบาๆ พร้อมกับเอามือลูบที่ท้อง	ไม่นานนัก ปลาที่น่าสงสารในนาถ์ถูกนกกระสากินจนหมด เหลือแต่เจ้าปูแก่ๆตัวเดียว ดังนั้นเจ้านกจนหมด เหลือแต่เจ้าปูแก่ๆตัวเดียว ดังนั้นเจ้านกกระสาใจร้ายจึงคิดจะกินปู เพราะขณะนี้มันหิวมาก และไม่มีอะไรจะกินเลย มันคิดอยู่ในใจว่า"จะทำยังไงดีนะ ถึงจะจับเจ้าปูแก่ๆตัวนี้กินให้ได้"
13	CU → TILT DOWN ภาพนกกระสาพูดกับปูแก่ CU ภาพนกกระสา	นกกระสาพูดกับปูแก่ว่า " นี่เจ้าปูที่น่าสงสาร ข้าจะพาเจ้าไปอยู่กับพวกปลาที่บึงใหม่เอาไหมล่ะ"
14	MS ผู้เล่านิทาน - พยักหน้าและเอนีหัวห่ม มือกับนิ้วชี้มาไว้ที่คอ	ฝ่ายปูรู้ทันอุบายของนกกระสาจึงแก้งตอบไปว่า" เอาสิ ตกลงเราจะยอมไปกับเจ้า แต่เวลาเจ้าพาเราบินไปเราขอเอาก้ามหนีบคอเจ้าไว้นะเราหวาดเสียวเดี๋ยวตกลงมาตายแห้งแก่เลย"
15	BCU → Z/O ภาพปูเอา ก้ามหนีบคอนนกกระสาและ พาบินไป	นกกระสาขอมตกลงให้ปูเอาก้ามหนีบคอขณะที่มันพาบินไป
16	MS ผู้เล่านิทาน - เอนีหัวห่มมือกับนิ้วชี้มา ไว้ที่คอพร้อมกับส่ายหน้าไป มา	เมื่อร่อนถึงพื้นดิน นกกระสาจึงบอกว่า " นี่เจ้าปู ปล่อยก้ามออกจากคอฉันได้แล้ว" แต่ปูไม่ยอมเอาก้ามออกจากคอนกกระสา กลับหนีบแรงขึ้นๆ
17	MS ผู้เล่านิทาน - ทำท่าเอนีหัวกดไว้ที่คอและ ทำหน้าเจ็บปวด	นกกระสาส่งเสียงร้องอย่างเจ็บปวด " โอ๊ย! เจ้าปูอย่าหนีบคอตันสิ มันเจ็บนะ"

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
18	BCU → TILTDOWN ภาพนกกระสาถูกปูหนีบคอ CU ภาพปู	ปูบอกว่า " ยังไงๆ เราก็ไม่ยอมปล่อยเด็ดขาดจนกว่าเจ้าจะพาเราไปบึงใหม่ เราถึงจะยอมปล่อย หรือถ้าเจ้าไม่เชื่อก็ลองดู เราจะได้หนีบคอเจ้าให้ขาดเป็นสองท่อนเลย"
19	MS ผู้เล่านิทาน - มือทั้งสองข้างยกขึ้นและทำท่าปล่อยลง	นกกระสาต้องยอมพาปูแกลไปไว้ที่บึงใหม่ตามที่ปูต้องการ
20	CU ภาพปูเอาก้ามออกจากคอนกกระสา CU บึงใหม่	เมื่อถึงบึงใหม่แล้ว ปูจึงยอมเอาก้ามออกจากคอกของนกกระสา และลงไม่อยู่ในบึงใหม่อย่างมีความสุข / เสียงน้ำ
21	MS → Z/O ผู้เล่านิทาน - ชี้นิ้วและส่ายมือไปมา	และแล้วเจ้านกกระสาใจร้าย ก็ต้องอยู่เพียงลำพังตัวเดียว โดยไม่มีใครคบเป็นเพื่อนหรือให้ความเชื่อถือนอีกเลย
22	CAPTION ผศ.เกษม บุญส่ง ผศ. บุญฤทธิ์ คงคาเพชร ที่ปรึกษา	ดนตรี
23	CAPTION ภารดี ศรีประยูร ผลิตรายการ	ดนตรี
24	CAPTION สวัสดิ์	ดนตรี
25	FADE BLACK	FADE OUT

การเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพนิทาน เรื่องนกกกระเจาบ

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
1	FADE IN ภาพสัญลักษณ์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	FADE IN ดนตรี
2	CAPTION รายการโทรทัศน์ การเล่านิทาน ประกอบท่าทางผู้เล่าและภาพ นิทาน	ดนตรี
3	CAPTION เรื่อง	ดนตรี
4	CAPTION นกกกระเจาบ	ดนตรี
5	CAPTION กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	ดนตรี
6	MS ผู้เล่านิทานใช้มือ 2 ข้างค่อย ขยายออก MS ผู้เล่านิทานยกนิ้วชี้ตั้งตรง	ยังมีนกกกระเจาบฝูงหนึ่งอาศัยอยู่บนต้นไม้ที่ชายป่า ทุกวันนกกินได้ กระเจาบทั้งฝูงจะออกไปหากินพร้อม ๆ กันในทุ่งนาซึ่งมีข้าวให้จิก อย่างเต็มอิ่ม / เสียงนกร้อง

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
7	CU ภาพนกกระจาบทั้งฝูง PAN ขวา ภาพฝูงนก CU ตาข่ายบนต้นไม้	นกกระจาบทั้งฝูงสัญญากันว่า "เมื่อเวลาลงไปกินข้าวในนาแล้ว เกิดไปติดตาข่ายก็ให้บินขึ้นพร้อม ๆ กันพาตาข่ายขึ้นไปข้างไไว้บน ยอดไม้แล้วจึงค่อยพากันบินพร้อมกัน พวกเราก็จะรอดพ้นตาข่าย
8	MS ผู้เล่านิทาน - ทำท่าบิน	นกกระจาบทั้งฝูงก็บินออกไปหากินในนาเช่นเดิมทุก ๆ วัน โดยไม่ รู้ว่านายพรานได้อาตาข่ายมาดักไว้ที่ต้นไม้ที่พวกมันต้องบินผ่าน มา
9	CU → Z/O นกกระจาบ ติดตาข่ายของนายพราน PAN ภาพนกติดตาข่าย BCU ภาพฝูงนก	นกกระจาบบินมาถึงบริเวณนั้นจึงพากันติดตาข่ายทั้งหมด นกทุก ตัวต่างดิ้นรนเพื่อให้หลุดรอดจากตาข่าย แต่ดิ้นเท่าไรก็ไม่หลุด/ เสียงนกร้อง
10	MS ผู้เล่านิทาน - ยกนิ้วชี้ตั้งตรง - ใช้ฝ่ามือป้องปาก	นกกระจาบตัวหนึ่งมีสตินึกถึงคำสัญญาที่ตกลงกันไว้ได้ จึงร้อง เตือนเพื่อนๆ ว่า "นี่พวกเราทำไมไม่ทำตามสัญญาที่ตกลงกันไว้ล่ะ"
11	BCU → TILT UP ภาพนกกระจาบบินเอาตาข่าย ไปติดที่ยอดไม้	นกกระจาบทั้งฝูงได้บิน จึงพร้อมใจกันบินขึ้นไปพาเอาตาข่ายไปติด ไไว้บนยอดไม้ แล้วบินพร้อมกันลงมา
12	MS ผู้เล่านิทาน - หมือขึ้นทำท่าบิน - หมือขึ้นทำท่าดีใจ	เมื่อฝูงนกกระจาบเป็นอิสระก็ส่งเสียงร้องอย่างแข็งแรงด้วยความดีใจ ว่า "โฮโฮ พวกเรารอดตายแล้ว" จากนั้นก็พากันบินกลับรังพร้อม กับส่งเสียงร้องกันอย่างมีความสุข / เสียงนกร้อง
13	CU ภาพนายพรานเอาตาข่ายมา ดักนก BCU ภาพนายพราน	นายพรานกลับบ้านโดยไม่ได้นึกกลัวตัว เมียของเขาโกรธมาก ต่อว่า นายพรานต่าง ๆ นานามากมายนายพรานโมโหมากพยายามวางตา ข่ายดักนกอีกครั้ง แต่ก็ไม่สำเร็จ

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
14	MS ผู้เล่านิทาน - ทำท่าบินถลาและเซไปข้างๆ - เอาฝ่ามือมาถูที่ศีรษะแสดงลี หน้าเจ็บปวด - ชี้นิ้วไปข้างหน้า	วันหนึ่งขณะที่นกกระจาบกำลังจิกกินข้าวในนาอยู่บังเอิญมีนก กระจาบตัวหนึ่งบินถลาไปชนหัวนกกระจาบอีกตัวหนึ่งเข้าเต็มแรง
15	PAN ขว —> CU ภาพนกสอง ตัวต่อว่ากัน	นกตัวที่ถูกชนโกรธมาก จึงตวาดว่า "ทำไมมาชนหัวฉัน" นกตัวที่ บินมาชนจึงพูดว่า "ขอโทษเถอะ ก็เพราะฉันเป็นนกที่แข็งแรงมาก บินมาด้วยความเร็วสูงจึงไม่ทันเห็นท่านนะซี"
16	BCU ภาพนกกระจาบถูกชน	นกตัวที่ถูกชนโกรธมากจึงพูดว่า "ชิชะ ๆ หนอยแน่ะ! เวลาติดตา ข้าพเจ้าฉันตัวเดียวนี้แหละที่บินได้แข็งแรงกว่าใครทั้งหมด"
17	MS ผู้เล่านิทาน - ขกแขนสองข้างแสดงการเบ่ง กล้ามเนื้อ	นกตัวที่ชนก็ย้อนว่า "พิไร ทำมาคุย ปร่าอย่างเจ้านะหรือ จะบิน ได้แข็งแรงกว่าเรา ฮ่า ฮ่า ฮ่า" นกที่ถูกชนจึงร้องว่า "ไม่เชื่อก็กี่มาลอง กำลังดูซิว่าใครจะแข็งแรงกว่ากันเอาไหม "
18	CU ภาพนกกระจาบสองตัว ทะเลาะกัน	แล้วนกทั้งสองก็ไล่จิกตีกันอย่างดุเดือด
19	MS ผู้เล่านิทาน - ขกมือขึ้นดี - ทำท่าบิน	นกตัวอื่นๆ ที่ชอบขังไหนก็เข้าช่วยข้างนั้นดี ทำให้เกิดการตีกันขึ้น เป็นพวก ๆ นกกระจาบตัวไหนฉลาด ไม่ชอบการทะเลาะก็บินหนี ไป
20	PAN ขว —> Z/O ภาพนก กระจาบทั้งฝูงทะเลาะกัน	นกกระจาบที่เหลือก็ยังทะเลาะกันต่อ กลายเป็นการปะทะกันอย่างก ลุลมุนวุ่นวายโดยไม่มีฝ่ายใดยอมแพ้ ตั้งแต่นั้นมานกกระจาบฝูงนั้น ไม่สามัคคีกันเหมือนเช่นแต่ก่อน / เสียงนกร้อง

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย / เสียงประกอบ
21	CU ภาพนายพรานเอาดาข่ามา ดัก	นายพรานยังคงเอาดาข่ามาดักนกอยู่เสมอๆ ไม่นานนักก็เป็นโชคดี ของนายพราน เพราะฝูงนกกระจาบมาติดดาข่าทั้งฝูง เขาดีใจมาก
22	MS ผู้เล่านิทาน - ทำท่าหมดแรง - ทำท่าช็อคไปมาพร้อมกับเอา มือดันไปข้างหน้า	นกกระจาบต่างเถียงกันว่า "ใครแข็งแรงก็บินไปจับแต่ฉันไม่บินตา หรือ" เพราะฉันแรงน้อยบินไม่ไหว" บางตัวก็ว่า "แหมเราเอาหัวดัน ข่าจนคอจะหักตายอยู่แล้ว เธอช่วยกันบินบ้างซิ" ต่างก็เถียงกันไป มา โดยไม่มีตัวใดยอมบิน / เสียงนกร้อง
23	PAN นกกระจาบทั้งฝูงติดดาข่า BCU → Z/O ฝูงนกที่ถูกจับ ในตาข่า CU นายพรานเอาฝูงนกที่ถูกจับ เดินกลับบ้าน	ในที่สุดนายพรานก็ทำสำเร็จ สามารถจับนกกระจาบทั้งฝูงได้หมด นกฝูงนั้นจึงต้องตกเป็นอาหารของนายพราน นายพรานเห็นนกฝูง นั้นทะเลาะกันจึงพูดว่า "นี่เข้านกทั้งหลาย เจ้าทำให้ข้าเสียเวลามา ดักดาข่าตั้งหลายวัน วันนี้ข้าโชคดีแท้ๆ เพราะพวกเจ้ามัวแต่ ทะเลาะกันอยู่ จึงต้องกลายเป็นอาหารของข้า
24	MS → Z/O ผู้เล่านิทาน	ทั้งหมดนี้ก็เพราะนกกระจาบฝูงนี้ขาดความสามัคคีกัน
25	CAPTION ผศ.เกษม บุญส่ง ผศ. บุญฤทธิ์ คงคาเพชร ที่ปรึกษา	ดนตรี
26	CAPTION ภาณี ศรีประบุร ผลิตรายการ	ดนตรี
27	CAPTION สวัสดิ์	ดนตรี
28	FADE BLACK	FADE OUT

แบบทดสอบความสามารถในการฟัง

แบบทดสอบความสามารถในการฟังนิทาน

เรื่อง นกเขากับมด

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

ตัวอย่าง (0) ข้อใดเป็นลักษณะของเจ้าคำ

ก. มีตาโต

ข. มีหูสีดำ

ค. มีขาสีดำ

ข้อ

1. คำว่า ตะเกียกตะกาย เป็นการกระทำอย่างไร

ก. พยายามทำทุกทาง

ข. ทำอย่างรีบเร่ง

ค. ทำอย่างระมัดระวัง

2. คำว่า กระซิบร่ำ มีความหมายตรงกับข้อใด

ก. เล็ก

ข. ผอม

ค. อ้วน

3. “ขอบคุณะฮี้! เจอสัตว์จะล่าให้หมดป่าเลย” ผู้พูดมีความรู้สึกอย่างไร

ก. โกรธ

ข. ดีใจ

ค. เสียใจ

4. เหตุการณ์ใดน่าจะเกิดขึ้นเป็นอันดับที่สอง

ก. นกเขากินผ่านมามาเห็นมด

ข. มดพลัดตกลงไปในน้ำ

ค. มดเกาะใบหญ้า

5. เหตุการณ์ในนิทานเรื่องนี้เกิดขึ้นที่ใด

ก. หุ่นา

ข. ในป่า

ค. ในสวน

6. ข้อความใดแสดงถึง ความเจ็บปวด

ก. ขอบคุณะฮี้ จะล่าสัตว์ให้หมดป่าเลย

ข. ฮือ ฮือ ฮือ จะมีใครช่วยฉันบ้าง

ค. โอ๊ย! อะไรกัดเท้าฉัน

7. อะไรเป็นสาเหตุให้นกเขากินไปหลบในพุ่มไม้

ก. เสียงร้องของมด

ข. เสียงร้องของนายพราน

ค. เสียงร้องของตัวเอง

8. การเคลื่อนไหวของนกเขาเปรียบได้กับสิ่งใด

ก. เรือ

ข. รถยนต์

ค. เครื่องบิน

9. เหตุการณ์ใดน่าจะเกิดขึ้นเป็นอันดับสุดท้าย

ก. มดออกมาหาอาหารกินในตอนเช้า

ข. มดรีบตรงไปกัดที่เท้าของนายพราน

ค. มดหนีไปเห็นนายพราน

10. การที่นกเขารอดตายในครั้งนี้ เปรียบได้กับข้อความใด

ก. ดันร้ายปลายดี

ข. ตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้

ค. ตัดเป็นตัดตาย

แบบทดสอบความสามารถในการฟังนิทาน

เรื่อง นกกระต๊ากกับปู

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

ตัวอย่าง (0) ข้อใดเป็นลักษณะของเจ้าคำ

ก. มีตาโต

ข. มีหูสีดำ

ค. มีขาสีดำ

ชื่อ

1. คำว่า กระเลื่อกระแสน มีความหมายตรงกับข้อใด

ก. คิ่นรน	ข. กระโดด	ค. ร่ำไร
-----------	-----------	----------
2. ความสำคัญของนิทาน เรื่องนี้เน้นในเรื่องใด

ก. ความซื่อสัตย์	ข. ความฉลาด	ค. ความเมตตา
------------------	-------------	--------------
3. นี่พวกเจ้าทั้งหลายฟังเรา คำว่า เรา หมายถึงใคร

ก. ปูแก่	ข. ผึ้งปลา	ค. นกกระสา
----------	------------	------------
4. อื้อฮือ ปลาน้ำจืดพวกนี้ช่างอ่อยจริงๆ ผู้พูดมีความรู้สึกอย่างไร

ก. สุขใจ	ข. เสียใจ	ค. ดีใจ
----------	-----------	---------
5. ปูแก่มินิสัยอย่างไร

ก. อดทน	ข. ฉลาด	ค. กล้าหาญ
---------	---------	------------
6. นี่เจ้าปูที่น่าสงสาร คำว่า สงสาร มีความหมายตรงกับข้อใด

ก. สลดใจ	ข. เห็นใจ	ค. เสียใจ
----------	-----------	-----------
7. ทำไมปูแกจึงไม่ตกเป็นอาหารของนกกระสา

ก. มีก้ามใหญ่	ข. รู้เท่าทัน	ค. หินได้เร็ว
---------------	---------------	---------------
8. คำว่า หวาดเสียว แสดงว่าผู้พูดมีความรู้สึกอย่างไร

ก. ตกใจ	ข. กลัว	ค. สะดุ้ง
---------	---------	-----------
9. ปูรู้ทันอุบายของนกกระสา คำว่า อุบาย หมายถึงอะไร

ก. คิดร้าย	ข. เล่ห์เหลี่ยม	ค. หลงผิด
------------	-----------------	-----------
10. ผึ้งปลามีความเห็นพ้องต้องกัน คำว่า เห็นพ้องต้องกัน สอดคล้องกับข้อความใด

ก. ถ้อยทีถ้อยอาศัย	ข. นำฟังเรือเสือฟังป่า	ค. น้ำหนึ่งใจเดียวกัน
--------------------	------------------------	-----------------------

แบบทดสอบความสามารถในการฟังนิทาน

เรื่อง นกกระเจาบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

ตัวอย่าง (0) ข้อใดเป็นลักษณะของเจ้าคำ

ก. มีตาโต

ข. มีหูสีดำ

ค. มีขาสีดำ

ชื่อ

1. คำว่า พิโซ แสดงว่าผู้พูดมีความรู้สึกอย่างไร

ก. เขะเย้ย

ข. สงสาร

ค. เสียใจ

2. คำว่า ขลุมน่วนวาย เป็นการกระทำอย่างไร

ก. ต่างคนต่างทำ

ข. ทำตามกัน

ค. ทำอย่างรีบร้อน

3. ไล่จิกตีกันอย่างอุตลุด หมายความว่าอย่างไร

ก. เล่นกัน

ข. ล้อเลียนกัน

ค. ทะเลาะกัน

4. คำว่า หนอยแน่ แสดงว่าผู้พูดมีความรู้สึกอย่างไร

ก. ทำทนาย

ข. เขะเย้ย

ค. ต่อว่า

5. นกกระเจาบแสดงอาการอย่างไรเมื่อได้เป็นอิสระ

ก. บินพร้อมๆ กัน

ข. ส่งเสียงร้อง

ค. บินไปมา

6. ความสำคัญของนิทานเรื่องนี้เน้นในเรื่องใด

ก. ความสามัคคี

ข. ความเมตตา

ค. ความกตัญญู

7. นักเรียนคิดว่านายพรานสามารถจับนกกระเจาบได้ที่ไหน

ก. ทุ่งหญ้า

ข. ชายป่า

ค. ทุ่งนา

8. นิทานเรื่องนี้จะจบลงในลักษณะใด ถ้านกกระเจาบพร้อมใจกันบิน

ก. นายพรานจับนกกระเจาบได้

ข. ฝูงนกเป็นอิสระ

ค. เมียนายพรานดีใจ

9. การขาดความสามัคคีทำให้เกิดผลเช่นไร

ก. ฝูงนกรอดพ้นจากตาข่าย

ข. ฝูงนกเป็นอิสระ

ค. ฝูงนกตกเป็นอาหารของ

นายพราน

10. พวกเจ้ามัวแต่ทะเลาะกันอยู่ คำว่า พวกเจ้า หมายถึงใคร

ก. นายพราน

ข. เมียนายพราน

ค. ฝูงนก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผศ.สุธี พลพงษ์	อาจารย์ระดับ 8 ภาควิชาการสื่อสารมวลชน
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผศ.โอฬาร วงศ์บ้านดู่	อาจารย์ระดับ 8 ภาควิชาการสื่อสารมวลชน
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. นายบุญเสริม เนตรเก่ง	อาจารย์ระดับ 5 ภาควิชาการภาพยนตร์และ
ภาพนิ่ง
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. นางพงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข	ศึกษานิเทศก์ 7 สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
5. นายอุดมศักดิ์ นาคี	นักการศึกษา 7 สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
6. นางสุนทรี ไ้วชนะวัฒน์	นักการศึกษา 6 สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
7. นางนพพร อนันทวัน	อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนวัดประดิษฐาราม
8. นางกิง ปรีชาวงษ์	อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนวัดประดิษฐาราม
9. นางสาววัฒนา ใจสุภาพ	อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนวัดประดิษฐาราม

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวภารดี ศรีประยูร
เกิดวันที่	4 เดือนสิงหาคม พุทธศักราช 2500
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	457 หมู่บ้านพุดตาน ถนนเพชรเกษม แขวงหนองแขม เขตหนองแขม กรุงเทพฯ 10160
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 7
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	โรงเรียนวัดประดิษฐาราม เขตธนบุรี กรุงเทพฯ โทรศัพท์ 466-3442
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2520	ป.กศ. สูง วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2526	ศษ.บ. (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
พ.ศ. 2542	กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

รูปแบบการเล่านิทานทางโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟัง
และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

บทคัดย่อ
ของ
ภารดี ศรีประยูร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา
พฤษภาคม 2542

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษารูปแบบการเล่านิทานทางโทรทัศน์ 3 แบบ ที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการฟัง และความคงทนในการจำ วิชากลุ่มทักษะภาษาไทย (การฟัง) กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร จำนวน 42 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่มๆ ละ 14 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า และมีเสียงประกอบ กลุ่มทดลองที่ 2 เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทานและมีเสียงประกอบ และกลุ่มทดลองที่ 3 เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทานและมีเสียงประกอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำของผู้เรียนที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทาน และมีเสียงประกอบ และผู้เรียนที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทานและมีเสียงประกอบ สูงกว่าผู้เรียนที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่าและมีเสียงประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ส่วนผู้เรียนที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบท่าทางผู้เล่า ภาพนิทานและมีเสียงประกอบ และผู้เรียนที่เรียนจากรายการทางโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอการเล่านิทานประกอบภาพนิทานและมีเสียงประกอบ ไม่แตกต่างกัน

**PATTERNS OF STORY - TELLING IN TV PROGRAM EFFECTING
THE LISTENING ABILITY AND MEMORY SPAN
OF GRADE II STUDENTS**

AN ABSTRACT

BY

PARADEE SRIPRAYOON

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Education Technology
at Srinakharinwirot University**

May 1999

The purpose of this research was to study patterns of story-telling TV program effecting the listening ability and memory span of grade II students in Thai subject (listening ability)

The sampling groups were Pratom suksa II of Praditharam School Bangkok. The total of forty two were randomly divided into 3 experiment groups 14 each. The first group learned from the story-telling TV program with the story-telling by teacher's acting out and sound effect. The second group learned from the story-telling TV program with the story-telling by illustration's tales and sound effect. The third group learned from the story-telling TV program with story-telling by teacher's acting out and illustration's tales and sound effect. The One-Way Analysis of Variance was used in data analysis.

The results of this study found that the listening ability and memory span of the students who learned from the story-telling TV program with the story-telling by teacher's acting out and illustration's tales and sound effect and the students who learned from the story-telling TV program with the story-telling with illustration's tales and sound effect had significantly higher the listening ability and memory span than the students who learned from the story-telling by teacher's acting out and sound effect at .05 and .01. Learning of the students who learned from the story-telling by teacher's acting out and illustration's tales and sound effect and learning of the students who learned from the story-telling with illustration's tales and sound effect were not different.